T074 BL IV 428(15) Tỳ Ni Tăng Nhất-Nêu Dẫn Các Việc Kết Tập Điều Đạt Tỳ Ni Tăng Nhất...Luật Tứ Phần

Tạng Luật (Linh Sơn Pháp Bảo)

2>4 BOÄ LUAÄT TAÄP 4

PHAÀN 4: NEÂU DAÃN CAÙC SÖÏ VIEÄC:
PHOØNG XAÙ, TAÏP SÖÏ, NGUÕ BAÙCH KEÁT TAÄP, THAÁT BAÙCH KEÁT TAÄP, ÑIEÀU ÑAÏT, TYØ NI TAÊNG NHAÁT
Chöông VI: TYØ NI TAÊNG NHAÁT>40

TOÂI NGHE Toâi nghe nhö vaày, moät thôøi, Phaät ôû taïi tinh xaù Kyø-hoaøn, trong vöôøn cuûa Caáp Coâ Ñoäc Thöïc, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: - Caùc Thaày neân laéng nghe, kheùo suy nghó! Neáu Tyø-kheo naøo duøng vaên cuù töông tôï>41 ñeå ngaên trôû Phaùp vaø Tyø-ni, thì Tyø-kheo naøy seõ khieán cho nhieàu ngöôøi khoâng ñöôïc lôïi ích, taïo ra caùc nghieäp khoå, ñeå tieâu dieät chaùnh phaùp. Tyø-kheo naøo tuøy thuaän vaên cuù, khoâng traùi Phaùp vaø Tyø-ni, thì Tyø-kheo naøy laøm lôïi ích nhieàu ngöôøi, khoâng khieán taïo ra caùc khoå nghieäp, vaø chaùnh phaùp ñöôïc toàn taïi laâu daøi. - Naøy caùc Tyø-kheo, caùc Thaày caàn phaûi tuøy thuaän vaên cuù, ñöøng theâm bôùt traùi vôùi Phaùp vaø Tyø-ni. Haõy hoïc taäp nhö vaäy. Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû tin öa vaø thoï trì. Ñöùc Phaät daïy: - Neáu Tyø-kheo naøo, phi phaùp noùi laø phaùp, phaùp noùi laø phi phaùp, thì Tyø-kheo naøy seõ khieán nhieàu ngöôøi khoâng ñöôïc lôïi ích, chæ taïo ra caùc nghieäp khoå ñeå dieät chaùnh phaùp thoâi. Tyø-kheo naøo, phi phaùp noùi laø phi phaùp, phaùp noùi laø phaùp, thì Tyø-kheo naøy seõ lôïi ích nhieàu ngöôøi, taïo ra caùc thieän nghieäp, khieán chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi. Vaäy, caùc Thaày neân tuøy theo lôøi daïy naøy: phi phaùp neân noùi laø phi phaùp, phaùp noùi laø phaùp.

>40. Tham chieáu Pali, Luaät taïng, Parivāra (Phuï tuøy): Ekuttarikanaya (Taêng nhaát phaùp), Vin.v. 11>ff. Thaäp tuïng luaät 48 (T2>n14>5 tr.>46att). >41. Tham chieáu Thaäp tuïng 48 (T2>n14>5 tr.>5>a8): - Coù Tyø-kheo, nhieàu tri thöùc, coù theá löïc; nhöõng gì ñöôïc noùi moïi ngöôøi ñeàu tin dung. Tyø-kheo aáy ôû trong phaùp tyø-ni maø Nhö lai hieån hieän phaùt sinh tö töôûng leäch laïc; ôû trong vaên töï maø cheá taùc vaên cuù töông töï, laøm ngaên che phaùp, che laáp phaùp, khoâng tuøy thuaän phaùp, noùi ñieàu khoâng troïn nghóa. Tyø-kheo ñoù laø ngöôøi bieân bæ, haï tieän, khoâng ích gì cho ñôøi, khoâng coù sôû haønh cuûa nam töû.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN (Phaàn 4) 2>5

Haõy hoïc taäp nhö vaäy. Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû tin öa vaø thoï trì. Baáy giôø, Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: - Neáu Tyø-kheo naøo, phi tyø-ni noùi laø tyø-ni, tyø-ni noùi laø phi tyø-ni, thì seõ khieán nhieàu ngöôøi khoâng ñöôïc lôïi ích, vaø chæ laøm caùc nghieäp khoå ñeå dieät chaùnh phaùp. Tröôøng hôïp Tyø-kheo naøo, phi tyø-ni noùi laø phi tyø-ni, tyø-ni noùi laø tyø-ni, thì seõ lôïi ích ñöôïc nhieàu ngöôøi, khoâng taïo ra caùc khoå nghieäp, khieán chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi. - Vaäy, caùc Thaày neân tuøy theo lôøi daïy naøy: phi tyø-ni noùi laø phi tyø-ni, tyø-ni noùi laø tyø-ni. Haõy hoïc taäp nhö vaäy. Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû tin öa vaø thoï trì. Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo tieáp: - Neáu Tyø-kheo naøo, phi cheá laïi cheá, ñaõ cheá laïi ñoaïn, thì nhöõng vieäc laøm nhö vaäy daàn daàn khieán cho giôùi bò huûy hoaïi,>42 khieán nhieàu ngöôøi khoâng ñöôïc lôïi ích, taïo ra caùc nghieäp khoå, khieán dieät chaùnh phaùp. Neáu Tyø-kheo naøo, phi cheá khoâng cheá, ñaõ cheá khoâng ñoaïn, thì nhö vaäy laàn laàn khieán cho giôùi thaønh töïu, lôïi ích nhieàu ngöôøi, khoâng taïo ra caùc nghieäp khoå, khieán chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi. Vaäy, caùc Thaày, phi cheá khoâng ñöôïc cheá, ñaõ cheá khoâng ñöôïc ñoaïn, neân tuøy theo giôùi luaät ñaõ cheá maø hoïc. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû tin öa vaø thoï trì. Baáy giôø, Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: - Nhö Lai ra ñôøi, vì thaáy nhöõng loãi laàm, neân baèng moät nghóa, vì caùc Thanh vaên kieát giôùi, nhieáp thuû Taêng. Do moät nghóa naøy neân Nhö Lai vì caùc Thanh vaên maø kieát giôùi. Phaät noùi nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû tín öa vaø thoï trì. Cho ñeán chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi. Moãi ñoaïn ñeàu noùi nhö vaäy. Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo tieáp: - Nhö Lai ra ñôøi, baèng moät nghóa, vì caùc Tyø-kheo cheá yeát-ma ha traùch, nhieáp thuû Taêng. Do moät nghóa naøy neân Nhö Lai ra ñôøi, vì caùc Tyø- kheo cheá yeát-ma ha traùch. Phaät noùi nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû tín öa vaø thoï trì. Cho ñeán chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi. Moãi ñoaïn ñeàu noùi nhö vaäy.

>42. Thaäp tuïng 48 (T2>n14>5 tr.>5>a5): - Nhö Lai xuaát theá, hieän phaùp tyø-ni khoâng thuyeát moät luùc maø ñöôïc thuyeát daàn daàn. Nhö Lai xuaát theá, hieän phaùp tyø-ni khoâng bò phaù moät laàn, maø bò phaù daàn.

2>6 BOÄ LUAÄT TAÄP 4

Cuõng vaäy, yeát-ma taãn, yeát-ma y chæ, yeát-ma ngaên khoâng cho ñeán nhaø baïch y, yeát-ma taùc baát kieán toäi cöû, yeát-ma khoâng saùm hoái, yeát-ma khoâng boû aùc kieán. Kieåm xeùt phaùp luaät cheá ñònh, cheá thoï y chæ, cheá phaïm phaït, cheá cöû toäi, cheá öùc nieäm, cheá caàu thính, cheá töï ngoân, cheá ngaên A-naäu-baø-ñaø,>4> cheá ngaên thuyeát giôùi, cheá ngaên töï töù, cheá giôùi, cheá thuyeát giôùi, cheá boá-taùt, cheá yeát-ma boá-taùt, cheá töï töù, cheá yeát-ma töï töù, cheá baïch, Baïch yeát-ma, cheá Baïch nhò yeát-ma, cheá Baïch töù yeát-ma, cheá Phuù taøng, cho baûn Nhaät trò, cho Ma-na-ñoûa, cho xuaát toäi, cheá boán Ba-la-di, cheá möôøi ba Taêng-giaø-baø-thi-sa, hai baát ñònh, ba möôi Ni-taùt-kyø, chín möôi Ba-daät-ñeà, boán Ba-la-ñeà-ñeà-xaù-ni, Thöùc-xoa-ca-la-ni, baûy Dieät traùnh. Moãi

moät ñoaïn ñeàu nhö yeát-ma quôû traùch. I. MOÄT PHAÙP Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: 1. Noùi moät lôøi lieàn thaønh xaû giôùi. Noùi nhö vaày: - Toâi xaû Phaät. Noùi moät lôøi nhö vaäy, lieàn thaønh xaû giôùi. Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû tin öa thoï trì. 2. Noùi, Toâi xaû Phaùp, - toâi xaû Taêng, toâi xaû Hoøa thöôïng, toâi xaû ñoàng Hoøa thöôïng, xaû A-xaø-leâ, xaû ñoàng A-xaø-leâ, xaû caùc Tyø-kheo tònh haïnh, xaû giôùi, xaû Tyø-ni, xaû hoïc söï, toâi laø baïch y, haõy nhôù cho toâi laø ngöôøi giöõ vöôøn, haõy nhôù cho toâi laø Öu-baø-taéc, haõy nhôù cho toâi laø sa-di, haõy nhôù cho toâi laø ngoaïi ñaïo, laø ñeä töû ngoaïi ñaïo, haõy nhôù cho toâi chaúng phaûi laø Sa-moân Thích töû>44. Moãi moãi tröôøng hôïp cuõng ñeàu nhö treân. II. HAI PHAÙP Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: 1. Coù hai loaïi phaïm: moät laø khinh; hai laø troïng.>45 Ñoù laø hai loaïi phaïm. Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû tin öa thoï trì.

>4>. A-naäu-baø-ñaø (/). Pali: anuvāda, phi naïn, buoäc toäi. Trong boán traùnh söï, Haùn dòch laø giaùo giôùi (traùnh söï), Pali: anuvādādhikarana. >44. Nguyeân Haùn: Sa-moân Thích töû phaùp; dö chöõ phaùp. Tham chieáu Thaäp tuïng 48 (T2>n14>5 tr.>52c0>). >45. Pali, Vin. v. 115, lieät keâ khinh toäi (lahukā āpatti), troïng toäi (garukā āpatti)vaøo muïc moät phaùp (ekakavāro). Sôù giaûi: Khinh toäi, toäi thuoäc 5 thieân ñöôïc thanh tònh baèng xöû trò nheï. Troïng toäi, laø Taêng-giaø-baø-thi-sa ñöôïc thanh tònh baèng xöû trò naëng. Thaäp tuïng lieät caëp khinh-troïng vaøo muïc hai phaùp.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN (Phaàn 4) 2>7

2. Laïi coù hai vieäc: moät laø khinh maø höõu dö,>46 hai laø khinh maø ñöôïc taùc yeát-ma. >. Laïi coù hai vieäc: Ba-la-di, taêng-giaø baø-thi-sa. 4. Laïi coù hai vieäc: Ba-la-di, Thaâu-lan-giaù. 5. Laïi coù hai vieäc: Ba-la-di, Ba-daät-ñeà. 6. Laïi coù hai vieäc: Ba-la-di, Ba-la-ñeà-ñeà-xaù-ni. 7. Laïi coù hai vieäc: Ba-la-di, Ñoät-kieát-la. 8. Laïi coù hai vieäc: Ba-la-di, aùc thuyeát. 9. Taêng-giaø baø-thi-sa, cho ñeán aùc thuyeát cuõng nhö vaäy.>47 Thaâu- lan-giaù, cho ñeán aùc thuyeát cuõng nhö vaäy. Ba-daät-ñeà, cho ñeán aùc thuyeát cuõng nhö vaäy. Ba-la-ñeà-ñeà-xaù-ni, cho ñeán aùc thuyeát cuõng nhö vaäy. Ñoät- kieát-la, aùc thuyeát cuõng nhö vaäy. Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: 10. Coù hai söï thaáy maø ngöôøi xuaát gia khoâng neân haønh: phi phaùp thaáy laø phaùp, phaùp thaáy laø phi phaùp.>48 11. Laïi coù hai söï thaáy: tyø-ni noùi laø phi tyø-ni, phi tyø-ni noùi laø tyø-ni. 12. Laïi coù hai kieán giaûi: phi phaïm thaáy laø phaïm, phaïm thaáy laø phi phaïm.>49 1>. Laïi coù hai söï thaáy: khinh thaáy laø troïng, troïng thaáy laø khinh. 14. Laïi coù hai söï thaáy: höõu dö thaáy laø voâ dö, voâ dö thaáy laø höõu dö. >50

15. Laïi coù hai söï thaáy: thoâ aùc thaáy laø phi thoâ aùc, phi thoâ aùc thaáy laø thoâ aùc.>51 16. Laïi coù hai söï thaáy: cöïu phaùp>52 thaáy laø phi cöïu phaùp, phi cöïu phaùp thaáy laø cöïu phaùp. 17. Laïi coù hai söï thaáy: cheá thaáy laø phi cheá, phi cheá thaáy laø cheá.>5>

>46. Pali: sāvasesā āpatti, höõu dö toäi; Sôù giaûi (Vin. vii. 1>19): tröø caùc Ba-la-di ra, coøn laïi laø toäi höõu dö. Toäi naøy cuõng ñöôïc lieät trong phaùp moät. Baûn Haùn noùi, höõu dö khinh toäi, tröø taêng-giaø-baø- ba-thi-sa, chæ caùc toäi coøn laïi. >47. Moãi haïng muïc goàm hai söï, cuù phaùp nhö maãu treân. >48. Thaäp tuïng, coù hai söï thaáy phi phaùp, vaø coù hai söï thaáy (nhö) phaùp. >49. Pali: āpatti (toäi) vaø anāpatti (phi/voâ toäi). >50. Thaäp tuïng, hai loaïi phaïm: höõu taøn vaø voâ taøn. Pali: sāvasesā, anavasesā.Sôù giaûi: tröø Ba-la- di, coøn laïi laø höõu dö (taøn). Voâ dö (taøn) laø Ba-la-di. >51. Thoâ aùc vaø phi thoâ aùc, Pali: dutthulla, adutthulla, cuøng vôùi aùc caëp keå treân trong Pali ñöôïc taùch thaønh phaùp rieâng vaø lieät keâ vaøo muïc moät phaùp. Sôù giaûi: dutthullā, thoâ aùc toäi, goàm hai tuï (Ba-la-di vaø taêng giaø-baø-thi-sa); adutthullā, phi thoâ aùc, laø caùc toäi dö taøn (Ba-daät-ñeà caùc thöù). >52. Cöïu phaùp, coù leõ Pali: pubbāpatti, tieàn toäi; Sôù giaûi: toäi toái sô vi phaïm (panhamam āpannāpatti), traùi vôùi aparāpatti, haäu toäi, toäi vi phaïm sau khi haønh bieät truï (pārivāsikādīhi pacchā āpannāpatti). >5>. Cheá , hay quy ñònh. Pali: paññatti. Pali lieät keâ: paññatti, cheá; anupaññatti: tuøy cheá;

2>8 BOÄ LUAÄT TAÄP 4

18. Laïi coù hai söï thaáy: thuyeát thaáy laø phi thuyeát, phi thuyeát thaáy laø thuyeát.>54 19. Laïi coù hai söï thaáy: röôïu thaáy laø chaúng phaûi röôïu, chaúng phaûi röôïu thaáy laø röôïu. 20. Laïi coù hai söï thaáy: aåm thaáy phi aåm, phi aåm thaáy laø aåm.>55 21. Laïi coù hai söï thaáy: thöïc thaáy phi thöïc, phi thöïc thaáy laø thöïc.>56 22. Laïi coù hai söï thaáy: thôøi thaáy phi thôøi, phi thôøi thaáy laø thôøi.>57 2>. Laïi coù hai söï thaáy: tònh thaáy khoâng tònh, khoâng tònh thaáy laø tònh.>58 24. Laïi coù hai söï thaáy: troïng thaáy phi troïng, phi troïng thaáy laø troïng. 25. Laïi coù hai kieán giaûi: naïn thaáy phi naïn, phi naïn thaáy laø naïn.>59 26. Laïi coù hai söï thaáy: khoâng coù truøng thaáy laø coù truøng, coù truøng

anuppannapaññatti: baát tuøy phaïm cheá (quy ñònh khoâng caên cöù theo vi phaïm ñaõ xaûy ra); sab- batthapaññatti: bieán xöù cheá (quy ñònh cho taát caû moïi tröôøng hôïp), padesapaññatti: nhaát phaàn cheá (quy ñònh coù giôùi haïn); sādhāranapaññatti, coäng thoâng cheá (quy ñònh chung cho caû hai boä); asāhdāranapaññatti: baát coäng thoâng cheá (quy ñònh rieâng cho moãi boä); ekatopaññatti: nhaát boä cheá; ubhatopaññatti: löôõng boä cheá. >54. Thuyeát vaø phi thuyeát; Pali: desanā vaø adesanā. Trong Kinh, khi noùi - thuyeát, chæ cho nhöõng ñieàu ñöôïc Phaät thuyeát (dhamma-desanā). Trong Luaät, noùi - thuyeát chæ söï thuyeát toäi, töùc saùm hoái toäi. Pali: desanāgāminī-āpatti, toäi caàn ñöôïc thuyeát, chæ caùc toäi nheï, tröø Ba-la-di vaø Taêng-giaø- baø-thi-sa. >55. AÅm, hay aåm lieäu, Pali: pāna, chæ caùc thöù ñöôïc quy ñònh duøng nhö laø thöùc uoáng. Phaät quy ñònh taùm thöù nöôùc traùi caây ñöôïc duøng nhö aåm lieäu. Xem phaàn iii, chöông vii - Thuoác muïc 5: - Nay coù taùm thöù nöôùc maø xöa kia Tieân nhaân voâ duïc thöôøng uoáng. Ñoù laø: nöôùc leâ, nöôùc dieâm- phuø, nöôùc taùo chua, nöôùc mía, nöôùc quaû thò, nöôùc xaù-laâu-giaø, nöôùc baø-laâu-sö vaø nöôùc nho. Pali (Vin.i. 246): ambapāna, nöôùc quaû xoaøi; jambupāna, nöôùc quaû hoàng ñaøo; cocapāna, nöôùc

döøa; mocapāna, nöôùc chuoái; madhūkapāna, maät; muddikapāna, nöôùc nho; sālūkapāna, nöôùc ngoù sen; phārusa-kapāna, khoâng roõ. >56. Thöïc , goàm naêm loaïi thöïc phaåm chính goïi laø chaùnh thöïc: phaïn, khöùu, can phaïn, ngö, nhuïc . Pali: odana (côm chín), kummāsa (baùnh boät, hay chaùo chua), sattu (baùnh khoâ), maccha (caù), mansa (thòt). Cf. Caên baûn (T2>n1442 tr.821b24), 5 loaïi thöïc phaåm boà-thieän- ni : côm, ñaäu maïch, löông khoâ, thòt, baùnh . >57.
Thôøi, ngoân ngöõ cuûa Luaät, chæ thôøi gian cho pheùp xöû duïng. Thôøi y (Pali: kāla-cīvara), y maø Tyø-kheo nhaän ñöôïc trong thaùng haäu ca-ñeà, hay trong thôøi gian y ca-thi-na chöa xaû. Thôøi thöïc, thôøi gian ñöôïc pheùp aên caùc loaïi chaùnh thöïc töø maët trôøi moïc, cho ñeán giöõa tröa. Thôøi döôïc, chæ caùc loaïi chaùnh thöïc ñöôïc duøng nhö thuoác. Traùi laïi laø caùc thöù phi thôøi. Moãi thöù ñöôïc duøng theo quy ñònh rieâng. Phi thôøi haønh, Tyø-kheo vaøo xoùm töø sau giöõa tröa cho ñeán saùng hoâm sau. >58. Tònh , theo nghóa kinh, laø söï thanh tònh; Pali: suddhi hay visuddhi. Tònh duøng trong nghóa Luaät, chæ söï hay vaät ñöôïc duøng ñuùng caùch. Pali: coù hai haïng ngöôøi nhö kappa. >59. Naïn, chæ caùc tai hoïa baát ngôø. Taùm naïn söï ñöôïc pheùp thuyeát giôùi toùm löôïc: Vua, giaëc cöôùp, löûa, nöôùc, beänh, nhaân, phi nhaân, aùc truøng. Ngoaøi ra, caùc tröôøng hôïp khaùc coøn theâm maïng naïn vaø phaïm haïnh naïn. Pali: rājantarāyo (vöông naïn), corantarāyo (taëc naïn), agyantarāyo (naïn löûa), udakantarāyo (naïn nöôùc), manuss-antarāyo (naïn loaøi ngöôøi), amanussantarāyo (naïn loaøi phi nhaân), vānantarāyo (naïn maõnh thuù), sarīsapantarāyo (naïn raén ñoäc), jīvantarāyo (nguy hieåm sinh maïng), brahmacariyantarāyo (nguy hieåm phaïm haïnh).

thaáy laø khoâng truøng. 27. Laïi coù hai söï thaáy: phaù thaáy laø khoâng phaù, khoâng phaù thaáy laø phaù. >60

28. Laïi coù hai söï thaáy: chuûng thaáy laø phi chuûng, phi chuûng thaáy laø chuûng.>61 29. Laïi coù hai söï thaáy: nghóa ñaõ giaûi>62 thaáy laø nghóa chöa giaûi, nghóa chöa giaûi thaáy laø nghóa ñaõ giaûi. >0. Laïi coù hai söï thaáy: khaû thaân thaáy phi thaân, phi thaân thaáy laø khaû thaân.>6> >1. Laïi coù hai söï thaáy: sôï thaáy laø khoâng sôï, khoâng sôï thaáy laø sôï.>64 >2. Laïi coù hai söï thaáy: ñaïo thaáy laø phi ñaïo, phi ñaïo thaáy laø ñaïo.>65 >>. Laïi coù hai söï thaáy: khaû haønh thaáy phi haønh, phi haønh thaáy laø khaû haønh. >4. Laïi coù hai söï thaáy: xuaát ly thaáy khoâng xuaát ly, khoâng xuaát ly thaáy laø xuaát ly. >5. Laïi coù hai söï thaáy: khí (vaát boû) thaáy laø khoâng khí, khoâng khí thaáy laø khí.>66 >6. Laïi coù hai söï thaáy: thaáy theá gian thöôøng, thaáy theá gian voâ thöôøng. >7. Laïi coù hai söï thaáy: thaáy theá giôùi coù bieân teá, thaáy theá giôùi khoâng bieân teá. >8. Laïi coù hai söï thaáy: thaân töùc laø maïng, thaân khaùc maïng khaùc. >9. Laïi coù hai söï thaáy: Nhö Lai coù dieät ñoä, Nhö Lai khoâng dieät ñoä.>67

>60. Phaù. Coù hai nghóa: vôõ ñoâi, chæ söï phaù Taêng (Pali: sanghabheda); vaø huyû hoaïi, chæ phaù giôùi (sīlavipatti), phaù kieán (ditthivipatti), phaù oai nghi (Pali: ācāravipatti) vaø phaù chaùnh maïng (Pali: ājīvavipatti.) >61. Chuûng . Chöa roõ

duøng theo nghóa naøo. >62. Dó giaûi nghóa , hay noùi lieãu nghóa, chæ ñieàu ñaõ ñöôïc thuyeát minh yù nghóa roát raùo. Pali: nītattha. >6>. Thaân , khaû thaân , chæ nhöõng choã ñaùng thaân caän khoâng khoâng ñaùng thaân caän. >64. Boá ; söï haõi, chæ nhöõng choã maát an ninh, thöôøng coù boïn cöôùp aån nuùp. Tyø-kheo khoâng ñöôïc lai vaõng choã ñoù. Pali: bhaya, hay sappanibhaya. >65. Ñaïo (Pali: magga), theo nghóa Kinh, chæ chaùnh ñaïo, con ñöôøng tu taäp. Phi ñaïo (Pali: amagga) chæ taø ñaïo. Trong Luaät, ñaïo, chæ hai ñöôøng ñaïi vaø tieåu tieän (Pali: passāvamagga, tieåu tieän ñaïo; vaccamagga, ñaïi tieän ñaïo). Phi ñaïo, nhöõng choã khaùc. >66. Thaäp tuïng, coù hai loaïi khí (xaû): khí (xaû) do töï mình laøm; khí (xaû) do Taêng hoaø hieäp nhö phaùp taùc phaùp. Töùc moät loaïi khoâng caàn Taêng yeát-ma, vaø moät loaïi do Taêng yeát-ma. >67. Pali: hoti tathāgato para maranam, Nhö Lai toàn taïi toàn taïi sau khi cheát?

240 BOÄ LUAÄT TAÄP 4

40. Laïi coù hai söï thaáy: Nhö Lai vöøa coù vöøa khoâng dieät ñoä, Nhö Lai chaúng phaûi coù chaúng phaûi khoâng dieät ñoä.>68 Trong Phaät phaùp coù hai söï thaáy nhö vaäy, ngöôøi xuaát gia khoâng ñöôïc haønh, neáu haønh thì seõ nhö phaùp trò. Phaät noùi nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû tin öa vaø thoï trì. Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: 41. Coù hai loaïi tyø-ni: höõu phaïm tyø-ni,>69 höõu traùnh tyø-ni.>70 42. Laïi coù hai loaïi tyø-ni: phaïm tyø-ni, keát söû tyø-ni.>71 4>. Laïi coù hai loaïi tyø-ni: Tyø-kheo tyø-ni, Tyø-kheo-ni tyø-ni. 44. Laïi coù hai loaïi tyø-ni: phöông tyø-ni, bieán tyø-ni.>72 Ñaây laø hai loaïi tyø-ni. Phaät noùi nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû tin öa vaø thoï trì. Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: 45. Coù hai haïng ngöôøi soáng khoâng an laïc: moät laø öa saân, hai laø oâm loøng oaùn.>7> 46. Laïi coù hai phaùp: moät laø caáp taùnh, hai laø khoù xaû. 47. Laïi coù hai phaùp: moät laø xan, hai laø taät ñoá. 48. Laïi coù hai phaùp: moät laø khi traù, hai laø sieåm khuùc. 49. Laïi coù hai phaùp: moät laø töï cao, hai laø öa tranh caõi. 50. Laïi coù hai phaùp: moät laø öa trang söùc, hai phoùng daät. 51. Laïi coù hai phaùp: moät laø maïn, hai laø taêng thöôïng maïn. 52. Laïi coù hai phaùp: moät laø tham, hai laø nhueá. 5>. Laïi coù hai phaùp: moät laø khen mình, hai laø cheâ ngöôøi. 54. Laïi coù hai phaùp: moät laø taø kieán, hai laø bieân kieán.

>68. Töø hai phaùp: theá gian thöôøng vaø voâ thöôøng, neâu 14 vaán ñeà khoâng ñöôïc Phaät traû lôøi, goïi laø 14 voâ kyù vaán. Xem Trung A-haøm 60 (kinh 221. Tieãn duï, T1n26 tr.84a21), Pali, M. 6>. Cūla- Mālukya) >69. So saùnh Pali: sāvajjapañňatti, höõu toäi (=phaïm cheá). Sôù giaûi: sāvajjapañňattīti lokavajjā, höõu toäi cheá, chæ caùc toäi (quy ñinh) theo theá gian. Töùc nhöõng ñieàu luaät Phaät cheá tuøy theo quan ñieåm ñaïo ñöùc cuûa theá gian. >70. Höõu traùnh tyø-ni, chæ nhöõng ñieàu luaät ñöôïc quy ñinh do caùc tranh chaáp khôûi leân giöõa caùc Tyø-kheo. >71. Tham chieáu Thaäp tuïng: tham duïc tyø-ni, söï ñieàu phuïc tham duïc; saân nhueá tyø-ni, söï ñieàu phuïc saân nhueá. 372. Phöông tyø-ni , chæ ñòa phöông töùc boä phaän; ñaây chæ söï ñieàu phuïc moät phaàn. Bieán tyø- ni , ñieàu phuïc phoå bieán hay toaøn dieän. So saùnh Pali daãn treân: padesapañňatti, nhaát phaàn cheá, vaø

sabbatthapaññatti: bieán xöù cheá. Thaäp tuïng: bieán tyø-ni vaø baát bieán tyø-ni. >7>. Saân vaø baát hæ (baát maõn) laø hai yeáu toá thöôøng khieán Tyø-kheo phaïm toäi. Xem Taêng-giaø-baø- thi-sa 8 & 9, cuûa Tyø-kheo, vaø caùc Ba-daät-ñeà cuûa Tyø-kheo vaø Tyø-kheo-ni. Pali: doso appatīto.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN (Phaàn 4) 241

55. Laïi coù hai phaùp: moät laø khoù daïy, hai laø khoâng nhaän giaùo huaán. >74

Hai haïng ngöôøi nhö vaäy soáng khoâng an laïc. Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: 56. Tyø-kheo höõu hoïc, taâm chöa ñaït ñeán voâ hoïc, thöôøng caàu tu taäp taêng taán thaéng phaùp, coù hai phaùp ñöôïc nhieàu lôïi ích, khieán ñaéc ñieàu chöa ñaéc, nhaäp choã chöa nhaäp, chöùng phaùp chöa chöùng. Hai phaùp ñoù laø: kheùo (bieát) phaïm,>75 kheùo hay tröø phaïm. Ngöôøi hoïc nhö vaäy, taâm chöa ñaït ñeán voâ hoïc, thöôøng caàu tu taäp taêng taán thaéng phaùp, coù hai phaùp ñöôïc nhieàu lôïi ích, khieán ñaéc ñieàu chöa ñaéc, nhaäp choã chöa nhaäp, chöùng phaùp chöa chöùng. Cho neân caùc ngöôi haõy sieâng naêng tu taäp hoïc phaùp nhö vaäy. Phaät noùi nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû tin öa vaø thoï trì. 57. Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: Coù Tyø-kheo taâm chöa ñaït ñeán voâ hoïc, thöôøng caàu tu taäp taêng taán thaéng phaùp, coù hai phaùp ñöôïc nhieàu lôïi ích, khieán ñaéc ñieàu chöa ñaéc, nhaäp choã chöa nhaäp, chöùng phaùp chöa chöùng. Hai phaùp ñoù laø: ñoái vôùi caùc ñaùng nhaøm chaùn thì sinh nhaøm chaùn; nhaøm chaùn roài chaùnh öùc nieäm ñoaïn tröø. Ngöôøi hoïc nhö vaäy taâm chöa ñaït ñeán voâ hoïc, thöôøng caàu tu taäp taêng taán thaéng phaùp, coù hai phaùp ñöôïc nhieàu lôïi ích, khieán ñaéc ñieàu chöa ñaéc, nhaäp choã chöa nhaäp, chöùng phaùp chöa chöùng. Cho neân caùc ngöôi, ñoái vôùi caùi ñaùng nhaøm chaùn thì sinh nhaøm chaùn; nhaøm chaùn roài chaùnh öùc nieäm ñoaïn tröø. Ñöùc Phaät noùi keä: Ngöôøi saùng, taâm nhaøm chaùn Nôi nhöõng gì ñaùng chaùn Voâ uùy khoâng sôï seät Ngöôøi hay ñoaïn, ñaéc thaùnh. Tyø-kheo chaùnh nieäm ñoaïn Ñaëng voâ thöôïng chaùnh ñaïo Khoâng heà coù thoái chuyeån Ñöôïc truï nôi Nieát-baøn. Phaät noùi nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû tin öa vaø thoï trì.

>74. Xem Tyø-kheo, Taêng-giaø-baø-thi-sa 1>: Xieån-naëc - aùc taùnh baát thoï nhaân ngöõ, ngoan coá, khoù daïy baûo, khoâng nhaän lôøi chæ daïy. >75. Haùn: thieän phaïm .Thaäp tuïng: coù hai thieän, bieát phaïm vaø bieát hoái loãi.

242 BOÄ LUAÄT TAÄP 4

Baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: 58. Phaù giôùi ñoïa trong hai ñöôøng, ñòa nguïc vaø suùc sinh; trì giôùi sinh hai ñöôøng nhaân vaø thieân. 59. Taïo aùc nghieäp trong choã khuaát kín, sinh ñoïa trong hai ñöôøng ñòa nguïc vaø suùc sinh. Taïo thieän nghieäp trong choã khuaát kín, ñaëng sinh nôi hai ñöôøng thieân vaø nhaân.>76 60. Taø kieán sinh hai ñöôøng ñòa nguïc vaø suùc sinh. Chaùnh kieán sinh hai ñöôøng thieân vaø nhaân. 61. Thaùnh ñeä töû Phaät toân quyù giöõa trôøi ngöôøi, coù hai phaùp khoâng ñöôïc giaûi thoaùt: moät laø phaïm giôùi, hai laø khoâng thaáy phaïm.>77 62. Coù hai phaùp töï mình ñöôïc giaûi thoaùt: moät laø khoâng phaïm, hai

laø thaáy phaïm. 6>. Coù hai phaùp khoâng ñöôïc giaûi thoaùt: moät laø phaïm maø khoâng thaáy toäi, hai laø thaáy phaïm maø khoâng nhö phaùp saùm hoái. 64. Coù hai phaùp töï mình ñöôïc giaûi thoaùt: moät laø thaáy phaïm toäi, hai laø phaïm maø coù theå nhö phaùp saùm hoái. 65. Coù hai phaùp khoâng ñöôïc giaûi thoaùt: moät laø thaáy toäi maø khoâng nhö phaùp saùm hoái, hai laø nhö phaùp saùm hoái maø ngöôøi kia khoâng nhaän. 66. Coù hai phaùp töï mình ñöôïc giaûi thoaùt: moät laø thaáy toäi maø coù theå nhö phaùp saùm hoái, hai laø nhö phaùp saùm hoái maø ngöôøi kia coù theå nhö phaùp thoï. 67. Troùi buoäc, khoâng troùi buoäc cuõng nhö vaäy. 68. Coù hai thöù thanh tònh: moät laø khoâng phaïm, hai laø saùm hoái.>78 Phaät noùi nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû tín öa vaø thoï trì. Ñöùc Phaät daïy caùc Tyø-kheo tieáp: 69. Coù hai loaïi ngöôøi huûy baùng Nhö Lai: moät laø khoâng tin öa laïi oaùn gheùt, hai laø tin öa nhöng khoâng hieåu thoï trì. - Cho neân, nay ta baûo caùc ngöôøi, ñeå bieát yù nghóa naøy: huûy baùng Nhö Lai thì maéc ñaïi troïng toäi. Neáu huûy baùng taát caû chö thieân vaø ngöôøi trong ñôøi, hoaëc Ma, Phaïm vöông, Sa-moân, Baø-la-moân, toäi ñoù coøn nheï. Huûy baùng Nhö Lai, toäi kia raát naëng. Phaät noùi nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû tín öa vaø

>76. Thaäp tuïng: ngöôøi voâ trí phuù taøng coù hai quaû, ñòa nguïc vaø ngaï quyû. Ngöôøi trí khoâng phuù taøng coù hai quaû, ngöôøi vaø trôøi. >77. Thaäp tuïng: - Phaät noùi, khoâng tín thoï nhöõng ñieàu Ta daïy, phuù taøng. Nhöõng ai phuù taøng, khoâng theå thoaùt ly sinh laõo bònh töû khoå. Tín thoï nhöõng ñieàu Ta daïy, khoâng phuù taøng. Nhöõng ai khoâng phuù taøng, ñöôïc thoaùt ly sinh laõo bònh töû khoå. >78. Thaäp tuïng: coù hai thöù thanh tònh, giôùi thanh tònh vaø kieán thanh tònh.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN (Phaàn 4) 24>

thoï trì. 70. Laïi coù hai loaïi>79 huûy baùng Nhö Lai: moät phi phaùp noùi laø phaùp, hai laø phaùp noùi phi phaùp. 71. Coù hai loaïi khoâng huûy baùng Nhö Lai: moät laø phi phaùp noùi phi phaùp, hai laø phaùp noùi phaùp. 72. Coù hai loaïi huûy baùng Nhö Lai: moät laø phi tyø-ni noùi tyø-ni, hai laø tyø-ni noùi phi tyø-ni. 7>. Coù hai loaïi khoâng huûy baùng Nhö Lai: moät laø phi tyø-ni noùi laø phi tyø-ni, hai laø tyø-ni noùi tyø-ni. 74. Coù hai loaïi huûy baùng Nhö Lai: moät laø phi cheá noùi laø cheá, hai ñaõ cheá maø ñoaïn. 75. Coù hai loaïi khoâng huûy baùng Nhö Lai: moät laø phi cheá, hai laø cheá maø khoâng ñoaïn. 76. Coù hai phaùp>80 huûy baùng Nhö Lai: moät laø phi phaùp noùi phaùp, hai laø phaùp noùi phi phaùp. 77. Coù hai phaùp khoâng huûy baùng Nhö Lai: moät laø phi phaùp noùi phi phaùp, hai laø phaùp noùi phaùp. 78. Cho ñeán thuyeát noùi phi thuyeát cuõng nhö vaäy. 79. Hai xöù, hai söï, hai kieán cuõng nhö vaäy. 80. Laïi coù hai phaùp khoâng thoï nhaän thieän giaùo cuûa Nhö Lai cuõng nhö vaäy. 81. Laïi coù hai phaùp vi nghòch Nhö Lai cuõng nhö vaäy. 82. Laïi coù hai phaùp kieân trì tranh thuyeát cuøng Nhö Lai cuõng nhö vaäy. 8>. Laïi coù hai phaùp khoâng phuïng thôø Nhö Lai cuõng nhö vaäy. 84. Laïi coù hai phaùp khoâng gaëp Nhö Lai cuõng nhö vaäy. 85. Laïi coù hai phaùp thoâ loã, khoâng coù töø taâm ñoái vôùi Nhö Lai cuõng nhö vaäy. Phaät noùi nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû tin öa vaø thoï trì. Baáy giôø, Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: 86. Coù hai chuùng,

moät laø chuùng phaùp ngöõ, hai laø chuùng phi phaùp ngöõ. Theá naøo laø chuùng phi phaùp ngöõ? Trong chuùng khoâng daãn Phaùp Tyø ni, khoâng ñem lôøi Phaät daïy ñeå noùi. Soáng vôùi nhau maø khoâng daïy ñieàu neân daïy. Soáng vôùi nhau maø khoâng chaám döùt ñieàu neân chaám döùt. Ñoù goïi

>79. Chæ hai haïng ngöôøi. >80. ÔÛ treân, 2 & >, chæ hai haïng ngöôøi. Ñaây chæ hai phaùp.

laø phi phaùp ngöõ chuùng. Theá naøo goïi laø chuùng phaùp ngöõ? Trong chuùng duøng Phaùp Tyø ni, noùi theo lôøi Phaät daïy, daïy nhau ñieàu neân daïy, chaám döùt ñieàu neân chaám döùt. Ñoù goïi laø phaùp ngöõ chuùng. Trong hai chuùng naøy, chuùng ñöôïc phaùp ngöõ Ta khen ngôïi laø toân quyù. Phaät noùi nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû tin öa vaø thoï trì. 87. Laïi coù hai chuùng, chuùng nhö phaùp vaø chuùng khoâng nhö phaùp. Theá naøo laø chuùng khoâng nhö phaùp? Trong chuùng, ngöôøi phi phaùp coù theá löïc, ngöôøi nhö phaùp khoâng coù theá löïc; ngöôøi phi phaùp coù baïn beø, ngöôøi nhö phaùp khoâng coù baïn beø. Yeát-ma phi phaùp, khoâng taùc yeát-ma nhö phaùp; taùc yeát-ma phi tyø-ni, khoâng taùc yeát-ma nhö tyø-ni; phuïng haønh phi phaùp, khoâng haønh nhö phaùp. Ñoù goïi laø phi phaùp chuùng. Theá naøo laø chuùng nhö phaùp? Trong chuùng, ngöôøi nhö phaùp coù theá löïc, ngöôøi phi phaùp khoâng coù theá löïc; ngöôøi nhö phaùp coù baïn beø, ngöôøi khoâng nhö phaùp khoâng coù baïn beø. Taùc yeát-ma nhö phaùp, khoâng taùc yeát-ma phi phaùp; taùc yeát-ma nhö tyø-ni, khoâng taùc yeát-ma phi tyø-ni; phuïng haønh nhö phaùp, dieät tröø phi phaùp. Ñoù goïi laø chuùng nhö phaùp. Trong hai chuùng naøy, chuùng nhö phaùp ñöôïc ta khen ngôïi laø toân quyù. Phaät noùi nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû tin öa vaø thoï trì. 88. Coù hai chuùng; chuùng baèng nhau,>81 chuùng khoâng baèng nhau cuõng nhö vaäy. Baáy giôø, Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: 89. Neáu phaùp luaät cuûa nöôùc, quyeàn löïc cuûa vua yeáu thì boïn giaëc xí thaïnh. Baáy giôø, phaùp vöông>82 ra vaøo khoâng ñöôïc an laïc. Caùc tieåu vöông cuûa nhöõng nöôùc ven bieân cöông khoâng thuaän theo giaùo leänh. Nhaân daân ôû trong nöôùc cuõng khoâng ra vaøo an laïc, sinh nghieäp bò pheá boû, öu khoå, toån giaûm, khoâng ñöôïc lôïi ích. Cuõng vaäy, Tyø-kheo phi phaùp coù theá löïc thì Tyø-kheo nhö phaùp khoâng coù theá löïc. Tyø-kheo nhö phaùp khoâng ñöôïc an laïc, hoaëc ôû trong chuùng, hoaëc ôû choã troáng vaéng, cuõng khoâng ñöôïc noùi. Khi aáy yeát-ma phi phaùp ñöôïc thöïc hieän; yeát-ma nhö phaùp khoâng ñöôïc thöïc hieän; taùc yeát-ma phi tyø ni, maø khoâng taùc yeát-ma nhö tyø-ni, phi phaùp ñöôïc haønh, maø nhö phaùp khoâng ñöôïc thi haønh. Chuùng khoâng caàn haønh

>81. Ñaúng chuùng vaø baát ñaúng chuùng. >82. Phaùp vöông, chæ vò vua cai trò baèng luaät phaùp, ñaïo ñöùc, khoâng duøng vuõ löïc traán aùp.

tinh taán, ñeå ñaéc ñieàu chöa ñaéc nhaäp choã chöa nhaäp, chöùng phaùp chöa chöùng. Nhö vaäy, khieán cho chö thieân, nhaân daân khoâng ñöôïc lôïi ích, thoï khoå

laâu daøi. Phaät noùi nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû tín öa vaø thoï trì. Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: 90. - Neáu phaùp luaät cuûa nöôùc, quyeàn löïc cuûa vua maïnh thì söùc giaëc yeáu. Hoaëc taát caû ñeàu ñeán quy phuïc hoaëc chaïy troán. Baáy giôø, vò phaùp vöông ra vaøo an laïc, khoâng coù buoàn lo. Tieåu vöông caùc nöôùc ven bieân thuaän tuøng giaùo leänh. Nhaân daân trong nöôùc cuõng ñöôïc an laïc, sinh nghieäp töï do, khoâng coù caùc öu khoå, ñöôïc nhieàu lôïi ích, khoâng coù toån giaûm. Cuõng vaäy, Tyø-kheo nhö phaùp ñaëng theá löïc, Tyø-kheo phi phaùp khoâng theá löïc. Tyø-kheo phi phaùp ñeán choã Tyø-kheo nhö phaùp phaûi tuøy thuaän theo giaùo leänh, khoâng daùm traùi nghòch, hoaëc seõ boû troán, khoâng laøm caùc ñieàu aùc. Khi aáy, Tyø-kheo nhö phaùp an oån ñaëng vui. Neáu ôû trong chuùng hoaëc ôû choã troáng vaéng ñeàu ñöôïc noùi. Taùc yeát-ma nhö phaùp, khoâng taùc yeát-ma phi phaùp; taùc yeát-ma nhö tyø-ni, khoâng taùc yeát-ma phi tyø-ni, nhö phaùp ñöôïc phuïng haønh, phi phaùp khoâng ñöôïc aùp duïng. Sieâng naêng tinh taán tu haønh, ñeå ñaéc ñieàu chöa ñaéc nhaäp choã chöa nhaäp, chöùng phaùp chöa chöùng, khieán cho chö thieân nhaân daân ñöôïc ñaïi lôïi ích. Phaät noùi nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû tín öa vaø thoï trì. Baáy giôø, Xaù-lôïi-phaát noùi vôùi caùc Tyø-kheo: 91. Thöa caùc Tröôûng laõo, khi coù vieäc ñaáu tranh maø Tyø-kheo cöû toäi ngöôøi vaø Tyø-kheo coù toäi khoâng töï quaùn saùt; neân bieát, traùnh söï naøy laïi taêng tröôûng, khoâng ñöôïc dieät tröø nhö phaùp, nhö tyø ni, khieán caùc Tyø-kheo khoâng ñöôïc an laïc. Neáu Tyø-kheo cuøng tranh caõi, Tyø-kheo cöû toäi ngöôøi vaø Tyø-kheo coù toäi, moãi ngöôøi ñeàu töï quan saùt loãi laàm, thì vieäc tranh caõi naøy khoâng taêng tröôûng saâu roäng maø ñöôïc nhö phaùp, nhö tyø-ni tröø dieät, caùc Tyø-kheo ñöôïc soáng an laïc. - Naøy caùc Tyø-kheo, theá naøo laø töï quaùn saùt loãi laàm? Tyø-kheo coù toäi nghó: “Ta ñaõ phaïm vieäc nhö vaäy. Vò kia thaáy ta phaïm ñieàu sai quaáy. Neáu ta khoâng phaïm thì vò kia khoâng thaáy ñöôïc ta phaïm ñieàu sai quaáy. Vì ta phaïm cho neân vò kia thaáy ta phaïm. Nay ta neân töï hoái loãi, khieán vò kia khoâng duøng aùc ngöõ ñeå quôû traùch ta. Neáu ta laøm nhö vaäy, khieán thieän phaùp taêng tröôûng.” Ñoù goïi laø Tyø-kheo coù theå töï quaùn saùt loãi cuûa mình. - Theá naøo laø Tyø-kheo cöû toäi ngöôøi, töï quaùn saùt loãi kia? Vò kia nghó: “Tyø-kheo kia phaïm ñieàu sai quaáy, khieán ta thaáy ñöôïc. Neáu Tyø-kheo

kia khoâng phaïm ñieàu sai quaáy thì ta khoâng thaáy. Do Tyø-kheo kia phaïm ñieàu sai quaáy, khieán ta thaáy ñöôïc; neáu vò aáy coù theå chí thaønh saùm hoái thì khoâng khieán cho ta phaûi duøng aùc ngoân. Nhö vaäy khieán cho thieän phaùp taêng tröôûng.” Tyø-kheo cöû toäi ngöôøi töï quaùn saùt loãi kia laø vaäy. - Neáu Tyø-kheo coù traùnh söï, Tyø-kheo cöû toäi ngöôøi vaø Tyø-kheo coù toäi, coù theå töï quaùn saùt loãi kia nhö vaäy, thì loãi laàm naøy khoâng taêng tröôûng, ñöôïc chaám döùt nhö phaùp, nhö tyø-ni, nhö lôøi Phaät daïy, caùc Tyø-kheo ñöôïc soáng an laïc. Toân giaû Xaù-lôïi-phaát noùi nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo nghe roài hoan hyû, tin öa thoï trì. Baáy giôø, Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: 92. Coù hai loaïi si:>8> moät laø phaïm toäi, hai laø phaïm khoâng thaáy.>84 Ñoù laø hai loaïi si. 9>. Laïi coù hai loaïi trí: moät

laø khoâng phaïm toäi, hai laø phaïm toäi nhöng thaáy. Ñoù laø hai loaïi trí. 94. Laïi coù hai loaïi si: moät laø phaïm toäi maø khoâng thaáy, hai laø thaáy phaïm toäi maø khoâng nhö phaùp saùm hoái. Ñoù laø hai loaïi si. 95. Laïi coù hai loaïi trí: moät laø thaáy phaïm toäi, hai laø thaáy toäi maø coù theå nhö phaùp saùm hoái. Ñoù laø hai loaïi trí. 96. Laïi coù hai loaïi si: moät laø thaáy toäi khoâng nhö phaùp saùm hoái, hai laø nhö phaùp saùm hoái maø vò kia khoâng thoï nhaän. 97. Laïi coù hai loaïi trí: moät laø thaáy toäi saùm hoái nhö phaùp, hai laø saùm hoái nhö phaùp ñöôïc vò kia thoï nhaän. Ñoù laø hai loaïi trí. Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo nghe roài hoan hyû, tin öa thoï trì. Baáy giôø, Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: 98. Vì caùc Tyø-kheo coù loãi laàm neân Ñöùc Theá Toân cheá phaùp ñoaïn traùnh vôùi hai nghóa>85: moät laø ngöôøi khoù ñieàu phuïc khieán ñöôïc ñieàu phuïc; hai laø ngöôøi bieát hoå theïn ñöôïc an laïc. Vì hai nghóa naøy neân Ñöùc Theá Toân vì caùc Tyø-kheo cheá phaùp ñoaïn traùnh. Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo nghe roài hoan hyû, tin öa thoï trì. Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: 99. Tyø-kheo cöû toäi ngöôøi, muoán cöû toäi ngöôøi neân tu hai phaùp: moät

>8>. Pali: dve puggalā bālā, coù hai loaïi ngöôøi ngu. >84. Khoâng thaáy ñöôïc hieåu laø - khoâng töï mình thöøa nhaän. Trong tröôøng hôïp ngoan coá, Taêng taùc yeát-ma xaû trí (yeát-ma baát kieán toäi cöû, xem cht. >8, Phaàn iv, chöông xi) >85. Ñoaïn tranh phaùp , töùc caùc phaùt dieät traùnh. Xem theâm cht. 55 ñoaïn döôùi.

laø chaân thaät, hai laø khoâng saân. Neân tu hai phaùp nhö vaäy. 100. Tyø-kheo bò cöû cuõng neân tu hai phaùp nhö vaäy: moät chaân thaät, hai khoâng saân. Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo nghe roài hoan hyû, tin öa thoï trì. Baáy giôø, Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: 101. Tyø-kheo coù hai phaùp laøm cho chaùnh phaùp tieâu dieät nhanh choùng: phi phaùp noùi laø phaùp, phaùp noùi laø phi phaùp; cho ñeán thuyeát, phi thuyeát>86 cuõng vaäy.>87 Hai xöù, hai söï, hai phaïm cuõng nhö vaäy. 102. Laïi coù hai phaùp khoâng theå sinh thieän phaùp: töø phaùp, phi phaùp, cho ñeán thuyeát, phi thuyeát cuõng nhö vaäy. Hai xöù, hai söï, hai phaïm cuõng nhö vaäy. 10>. Laïi coù hai phaùp Tyø-kheo töï phaù hoaïi, ñöôïc lieät vaøo haïng phaïm toäi, bò ngöôøi coù trí cheâ traùch, thoï nhieàu toäi baùo: töø phaùp, phi phaùp, cho ñeán noùi, khoâng noùi cuõng nhö vaäy. Hai xöù, hai söï, hai phaïm cuõng nhö vaäy. 104. Laïi coù hai phaùp Tyø-kheo ñoïa vaøo ñòa nguïc nhö teân baén: töø phaùp, phi phaùp, cho ñeán thuyeát, phi thuyeát cuõng nhö vaäy. Hai xöù, hai söï, hai phaïm cuõng nhö vaäy. Baáy giôø, Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: 105. Coù hai phaùp khieán chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi: phi phaùp noùi phi phaùp, phaùp noùi laø phaùp, cho ñeán thuyeát, phi thuyeát cuõng nhö vaäy. Hai xöù, hai söï, hai phaïm cuõng nhö vaäy. 106. Laïi coù hai phaùp, Tyø-kheo coù theå sinh caùc phaùp thieän: phi phaùp noùi phi phaùp, phaùp noùi laø phaùp, cho ñeán thuyeát, phi thuyeát cuõng nhö vaäy. Hai xöù, hai söï, hai phaïm cuõng nhö vaäy. 107. Laïi coù hai phaùp, Tyø-kheo khoâng töï phaù hoaïi, khoâng phaïm toäi, khoâng bò ngöôøi trí quôû traùch, thoï phöôùc voâ löôïng: phi phaùp noùi phi phaùp, phaùp noùi laø phaùp, cho ñeán

thuyeát, phi thuyeát cuõng nhö vaäy. Hai xöù, hai söï, hai phaïm cuõng nhö vaäy. 108. Laïi coù hai phaùp, Tyø-kheo töï mình ñaëng sinh thieân nhanh nhö teân baén: phi phaùp noùi phi phaùp, phaùp noùi laø phaùp, cho ñeán thuyeát, phi

>86. Thuyeát vaø baát thuyeát , töùc thuyeát vaø phi thuyeát: nhöõng ñieàu ñöôïc Phaät noùi, vaø nhöõng ñieàu khoâng phaûi do Phaät noùi. >87. Thaäp tuïng: hai phaùp khieán phaùp tieâu dieät, bieán maát, chìm maát: Tyø-kheo nghi phaùp, nghi tyø-ni. Laïi coù hai phaùp khaùc: Tyø-kheo daïy ngöôøi phi phaùp, phi tyø-ni.

thuyeát cuõng nhö vaäy. Hai xöù, hai söï, hai phaïm cuõng nhö vaäy. 109. Tyø-kheo coù hai phaùp ñaùng bò cöû toäi: phi phaùp noùi laø phaùp, phaùp noùi laø phi phaùp cho ñeán noùi, khoâng noùi cuõng nhö vaäy. Ñaùng bò taùc öùc nieäm, taùc töï ngoân, taùc ngaên A-naäu-baø-ñaø, ngaên thuyeát giôùi, ngaên töï töù cuõng nhö vaäy. Hai xöù, hai söï, hai phaïm cuõng nhö vaäy. 110. Laïi coù hai phaùp Tyø-kheo bò cöû toäi nhö phaùp>88: phi phaùp noùi laø phaùp, phaùp noùi laø phi phaùp, cho ñeán thuyeát, phi thuyeát cuõng nhö vaäy. Hai xöù, hai söï, hai phaïm cuõng nhö vaäy. Taùc öùc nieäm, taùc töï ngoân, taùc ngaên A-naäu-baø-ñaø, ngaên thuyeát giôùi, ngaên töï töù cuõng nhö vaäy. 111. Laïi coù hai phaùp Tyø-kheo ñaùng bò trao cho yeát-ma ha traùch: phi phaùp noùi laø phaùp, phaùp noùi laø phi phaùp, cho ñeán noùi, khoâng noùi cuõng nhö vaäy. Hai xöù, hai söï, hai phaïm cuõng nhö vaäy. Yeát-ma taån>89, yeát-ma y chæ, yeát-ma ngaên khoâng cho ñeán nhaø baïch y, yeát-ma cöû toäi cuõng nhö vaäy. Hai xöù, hai söï, hai kieán cuõng nhö vaäy. 112. Coù hai phaùp taêng tröôûng höõu laäu: khoâng hoå theïn vôùi ñieàu ñaùng hoå theïn, hoå theïn vôùi ñieàu khoâng ñaùng hoå theïn. Coù hai phaùp naøy thì taêng tröôûng höõu laäu.>90 11>. Coù hai phaùp khoâng taêng tröôûng höõu laäu: hoå theïn vôùi ñieàu ñaùng hoå theïn, khoâng hoå theïn vôùi ñieàu khoâng ñaùng hoå theïn. 114. Laïi coù hai phaùp taêng tröôûng höõu laäu: baát tònh thaáy laø tònh, tònh thaáy laø baát tònh.>91 Coù hai phaùp nhö vaäy thì taêng tröôûng höõu laäu. 115. Laïi coù hai phaùp khoâng taêng tröôûng höõu laäu: khoâng tònh thaáy laø khoâng tònh, tònh thaáy laø tònh. Coù hai phaùp nhö vaäy thì khoâng taêng tröôûng höõu laäu. 116. Laïi coù hai phaùp taêng tröôûng höõu laäu: khoâng phaïm thaáy laø phaïm, phaïm thaáy laø khoâng phaïm. Coù hai phaùp nhö vaäy thì taêng tröôûng höõu laäu. 117. Laïi coù hai phaùp khoâng taêng tröôûng höõu laäu: khoâng phaïm thaáy

>88. Ñeå baûn: nhö phaùp cöû . Toáng-Nguyeân-Minh: baát nhö phaùp öng cöû . >89. Taån yeát-ma ; yeát-ma khu xuaát, ñuoåi khoûi truù xöù hieän taïi.
Xem Tyø-kheo, Taêng-giaø- baø-thi-sa 12 (OÂ tha gia). >90. Tham chieáu Pali: coù hai loaïi ngöôøi taêng tröôûng caùc laäu, 1. khoâng nghi hoái ñieàu ñaùng nghi hoái (na kukkuccāyitabba kukkucāyati), 2. nghi hoái ñieàu khoâng ñaùng nghi hoái. >91. Tònh, ñaây coù nghóa laø - hôïp thöùc», töùc ñuùng theo ñieàu luaät ñaõ quy ñònh. Tham chieáu Pali: akappiye kappasaññī, nôi ñieàu khoâng hôïp thöùc (tònh) cho laø thöùc.

khoâng phaïm, phaïm thaáy laø phaïm. Coù hai phaùp nhö vaäy thì khoâng taêng tröôûng höõu laäu. 118. Laïi coù hai phaùp taêng tröôûng höõu laäu: naëng thaáy laø nheï, nheï thaáy laø naëng. Coù hai phaùp nhö vaäy thì taêng tröôûng höõu laäu. 119. Laïi coù hai phaùp khoâng taêng tröôûng höõu laäu: nheï thaáy laø nheï, naëng thaáy laø naëng. Coù hai phaùp nhö vaäy thì khoâng taêng tröôûng höõu laäu. 120. Laïi coù hai phaùp taêng tröôûng höõu laäu: voâ dö thaáy laø höõu dö, höõu dö thaáy laø voâ dö. Coù hai phaùp nhö vaäy thì taêng tröôûng höõu laäu. 121. Laïi coù hai phaùp khoâng taêng tröôûng höõu laäu: voâ dö thaáy laø voâ dö, höõu dö thaáy laø höõu dö. Coù hai phaùp nhö vaäy thì khoâng taêng tröôûng höõu laäu. 122. Laïi coù hai phaùp taêng tröôûng höõu laäu: phi phaùp thaáy laø phaùp, phaùp thaáy laø phi phaùp. Coù hai phaùp nhö vaäy thì taêng tröôûng höõu laäu. 12>. Laïi coù hai phaùp khoâng taêng tröôûng höõu laäu: phi phaùp thaáy laø phi phaùp, phaùp thaáy laø phaùp. Coù hai phaùp nhö vaäy thì khoâng taêng tröôûng höõu laäu. 124. Laïi coù hai phaùp taêng tröôûng höõu laäu: phi cheá laïi cheá,>92 ñaõ cheá laïi ñoaïn. Coù hai phaùp nhö vaäy thì taêng tröôûng höõu laäu. 125. Laïi coù hai phaùp khoâng taêng tröôûng höõu laäu: phi cheá khoâng cheá, ñaõ cheá thì khoâng ñoaïn. Coù hai phaùp nhö vaäy thì khoâng taêng tröôûng höõu laäu. 126. Coù hai lôøi thaønh xaû giôùi: “Toâi xaû Phaät, xaû Phaùp,” cho ñeán “Toâi khoâng phaûi laø Sa-moân Thích töû,” nhö treân.>9> 127. Ñöùc Nhö Lai ra ñôøi, thaáy caùc loãi laàm neân vì caùc Tyø-kheo cheá giôùi vôùi hai nghóa: moät laø nhieáp thuû Taêng, hai laø khieán cho Taêng hoan hyû.>94 128. Laïi coù hai phaùp: moät laø khieán ngöôøi khoâng tin seõ tin, hai laø khieán ngöôøi ñaõ tin thì tin taêng tröôûng. 129. Laïi coù hai phaùp: moät laø ngöôøi khoù ñieàu phuïc ñöôïc ñieàu phuïc, hai laø Tyø-kheo bieát taøm quyù ñöôïc soáng an laïc. 1>0. Laïi coù hai phaùp: moät laø khieán chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi, hai laø nhieáp thuû tyø-ni. 1>1. Laïi coù hai phaùp: moät laø ñoaïn tröø oaùn ñôøi hieän taïi, hai laø ñoaïn oaùn ñôøi vò lai.

>92. Quy ñònh ñieàu maø Phaät ñaõ khoâng quy ñònh. >9>. Xem muïc moät phaùp: moät lôøi thaønh xaû giôùi. >94. Hai trong 10 muïc ñích Phaät quy ñònh giôùi (möôøi cuù nghóa). Xem Phaàn i, chöông i, Ba-la-di 1, cht.>1; Vieät, quyeån 1, tr. 25.

250 BOÄ LUAÄT TAÄP 4

1>2. Laïi coù hai phaùp: moät laø dieät höõu laäu hieän taïi, hai laø dieät höõu laäu vò laïi. 1>>. Laïi coù hai phaùp: moät laø ñoïan khuûng boá hieän taïi, hai laø tröø khuûng boá vò lai. 1>4. Laïi coù hai phaùp: moät laø ñoaïn troïng toäi hieän taïi, hai laø ñoaïn troïng toäi vò lai. 1>5. Laïi coù hai phaùp: moät laø ñoaïn baát thieän phaùp hieän taïi, hai laø ñoaïn baát thieän phaùp vò lai. Vì hai nghóa naøy, Ñöùc Theá Toân vì caùc Tyø-kheo cheá 21 Yeát-ma 1>6. Laïi coù hai phaùp, vì hai phaùp neân Ñöùc Theá Toân cheá yeát-ma ha traùch:>95 moät laø nhieáp thuû ñoái vôùi Taêng, hai laø khieán cho Taêng hoan hyû, cho ñeán ñoaïn baát tònh phaùp hieän taïi, baát thieän phaùp vò lai cuõng nhö treân. Nhö vaäy moãi moät caâu cho ñeán baûy dieät traùnh, nhö phaùp yeát-ma ha traùch. Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo nghe roài hoan hyû, tin öa thoï trì.>96 III. BA PHAÙP 1. Baáy giôø, Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: Coù ba yeát-ma nhieáp taát caû yeát-ma. Ba yeát-ma aáy laø: baïch yeát- ma , baïch nhò yeát-ma, baïch

töù yeát-ma. Ñoù laø ba phaùp yeát-ma nhieáp taát >97

caû caùc yeát-ma. Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo nghe roài hoan hyû, tin öa thoï trì. 2. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân ôû taïi thaønh Vöông-xaù, baûo caùc Tyø- kheo: Coù ba tröôøng hôïp trao öùc nieäm tyø-ni phi phaùp. Ba phi phaùp aáy laø: a. Hoaëc coù Tyø-kheo phaïm troïng toäi, hoaëc Ba-la-di, hoaëc Taêng-giaø- baø-thi-sa, hay Thaâu-lan-giaù. Caùc Tyø-kheo noùi laø phaïm Ba-la-di, hoaëc Taêng-giaø-baø-thi-sa, hay Thaâu-lan-giaù, vaø hoûi: - Ngöôi coù nhôù phaïm Ba- la-di, Taêng-giaø-baø-thi-sa, Thaâu-lan-giaù khoâng? Vò kia noùi: - Caên boån khoâng thaáy.>98 Naøy caùc Tröôûng laõo! Toâi khoâng nhôù coù phaïm Ba-la-di, Taêng-giaø-baø-thi-sa, Thaâu-lan-giaù. Ñöøng naïn vaán toâi maõi. Caùc Tyø-kheo

>95. Thaäp tuïng: Coù hai söï, Phaät quy ñònh caùc yeát-ma khoå thieát (yeát-ma y chæ, yeát-ma khu xuaát, yeát-ma haï yù... ma-na-ñoûa, baûn nhaät trò, xuaát toäi), 1. khieán keû xaáu khoâng ñaéc löïc; 2. ngöôøi thanh tònh ñaéc löïc. Ñoaïn sau, coù hai söï, nhö treân, 1. khieán ñôøi nay thanh tònh trì giôùi; 2. ñôøi sau an laïc phaïm haïnh laâu daøi >96. Heát quyeån 57. >97. Cuõng noùi laø - ñôn baïch yeát-ma. >98. Ñeå baûn: baát kieán . Caùc baûn khaùc: baát hieän.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN (Phaàn 4) 251

cöù naïn vaán khoâng thoâi, neân vò ñoù ñeán Taêng xin öùc nieäm tyø-ni. Neáu Taêng cho vò ñoù öùc nieäm tyø-ni, thì ñoù laø trao öùc nieäm tyø-ni phi phaùp. b. Hoaëc coù Tyø-kheo phaïm troïng toäi, hoaëc Ba-la-di, hoaëc Taêng-giaø- baø-thi-sa, hay Thaâu-lan-giaù. Caùc Tyø-kheo noùi laø phaïm Ba-la-di, hoaëc Taêng-giaø-baø-thi-sa, hay Thaâu-lan-giaù, beøn hoûi: - Ngöôi coù nhôù phaïm Ba-la-di, Taêng-giaø-baø-thi-sa, Thaâu-lan-giaù khoâng? Vò kia noùi: - Caên baûn khoâng thaáy. Thöa caùc Tröôûng laõo, toâi khoâng nhôù coù phaïm troïng toäi nhö vaäy. Toâi phaïm tieåu toäi. Toâi seõ saùm hoái thanh tònh. Caùc Tröôûng laõo ñöøng naïn vaán toâi maõi. Vì caùc Tyø-kheo coá naïn vaán khoâng thoâi, neân vò ñoù ñeán Taêng xin öùc nieäm tyø-ni. Neáu Taêng trao cho öùc nieäm tyø-ni, thì ñoù laø trao öùc nieäm tyø-ni phi phaùp. c. Hoaëc coù Tyø-kheo phaïm troïng toäi, hoaëc Ba-la-di, hoaëc Taêng-giaø-baø-thi-sa, hay Thaâu-lan-giaù. Caùc Tyø-kheo hoûi: - Ngöôi coù nhôù phaïm, troïng toäi Ba-la-di, hoaëc Taêng-giaø-baø-thi-sa, hay Thaâu-lan-giaù khoâng? Vò ñoù noùi: - Caên baûn khoâng thaáy. Thöa caùc Tröôûng laõo, toâi khoâng nhôù coù phaïm troïng toäi Ba-la-di, hoaëc Taêng-giaø-baø-thi-sa, hay Thaâu-lan-giaù. Toâi phaïm tieåu toäi, ñaõ saùm hoái thanh tònh. Caùc Tröôûng laõo ñöøng caät vaán toâi. Vì caùc Tyø-kheo caät vaán khoâng thoâi, neân vò kia ñeán Taêng xin öùc nieäm tyø-ni. Neáu Taêng trao cho öùc nieäm tyø-ni thì laø phi phaùp. Ñoù laø ba loaïi trao öùc nieäm tyø-ni phi phaùp. >. Coù ba tröôøng hôïp trao öùc nieäm tyø-ni nhö phaùp: a. Neáu Tyø-kheo khoâng phaïm troïng toäi, hoaëc Ba-la-di, hoaëc Taêng- giaø-baø-thi-sa, hay Thaâu-lan-giaù. Caùc Tyø-kheo khaùc noùi laø phaïm troïng toäi Ba-la-di, Taêng-giaø-baø-thi-sa, Thaâu-lan-giaù, beøn hoûi: Ngöôi nhôù phaïm troïng toäi, hoaëc Ba-la-di, hoaëc Taêng-giaø-baø-thi-sa, hay Thaâu-lan- giaù nhö vaäy khoâng? Vò kia khoâng nhôù coù phaïm neân noùi: Thöa Tröôûng laõo, toâi khoâng nhôù phaïm

troïng toäi, hoaëc Ba-la-di, hoaëc Taêng-giaø-baø- thi-sa, hay Thaâu-lan-giaù nhö vaäy. Caùc Tröôûng laõo ñöøng caät vaán toâi. Vì caùc Tyø-kheo cöù caät vaán khoâng thoâi, cho neân vò kia coá nhôù laïi kyõ, roài ñeán Taêng xin öùc nieäm tyø-ni. Neáu Taêng trao cho öùc nieäm tyø-ni thì ñoù laø trao öùc nieäm tyø-ni nhö phaùp. b. Neáu Tyø-kheo khoâng phaïm troïng toäi, hoaëc Ba-la-di, hoaëc Taêng- giaø-baø-thi-sa, hay Thaâu-lan-giaù. Caùc Tyø-kheo khaùc noùi laø phaïm troïng toäi, hoaëc Ba-la-di, hoaëc Taêng-giaø-baø-thi-sa, hay Thaâu-lan-giaù, beøn hoûi: - Ngöôi phaïm Ba-la-di, Taêng-giaø-baø-thi-sa, Thaâu-lan-giaù, coù nhôù khoâng? Vò kia khoâng nhôù coù phaïm, neân noùi: Tröôûng laõo, toâi khoâng nhôù phaïm troïng toäi, Ba-la-di, hoaëc Taêng-giaø-baø-thi-sa, hay Thaâu-lan-giaù nhö vaäy. Toâi phaïm tieåu toäi, seõ nhö phaùp saùm hoái thanh tònh. Caùc Tröôûng laõo ñöøng

caät vaán toâi. Vì caùc Tyø-kheo cöù caät vaán maõi khoâng thoâi, neân vò kia coá nhôù laïi kyõ, roài ñeán Taêng xin öùc nieäm tyø-ni. Neáu Taêng trao cho öùc nieäm tyø-ni thì ñoù laø trao öùc nieäm tyø-ni nhö phaùp. c. Hoaëc Tyø-kheo khoâng phaïm troïng toäi, hoaëc Ba-la-di, hoaëc Taêng- giaø-baø-thi-sa, hay Thaâu-lan-giaù. Caùc Tyø-kheo khaùc noùi laø phaïm troïng toäi, hoaëc Ba-la-di, hoaëc Taêng-giaø-baø-thi-sa, hay Thaâu-lan-giaù, beøn hoûi: - Ngöôi phaïm troïng toäi, Ba-la-di, hoaëc Taêng-giaø-baø-thi-sa, hay Thaâu- lan-giaù nhö vaäy, coù nhôù khoâng? Vò kia khoâng nhôù coù phaïm neân noùi: - Thöa Tröôûng laõo, toâi khoâng nhôù phaïm troïng toäi, Ba-la-di, Taêng-giaø-baø- thi-sa, Thaâu-lan-giaù nhö vaäy. Toâi phaïm tieåu toäi, ñaõ saùm hoái thanh tònh. Caùc Tyø-kheo ñöøng caät vaán toâi. Vì caùc Tyø-kheo cöù caät vaán maõi khoâng thoâi, neân vò kia coá nhôù laïi kyõ roài ñeán Taêng xin öùc nieäm tyø-ni. Neáu Taêng trao cho öùc nieäm tyø-ni, thì ñoù laø trao öùc nieäm tyø-ni nhö phaùp. Ñoù laø ba tröôøng hôïp trao öùc nieäm tyø-ni nhö phaùp. 4. Laïi coù ba tröôøng hôïp trao cho baát si tyø-ni phi phaùp: a. Neáu Tyø-kheo khoâng si cuoàng maø doái laøm si cuoàng, phaïm nhieàu baát tònh haïnh, chaúng phaûi phaùp Sa-moân. Caùc Tyø-kheo khaùc noùi: - Ngöôi phaïm troïng toäi, hoaëc Ba-la-di, hoaëc Taêng-giaø-baø-thi-sa, hay Thaâu-lan- giaù. Vò kia noùi: - Toâi ñieân cuoàng taâm loaïn, phaïm nhieàu baát tònh haïnh, chaúng phaûi phaùp Sa-moân. Ñoù chaúng phaûi laø vieäc toâi coá yù laøm, maø laø do si cuoàng. Caùc Tröôûng laõo ñöøng neân caät vaán toâi. Vì caùc Tyø-kheo cöù vaãn caät vaán khoâng thoâi, neân vò kia ñeán giöõa Taêng xin baát si tyø-ni. Neáu Taêng cho baát si tyø-ni, töùc laø cho baát si tyø-ni phi phaùp. b. Neáu Tyø-kheo khoâng si cuoàng maø doái laøm si cuoàng, phaïm nhieàu baát tònh haïnh, chaúng phaûi phaùp Sa-moân. Caùc Tyø-kheo khaùc noùi laø phaïm troïng toäi, Ba-la-di, hoaëc Taêng-giaø-baø-thi-sa, hay Thaâu-lan-giaù, beøn hoûi: - Ngöôi nhôù phaïm troïng toäi, Ba-la-di, hoaëc Taêng-giaø-baø-thi-sa, hay Thaâu-lan-giaù khoâng? Vò kia noùi: - Tröôùc ñaây, toâi si cuoàng taâm loaïn, phaïm nhieàu baát tònh haïnh, chaúng phaûi phaùp Sa-moân, chaúng phaûi do toâi coá yù laøm, maø laø vì si cuoàng neân laøm nhö vaäy. Nhö ngöôøi nhôù vieäc trong moäng, toâi cuõng nhö vaäy. Caùc Tröôûng laõo ñöøng neân caät vaán toâi. Vì caùc Tyø-kheo vaãn cöù caät vaán khoâng thoâi, (995a1) neân vò kia ñeán trong Taêng xin baát si

tyø-ni. Neáu Taêng cho baát si tyø-ni, töùc laø cho baát si tyø-ni phi phaùp. c. Neáu Tyø-kheo khoâng si cuoàng maø doái laøm si cuoàng, phaïm nhieàu baát tònh haïnh, chaúng phaûi phaùp Sa-moân. Caùc Tyø-kheo khaùc noùi laø phaïm troïng toäi, Ba-la-di, hoaëc Taêng gìa baø thi sa, hay Thaâu-lan-giaù, beøn hoûi: - Ngöôi nhôù phaïm troïng toäi, Ba-la-di, hoaëc Taêng-giaø-baø-thi-sa, hay

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN (Phaàn 4) 25>

Thaâu-lan-giaù khoâng? Vò kia noùi: - Tröôùc ñaây, toâi si cuoàng neân laøm nhö vaäy. Nhö ngöôøi töø treân nuùi cao rôi xuoáng, chæ naém ñöôïc moät ít coû caây maø thoâi. Caùc Tröôûng laõo ñöøng neân caät vaán toâi. Vì caùc Tröôûng laõo vaãn coá caät vaán khoâng thoâi, neân vò kia ñeán giöõa Taêng xin baát si tyø-ni. Neáu Taêng trao cho phaùp baát si tyø-ni, töùc laø trao baát si tyø-ni phi phaùp. Ñoù laø ba tröôøng hôïp trao baát si tyø-ni phi phaùp. 5. Laïi coù ba tröôøng hôïp trao Baát si tyø-ni nhö phaùp: a. Neáu Tyø-kheo si cuoàng neân phaïm nhieàu baát tònh haïnh, chaúng phaûi phaùp Sa-moân. Sau ñoù, vò kia trôû laïi bình phuïc. Caùc Tyø-kheo khaùc noùi: - Ngöôi phaïm troïng toäi, Ba-la-di, hoaëc Taêng-giaø-baø-thi-sa, hay Thaâu-lan-giaù nhö vaäy, coù nhôù hay khoâng? Vò kia noùi: - Tröôùc ñaây toâi si cuoàng neân phaïm nhieàu baát tònh haïnh, chaúng phaûi phaùp Sa-moân; chaúng phaûi do toâi coá laøm, maø vì cuoàng si. Caùc Tröôûng laõo ñöøng gaïn hoûi toâi. Vì caùc Tyø-kheo cöù gaïn hoûi maõi khoâng thoâi, neân vò kia khi si cuoàng chaám döùt, ñeán tröôùc Taêng xin baát si tyø-ni. Neáu Taêng cho baát si tyø-ni, töùc laø trao baát si tyø-ni nhö phaùp. b. Neáu Tyø-kheo si cuoàng neân phaïm nhieàu baát tònh haïnh, chaúng phaûi phaùp Sa-moân. Sau ñoù, vò kia trôû laïi bình phuïc. Caùc Tyø-kheo khaùc noùi: - Ngöôi phaïm troïng toäi, Ba-la-di, hoaëc Taêng-giaø-baø-thi-sa, hay Thaâu-lan-giaù nhö vaäy, coù nhôù hay khoâng? Vò kia noùi: - Tröôùc ñaây toâi si cuoàng neân phaïm nhieàu baát tònh haïnh, chaúng phaûi phaùp Sa-moân; chaúng phaûi do toâi coá laøm, maø vì cuoàng si. Nhö ngöôøi nhôù laïi vieäc laøm trong moäng. Caùc Tröôûng laõo ñöøng neân gaïn hoûi toâi. Vì caùc Tyø-kheo vaãn cöù gaïn hoûi khoâng thoâi, neân vò kia sau khi si cuoàng chaám döùt, ñeán tröôùc Taêng xin baát si tyø-ni. Neáu Taêng trao cho baát si tyø-ni, töùc laø trao baát si tyø-ni nhö phaùp. c. Neáu Tyø-kheo si cuoàng neân phaïm nhieàu baát tònh haïnh, chaúng phaûi phaùp Sa-moân. Sau ñoù, vò kia trôû laïi bình phuïc. Caùc Tyø-kheo khaùc noùi: - Ngöôi phaïm troïng toäi, Ba-la-di, hoaëc Taêng-giaø-baø-thi-sa, hay Thaâu-lan-giaù nhö vaäy, coù nhôù hay khoâng? Vò kia noùi: - Tröôùc ñaây toâi si cuoàng neân phaïm nhieàu baát tònh haïnh, chaúng phaûi phaùp Sa-moân; chaúng phaûi do toâi coá laøm, maø vì cuoàng si. Toâi nhôù nhö ngöôøi töø treân nuùi cao rôi xuoáng chæ naém ñöôïc moät ít coû caây maø thoâi. Caùc Tröôûng laõo ñöøng caät vaán toâi. Vì caùc Tyø-kheo cöù caät vaán maõi khoâng thoâi, neân vò kia, sau khi cuoàng si döùt, ñeán tröôùc Taêng xin baát si tyø-ni. Neáu Taêng cho baát si tyø-ni, töùc laø trao cho baát si tyø-ni nhö phaùp. Ñoù laø ba tröôøng hôïp trao baát si tyø-ni nhö phaùp.

254 BOÄ LUAÄT TAÄP 4

6. Coù ba loaïi ñieàu phuïc phaùp:>99 ha traùch, taån xuaát, y chæ. Ñoù laø ba phaùp ñieàu phuïc. 7. Coù ba phaùp dieät traùnh: Duøng lôøi cuûa nhieàu ngöôøi, toäi xöù sôû, coû che ñaát. Ñoù laø ba phaùp dieät traùnh. 8. Laïi coù ba phaùp, neân goïi Tyø-kheo ñeán hieän tieàn roài taùc baïch, sau ñoù môùi taùc ba yeát-ma. Ta noùi phaùp nhö vaäy, ñaéc xöù sôû, yeát-ma thaønh töïu. Neáu Tyø-kheo öa ñaáu tranh, Taêng neân trao cho ba loaïi yeát-ma: hoaëc yeát-ma ha traùch, hoaëc yeát-ma y chæ, hoaëc yeát-ma taån. Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû, tin öa thoï trì. 9. Baáy giôø, Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo, coù ba phaùp khoâng ñöôïc cho thoï ñaïi giôùi: moät laø phaù giôùi, hai laø phaù kieán, ba laø phaù oai nghi400. Ngöôøi coù ba phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc cho thoï ñaïi giôùi. Coù ba phaùp neân cho thoï ñaïi giôùi: Khoâng phaù giôùi, khoâng phaù kieán, khoâng phaù oai nghi. Ngöôøi coù ba phaùp nhö vaäy neân cho thoï ñaïi giôùi. 10. Tyø-kheo coù ba phaùp, Taêng neân trao cho phaùp yeát-ma ha traùch: phaù giôùi, phaù kieán, phaù oai nghi. Phaïm vaøo ba phaùp nhö vaäy Taêng neân trao cho phaùp yeát-ma quôû traùch. 11. Hoaëc yeát-ma taãn, hay yeát-ma y chæ, yeát-ma ngaên khoâng cho ñeán nhaø baïch y, yeát-ma cöû, cuõng nhö vaäy. 12. Ngöôøi bò cöû coù ba phaùp, khoâng ñöôïc cho giaûi yeát-ma: Neân thaáy maø khoâng thaáy, neân saùm maø khoâng saùm, neân xaû maø khoâng xaû402. 401

Vi phaïm vaøo ba phaùp nhö vaäy, khoâng ñöôïc vì hoï giaûi yeát-ma. 1>. Ngöôøi bò cöû40> coù ba phaùp neân vì hoï giaûi yeát-ma: Neân thaáy thì thaáy, neân saùm thì saùm, neân xaû thì xaû. Laøm ñöôïc ba phaùp nhö vaäy, neân vì hoï giaûi yeát-ma. 14. Ngöôøi bò cöû coù ba phaùp, khoâng ñöôïc vì hoï giaûi yeát-ma: Neân thaáy maø khoâng thaáy, neân saùm maø khoâng saùm, neân tin maø khoâng tin. Ai coù ba phaùp nhö vaäy, khoâng ñöôïc cho giaûi yeát-ma. 15. Ngöôøi bò cöû coù ba phaùp neân cho giaûi yeát-ma: Neân thaáy thì thaáy, neân saùm thì saùm, neân tin thì tin. Ai coù ba phaùp nhö vaäy, neân cho giaûi yeát-ma. 16. Tyø-kheo coù ba phaùp neân trao cho phaùp yeát-ma ngaên khoâng cho

>99. Ba bieän phaùp cheá ngöï Tyø-kheo phaïm luaät. 400. Töông ñöông vôùi ba trong soá 1> giaø naïn khoâng ñöôïc thoï cuï tuùc, theo thöù töï: phaïm bieân toäi, phaùp noäi ngoaïi ñaïo, taëc truï. 401. Töùc thaáy toäi, hay nhaän toäi. 402. Kieân trì aùc kieán khoâng xaû. Xem cht.4>, Ch.xi (Phaàn iv). Xem Tyø-kheo, ba-ñaït-ñeà 68, 69. 40>. Bò Taêng xaû trí. Xem theâm cht.2, cht.8 ch.ix; cht.1>, ch.x.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN (Phaàn 4) 255

ñeán nhaø baïch y: Tröôùc ngöôøi baïch y maø cheâ traùch Phaät, Phaùp, Taêng. Ai coù ba phaùp nhö vaäy, neân trao cho phaùp yeát-ma ngaên khoâng cho ñeán nhaø baïch y. 17. Trao cho Tyø-kheo phaùp yeát-ma ngaên khoâng cho ñeán nhaø baïch y neân baèng ba phaùp ñeå caân nhaéc: xöùng löôïng Tyø-kheo, xöùng löôïng baïch y, xöùng löôïng söï vieäc. 18. Laïi coù ba phaùp: xöùng löôïng Tyø-kheo, xöùng löôïng baïch y, xöùng löôïng yeát-ma. 19. Laïi coù ba phaùp: Xöùng löôïng Tyø-kheo, xöùng löôïng baïch y, xöùng löôïng toäi phaïm. 20. Laïi coù ba phaùp: coù thaät hay khoâng thaät, coù laøm hay khoâng laøm, ñaùng trao cho phaùp yeát-ma ngaên khoâng cho

ñeán nhaø baïch y, hay khoâng ñaùng trao cho phaùp yeát-ma ngaên khoâng cho ñeán nhaø baïch y. Ñoù laø ba vieäc caân nhaéc ñeå trao cho Tyø-kheo yeát-ma ngaên khoâng cho ñeán nhaø baïch y. 21. Laïi coù ba phaùp taùc yeát-ma quôû traùch phi phaùp phi tyø-ni yeát-ma khoâng thaønh, khoâng ñaéc xöù sôû. Ba phaùp aáy laø, khoâng taùc cöû, khoâng taùc öùc nieäm, khoâng taùc töï ngoân. 22. Laïi coù ba phaùp: khoâng phaïm, toäi phaïm khoâng theå saùm, hoaëc toäi ñaõ saùm roài. 2>. Laïi coù ba phaùp: khoâng taùc cöû, phi phaùp, bieät chuùng. 24. Laïi coù ba phaùp: khoâng taùc öùc nieäm, phi phaùp, bieät chuùng . 25. Laïi coù ba phaùp: khoâng taùc töï ngoân, phi phaùp, bieät chuùng. 26. Laïi coù ba phaùp: khoâng phaïm, phi phaùp, bieät chuùng. 27. Laïi coù ba phaùp: toäi phaïm khoâng theå saùm hoái, phi phaùp, bieät chuùng. 28. Laïi coù ba phaùp: toäi phaïm ñaõ saùm hoái, phi phaùp, bieät chuùng. 29. Laïi coù ba phaùp: khoâng hieän tieàn, phi phaùp, bieät chuùng. Coù ba phaùp nhö vaäy, taùc yeát-ma quôû traùch phi phaùp, phi tyø-ni, khoâng thaønh, khoâng ñaéc xöù sôû. >0. Coù ba phaùp taùc yeát-ma quôû traùch nhö phaùp, nhö tyø-ni thaønh töïu, ñaéc xöù sôû (ñuùng caùch) (ngöôïc laïi vôùi caâu treân, ñeå khoûi phieàn neân khoâng cheùp ra).404 >1. Coù ba vieäc loäng aâm xuaát tinh Taêng-giaø-baø-thi-sa: hoài töôûng, loäng, xuaát baát tònh. Laøm ba vieäc nhö vaäy phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa. >2. Laïi coù ba vieäc: hoài töôûng, loäng, muoán xuaát baát tònh maøu xanh, hoaëc xuaát baát tònh maøu xanh, Taêng-giaø-baø-thi-sa.

404. Phuï chuù trong nguyeân baûn.

>>. Neáu hoài töôûng, loäng, muoán xuaát baát tònh maøu xanh, cho ñeán xuaát baát tònh maøu vaøng, hoaëc ñoû, hoaëc traéng, hoaëc ñen, hoaëc maøu söõa, hoaëc baát tònh maøu laïc töông, Taêng-giaø-baø-thi-sa. >4. Neáu hoài töôûng, loäng, cho ñeán muoán xuaát baát tònh maøu nöôùc söõa, hoaëc xuaát, Taêng-giaø-baø-thi-sa. >5. Neáu hoài töôûng, loäng, muoán xuaát baát tònh maøu laïc töông, cho ñeán xuaát baát tònh maøu xanh, vaøng, ñoû, traéng, ñen, Taêng-giaø-baø-thi-sa. >6. Cuõng vaäy, vì khoaùi laïc, vì laøm thuoác, vì thöû nghieäm, vì phöôùc ñöùc, vì teá trôøi, vì thieän ñaïo, vì boá thí, vì laáy gioáng, vì voïc chôi, vì buoâng tuoàng, vì thöû söùc, vì (996a1) nhan saéc, vì deã ngöôi; taát caû ñeàu phaïm Taêng-giaø-baø-thi-sa. >7. Ñoái vôùi noäi saéc cuõng nhö vaäy. Ñoái vôùi ngoaïi saéc cuõng nhö vaäy. Ñoái vôùi noäi ngoaïi saéc cuõng nhö vaäy. Neáu ñoái vôùi nöôùc, vôùi gioù, vôùi hö khoâng cuõng nhö vaäy. >8. Coù ba haïng ngöôøi phaïm: khoâng ñieân cuoàng, khoâng thaùc loaïn, khoâng thoáng naõo. Ñoù laø ba haïng ngöôøi phaïm. >9. Coù ba haïng ngöôøi khoâng phaïm: ñieân cuoàng, thaùc loaïn, thoáng naõo. Ñoù laø ba haïng ngöôøi khoâng phaïm. 40. Coù ba loaïi chuùng sinh maø haønh daâm vôùi, phaïm Ba-la-di: nhaân, phi nhaân, suùc sinh. Ñoù laø ba loaïi chuùng sinh haønh daâm phaïm Ba-la-di. 41. Laïi coù ba loaïi: phuï nöõ, ñoàng nöõ, hai caên. 42. Laïi coù ba loaïi: phuï nöõ, ñoàng nöõ, huyønh moân. 4>. Laïi coù ba loaïi: phuï nöõ, ñoàng nöõ, nam töû. 44. Laïi coù ba: nam töû, hai caên, huyønh moân. 45. Laïi coù ba loaïi phuï nöõ maø haønh daâm vôùi, phaïm Ba-la-di: phuï nöõ loaøi ngöôøi, phuï nöõ loaøi phi nhaân, suùc sinh caùi. 46. Ñoàng nöõ cuõng nhö vaäy.

Hai caên cuõng nhö vaäy. Huyønh moân cuõng nhö vaäy. Nam töû cuõng nhö vaäy. 47. Vôùi phuï nöõ loaøi ngöôøi, haønh daâm taïi ba choã: ñaïi tieän, tieåu tieän vaø mieäng, phaïm Ba-la-di 48. Phuï nöõ phi nhaân, phuï nöõ suùc sinh; ñoàng nöõ loaøi ngöôøi, ñoàng nöõ phi nhaân; suùc sinh caùi, ngöôøi hai caên, phi nhaân hai caên, suùc sinh hai caên cuõng nhö vaäy. 49. Coù ba loaïi troäm phaïm Ba-la-di: töï mình laáy, hieän tieàn chæ baûo laáy, sai phaùi ngöôøi ñi laáy. 50. Laïi coù ba: khoâng nghó töôûng cuûa mình maø laáy, khoâng laáy taïm, chaúng phaûi thaân tình maø laáy. 51. Laïi coù ba: cuûa ngöôøi, yù töôûng laø cuûa ngöôøi, dôøi khoûi choã cuõ.

52. Coù ba loaïi ñoaïn maïng phaïm Ba-la-di: ngöôøi coù yù töôûng laø ngöôøi, hoaëc duøng thaân, hay duøng mieäng ñeå ñoaïn maïng. Ñoù laø ba loaïi ñoaïn maïng phaïm Ba-la-di. 5>. Coù ba loaïi ñoaïn maïng ngöôøi khoâng phaïm Ba-la-di: ngöôøi maø töôûng laø phi nhaân, hoaëc duøng thaân, hay duøng mieäng ñeå ñoaïn maïng. Ñoù laø ba loaïi ñoaïn maïng ngöôøi maø khoâng phaïm Ba-la-di. 54. Coù ba loaïi töï xöng ñaëng phaùp thöôïng nhaân phaïm Ba-la-di: khoâng ñaéc noùi ñaéc, khoâng nhaäp noùi nhaäp, khoâng chöùng noùi chöùng. Ñoù laø ba loaïi. 55. Laïi coù ba loaïi: phaïm do thaân, phaïm do mieäng, phaïm do caû thaân vaø mieäng.405 Ñoù laø ba loaïi (Trong ba ñieàu phaïm naøy laïi coù boán veá khaùc teân: veá thöù nhaát noùi, ba loaïi töôùng.406 Veá hai, noùi ba loaïi chuù. Veá ba, noùi ba phi oai nghi.407 Veá boán, noùi ba taø maïng408)409 56. Laïi coù ba: Tham, nhueá, si. Ñoù laø ba. 57. Laïi coù ba: Thaân duïc, khaåu duïc, thaân khaåu duïc. Ñoù laø ba.410 58. Laïi coù ba: Thaân nhueá, khaåu nhueá, thaân khaåu nhueá. Ñoù laø ba. 59. Laïi coù ba: Thaân si, khaåu si, thaân khaåu si. Ñoù laø ba. 60. Laïi coù ba: Thaân duïc haïi, khaåu duïc haïi, thaân khaåu duïc haïi.411 Ñoù laø ba. Nhueá si cuõng nhö vaäy. 61. Coù ba haïng ngöôøi phaïm: moät laø Taêng, hai laø soá ñoâng ngöôøi, ba laø moät ngöôøi.412 62. Coù ba haïng ngöôøi saùm hoái: Taêng, soá ñoâng ngöôøi, moät ngöôøi. 6>. Coù ba haïng ngöôøi neân thoï saùm hoái: Taêng, soá ñoâng ngöôøi, moät

405. Tham chieáu Pali: do ba haønh töôùng phaïm toäi (tīhākārehi āpatti āpajjati): phaïm bôûi thaân, phaïm bôûi mieäng, phaïm bôûi thaân vaø mieäng. 406. Ñeå baûn: töôùng . Caùc baûn khaùc: kieán (ñoïc laø hieän) töôùng . Pali: ākāra, haønh töôùng, hay daáu hieäu. Xem cht.65 treân. 407. Oai nghi, ôû ñaây, Pali: ācāra, haønh vi hay cöû chæ. Ba phi oai nghi, Pali: ba phi haønh, phi haønh nôi thaân (kāyikena anācārena; Sôù giaûi: vi phaïm hoïc xöù ñoái vôùi thaân), phi haønh nôi mieäng, phi haønh nôi thaân vaø mieäng. 408. Ba taø maïng. Tham chieáu Pali: taø maïng qua thaân (kāyikena micchājivena), qua mieäng, qua thaân vaø mieäng. 409. Phuï chuù trong baûn Haùn. 410. Tham chieáu Pali: caàn thi haønh yeát-ma ñoái vôùi Tyø-kheo coù ñuû > chi: buoâng troâi theo duïc laïc nôi thaân (kāyikena davena samannāgatassa hoti, Sôù giaûi, nhö chôi caâu, côø baïc), nôi mieäng, nôi mieäng vaø thaân. 411. Vi phaïm ñieàu Phaät cheá do bôûi tham duïc nôi thaân, nôi mieäng, nôi thaân vaø mieäng. Tham chieáu Pali: ba vi haïi, vi haïi qua thaân (kāyikena upaghātikena; Sôù giaûi, khoâng hoïc hoïc xöù Phaät cheá nôi thaân), vi haïi qua mieäng, qua thaân vaø

mieäng. 412. Tham chieáu Pali: coù toäi Taêng-giaø phaïm (atthāpatti sangho āpajjati), bieät chuùng (gana) khoâng phaïm, caù nhaân (puggala) khoâng phaïm. Coù toäi bieät chuùng phaïm, Taêng khoâng phaïm, caù nhaân khoâng phaïm. Coù toäi caù nhaân phaïm, Taêng khoâng phaïm, bieät chuùng khoâng phaïm.

258 BOÄ LUAÄT TAÄP 4

ngöôøi. 64. Coù ba haïng ngöôøi phaïm Ni-taùt-kyø: Taêng, soá ñoâng ngöôøi, moät ngöôøi. Phaïm Ni-taùt-kyø neân ñoái tröôùc ba haïng ngöôøi xaû: Taêng, soá ñoâng ngöôøi, moät ngöôøi. 65. Coù ba haïng ngöôøi thoï Ni-taùt-kyø: Taêng, soá ñoâng ngöôøi, moät ngöôøi. 66. Coù ba loaïi im laëng: bieát maø im laëng, khoâng bieát maø im laëng, si maø im laëng. 67. Coù ba loaïi truï: giôùi truï, kieán truï, yeát-ma truï. 68. Laïi coù ba: giôùi truï, kieán truï, oai nghi truï. 69. Laïi coù ba: giôùi truï, kieán truï, maïng truï. 70. Laïi coù ba haïng ngöôøi tranh chaáp: hoaëc Taêng, hoaëc soá ñoâng ngöôøi, hoaëc moät ngöôøi. 71. Coù ba haïng ngöôøi khôi daäy tranh chaáp: hoaëc Taêng, hoaëc soá ñoâng ngöôøi, hoaëc moät ngöôøi. 72. Coù ba haïng ngöôøi xaû tranh chaáp: Taêng, soá ñoâng ngöôøi, hoaëc moät ngöôøi. 7>. Neân ñoái tröôùc ba haïng ngöôøi ñeå xaû: hoaëc Taêng, hoaëc soá ñoâng ngöôøi, hay moät ngöôøi. 74. Coù ba haïng ngöôøi dieät tranh chaáp: Taêng, soá ñoâng ngöôøi, hay moät ngöôøi. 75. Coù ba haïng ngöôøi neân dieät tranh chaáp: Taêng, soá ñoâng ngöôøi, moät ngöôøi. 76. Coù ba haïng ngöôøi ñöôïc dieät tranh chaáp: Taêng, soá ñoâng ngöôøi, hay moät ngöôøi. 77. Tyø-kheo coù ba thöù chaùnh ngöõ neân noùi vôùi Tyø-kheo: phaù giôùi, phaù kieán, phaù oai nghi. 78. Cöû toäi Tyø-kheo khaùc neân duøng ba vieäc: nghe, thaáy, nghi. 79. Coù ba loaïi che giaáu: che giaáu phaù giôùi, che daáu phaù kieán, che daáu phaù oai nghi. 80. Coù ba caùch phaùt loà: phaù giôùi, phaù kieán, phaù oai nghi. 81. Coù ba loaïi saùm hoái: phaù giôùi, phaù kieán, phaù oai nghi. 82. Coù ba loaïi yeát-ma phoùng daät:41> Yeát-ma phaù giôùi, yeát-ma phaù kieán, yeát-ma phaù oai nghi. 8>. Coù ba hoïc: taêng giôùi hoïc, taêng taâm hoïc, taêng hueä hoïc. Ñoù laø ba hoïc.

41>. Phoùng daät yeát-ma .

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN (Phaàn 4) 259

84. Laïi coù ba hoïc: oai nghi hoïc, tònh haïnh hoïc, ba-la-ñeà-moäc-xoa hoïc. Ñoù laø ba hoïc. 85. Baáy giôø, coù soá ñoâng Tyø-kheo ñeán choã Ñöùc Theá Toân ñaàu maët kính leã saùt chaân, roài ngoài qua moät beân, baïch Ñöùc Theá Toân: - Ñaïi ñöùc laø chuû cuûa Phaùp, noùi veà hoïc. Vaäy theá naøo laø hoïc? Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: - Hoïc nôi giôùi, neân goïi laø hoïc. - Theá naøo laø hoïc giôùi? Taêng giôùi hoïc, taêng taâm hoïc, taêng tueä hoïc, cho neân goïi laø hoïc. Khi vò kia taêng giôùi hoïc, taêng taâm hoïc, taêng tueä hoïc, ñöôïc ñieàu phuïc, döùt saïch tham duïc, saân nhueá, ngu si. Vò kia khi ñaõ döùt saïch heát tham duïc, saân si roài khoâng taïo baát thieän, khoâng gaàn caùc aùc. Ñoù goïi laø hoïc. Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû, tin öa thoï trì. 86. Ñöùc Phaät hoûi caùc Tyø-kheo: - Caùc ngöôi hoïc nhöõng gì? Theá naøo hoïc? Caùc Tyø-kheo baïch Phaät: - Ñaïi ñöùc laø caên baûn cuûa Phaùp, laø chuû phaùp, nhö ñieàu Ñöùc Theá Toân vöøa daïy chuùng

con thoï trì, cho neân goïi laø hoïc. 87. Laïi coù ba hoïc: taêng giôùi hoïc, taêng taâm hoïc, taêng tueä hoïc. Hoïc ba moân hoïc naøy seõ ñaït ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn, Tö-ñaø-haøm, A-na-haøm, A-la-haùn. Cho neân caàn phaûi tinh taán hoïc ba moân hoïc naøy. 88. Baáy giôø Toân giaû A-nan ôû trong Keâ vieân, thaønh Ba-la-leâ Töû414. Khi aáy, coù Khoảng töôùc quan Baø-la-moân415 ñeán choã Toân giaû thaêm hoûi roài, ngoài qua moät beân, baïch Toân giaû: - Sa-moân Cuø-ñaøm taïi sao vì caùc Tyø-kheo cheá taêng giôùi hoïc, taêng tònh haïnh hoïc, taêng ba-la-ñeà-moäc-xoa hoïc? Toân giaû traû lôøi: - Nhaèm muïc ñích ñieàu phuïc tham duïc, saân nhueá, ngu si, khieán cho taän dieät, neân Ñöùc Theá Toân vì caùc Tyø-kheo cheá giôùi. Vò kia laïi hoûi: - Neáu Tyø-kheo ñaéc laäu taän cuûa A-la-haùn, vò kia hoïc caùi gì? Toân giaû A-nan traû lôøi: - Tham duïc, saân nhueá, ngu si heát, khoâng taïo baát thieän, khoâng gaàn

414. Ba-la-leâ Töû thaønh Keâ vieân . Xem Trung A-haøm 60 (T01n26 tr.802a1>): Ba-la-lôïi Töû thaønh, Keâ vieân . Taïp A-haøm 24 (T02n99 tr.175b12): Ba-lieân-phaát aáp Keâ laâm tinh xaù . Pali: Pānaliputta, Kukkunārāma. 415. Khoảng töôùc quan Baø-la-moân .

caùc aùc, vieäc caàn ñaõ laøm xong, goïi laø voâ hoïc. Baø-la-moân hoûi: - Nhö ñieàu vöøa noùi, ñöôïc goïi laø voâ hoïc phaûi khoâng? A-nan traû lôøi: - Chính nhö vaäy. Toân giaû A-nan noùi nhö vaäy. Khoảng töôùc quan Baø-la-moân nghe roài hoan hyû tin öa thoï trì. 89. Ñöùc Theá Toân ôû trong thoân Baêng-giaø-di,416 nöôùc Ma-kieät, vì caùc Tyø-kheo duøng voâ soá phöông tieän noùi giôùi phaùp. Baáy giôø, coù Tyø-kheo cöïu truù thuoäc hoï Ca-dieáp417 xuaát gia. Tyø-kheo naøy nghe Ñöùc Theá Toân noùi phaùp, khoâng sinh loøng tin öa, öu saàu khoâng vui, noùi: - Ñöùc Theá Toân cöù khuûng boá chuùng ta.418 Khi Ñöùc Theá Toân di chuyeån ñeán thaønh Vöông-xaù khoâng laâu, Tyø- kheo hoï Ca-dieáp kia taâm töï hoái haän, noùi: - Ta ñaëng ñieàu baát thieän, thieät haïi. Ñöùc Theá Toân ñaõ vì caùc Tyø-kheo duøng voâ soá phöông tieän noùi giôùi, maø ta khoâng sinh loøng tin öa, saàu öu khoâng vui, laïi noùi: “Theá Toân cöù khuûng boá chuùng ta.” Nay ta caàn phaûi ñoái tröôùc Ñöùc Theá Toân chí thaønh saùm hoái. Vò Tyø-kheo kia lieàn khoaùc y, böng baùt ñi qua thaønh Vöông-xaù, ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaàu maët kính leã saùt chaân, roài ngoài qua moät beân, ñem nhaân duyeân treân baïch leân Ñöùc Theá Toân moät caùch ñaày ñuû, roài töø choã ngoài ñöùng daäy ñaàu maët kính leã saùt chaân, chí thaønh hoái quaù: - Kính baïch Ñaïi ñöùc, con ngu si, voâ trí, baát thieän. Ñöùc Theá Toân ñaõ vì caùc Tyø-kheo duøng voâ soá phöông tieän noùi giôùi phaùp maø con sinh loøng khoâng tin öa, oâm söï öu naõo, noùi: “Theá Toân cöù khuûng boá chuùng ta maõi.” Cuùi xin Ñaïi ñöùc nhaän söï hoái quaù cuûa con! Phaät baûo Tyø-kheo: - Ngöôi töï saùm hoái söï ngu si, voâ trí, baát thieän cuûa mình. Ta ñaõ vì caùc Tyø-kheo noùi giôùi. Ngöôi töï mình khoâng tin öa, oâm loøng öu saàu, noùi: “Ñöùc Theá Toân cöù khuûng boá chuùng ta maõi.” ÔÛ trong giaùo phaùp cuûa Ta, ai coù theå chí thaønh nhö phaùp saùm hoái thì ñöôïc taêng ích. Ngöôi saùm hoái thì neân sinh taâm yeåm ly. Tyø-kheo, ngöôi chí thaønh nhö phaùp saùm hoái.

416. Baêng-giaø-di . Tham chieáu Taïp A-haøm >0 (T02n99, tr.21>a05): Baêng-giaø-xaø, Baêng- giaø-kyø laâm . Pali (A. i. 1>6): Pakadhā (baûn Mieán: Sakavā), moät thò traán ôû Kosala. 417. Taïp A-haøm, daãn treân: Toân giaû Ca-dieáp thò . 418. Taïp A-haøm, daãn treân, Toân giaû naøy noùi: - Vò Sa-moân Cuø-ñaøm naøy taùn thaùn giôùi naøy quaù ñaùng . Pali (daãn treân): adhisallikhatevāya samano, - ngaøi Sa-moân naøy quaù cöïc kyø nghieâm khaéc.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN (Phaàn 4) 261

Ta vì ngöôi thoï nhaän. Baáy giôø, Tyø-kheo Ca-dieáp kia kính leã saùt chaân Phaät roài ngoài lui qua moät beân. Ñöùc Phaät baûo Tyø-kheo: - Neáu Thöôïng toïa ñaõ khoâng hoïc giôùi cuõng khoâng khen ngôïi giôùi, maø neáu coù Tyø-kheo khaùc öa hoïc giôùi, khen ngôïi giôùi, laïi cuõng khoâng tuøy thôøi khuyeán khích, khen ngôïi. Tyø-kheo Ca-dieáp, Ta khoâng khen ngôïi haïng Thöôïng toïa nhö vaäy. Taïi sao? Neáu Ta khen ngôïi, khieán caùc Tyø- kheo seõ thaân caän. Neáu coù ai thaân caän, khieán ngöôøi khaùc hoïc taäp phaùp (cuûa vò) ñoù; thì ngöôøi hoïc taäp theo phaùp ñoù seõ thoï khoå laâu daøi. Vì theá cho neân, naøy Tyø-kheo Ca-dieáp, Ta thaáy loãi laàm cuûa Thöôïng toïa nhö vaäy neân khoâng khen ngôïi. Haøng trung haï toïa cuõng nhö vaäy. (Ñaây laø haøng Thöôïng, Trung, Haï toaï khoâng nhö phaùp. Keá tieáp theo coù haøng Thöôïng, Trung, Haï toïa nhö phaùp, ngöôïc laïi vaên treân, sôï phieàn neân khoâng cheùp ra).419 Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy. Tyø-kheo Ca-dieáp hoan hyû, tin öa thoï trì. 90. Baáy giôø, Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: - Thí nhö coù con löøa cuøng ñi vôùi baày boø, töï noùi: “Ta cuõng laø boø, ta cuõng laø boø.” Nhöng loâng cuûa löøa thì khoâng gioáng boø, chaân cuûa löøa khoâng gioáng boø, tieáng keâu khoâng gioáng boø. Cuøng ñi vôùi boø, töï noùi laø boø, cuõng nhö vaäy. Coù ngöôøi ngu ñi theo Tyø-kheo nhö phaùp, töï noùi ta laø Tyø- kheo. Ngöôøi ngu naøy khoâng coù taêng giôùi, taêng taâm, taêng hueä nhö thieän Tyø-kheo, cuøng ñi vôùi chuùng Taêng, töï noùi laø Tyø-kheo. Do ñoù, caùc ngöôi caàn phaûi sieâng naêng tu taäp taêng giôùi, taêng taâm, taêng tueä. Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû, tin öa thoï trì. 91. Ñöùc Theá Toân ôû taïi Tyø-xaù-ly. Baáy giôø coù Tyø-kheo ngöôøi Baït- xaø ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaàu maët kính leã saùt chaân, roài ngoài qua moät beân baïch Ñöùc Theá Toân: - Giôùi ñöôïc thuyeát trong moãi nöûa thaùng nhieàu quaù, con khoâng theå hoïc heát soá giôùi nhieàu nhö vaäy. Ñöùc Phaät daïy: - Ngöôi hoïc ba giôùi: Taêng giôùi, taêng taâm, taêng tueä thoâi. Thaày hoïc ba giôùi nhö vaäy seõ ñaït ñeán choã maø tham duïc, saân nhueá, ngu si dieät taän, khoâng taïo baát thieän, khoâng gaàn caùc aùc. Tyø-kheo thöa: - Baïch Ñaïi ñöùc, con nguyeän hoan hyû thoï trì. Tyø-kheo ngöôøi Baït-xaø sau nghe Ñöùc Theá Toân löôïc daïy roài, moät

419. Phuï chuù trong nguyeân baûn Haùn.

262 BOÄ LUAÄT TAÄP 4

mình ôû taïi choã khuaát, tinh caàn khoâng phoùng daät. Ñaàu ñeâm sau ñeâm chuyeân yù caûnh tænh, tö duy muïc ñích xuaát gia. Tu taäp khoâng laâu, ñaëng voâ

thöôïng tònh haïnh, ngay hieän taïi maø töï bieát töï chöùng ñaéc, - Söï sinh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, vieäc caàn ñaõ laøm xong, khoâng thoï sinh trôû laïi. Tyø-kheo ngöôøi Baït-xaø töï bieát chöùng A-la-haùn. Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû, tin öa thoï trì. 92. Baáy giôø, Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: - Coù ba hoïc: taêng giôùi hoïc, taêng taâm hoïc, taêng tueä hoïc. - Theá naøo laø taêng giôùi hoïc?420 - Coù Tyø-kheo toân troïng giôùi, laáy giôùi laøm chuû; khoâng ñaët troïng nôi ñònh, khoâng laáy ñònh laøm chuû; khoâng troïng nôi tueä, khoâng laáy tueä laøm chuû. Tyø-kheo aáy ôû nôi giôùi coù phaïm nheï lieàn saùm hoái. Taïi sao vaäy? Trong ñaây, khoâng phaûi nhö ñoà duøng ñaõ vôõ, ñaù ñaõ vôõ. Neáu laø giôùi naëng, Tyø-kheo aáy phaûi kieân trì, kheùo truï nôi giôùi, neân thaân caän haønh trì, khoâng haønh (vôùi giôùi) bò söùt meû, khoâng haønh (giôùi) nhieãm oâ, thöôøng tu taäp nhö vaäy. Vò kia ñoaïn naêm haï keát söû,421 sinh leân coõi treân maø Nieát-baøn ôû ñoù422, khoâng trôû laïi nôi ñaây.42> - Neáu Tyø-kheo troïng giôùi, laáy giôùi laøm chuû; troïng nôi ñònh, laáy ñònh laøm chuû; khoâng troïng tueä, khoâng laáy tueä laøm chuû, nhö treân. - Neáu Tyø-kheo troïng giôùi laáy giôùi laøm chuû, troïng ñònh laáy ñònh laøm chuû, troïng tueä laáy tueä laøm chuû. Vò kia laäu dieät taän, ñaéc voâ laäu, taâm giaûi thoaùt, tueä giaûi thoaùt. Ngay trong hieän taïi, töï thaân chöùng ngoä, töï bieát, “Söï sinh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, vieäc caàn ñaõ laøm xong, khoâng coøn taùi sinh nöõa424”. Ngöôøi haønh troïn ñuû, thì thaønh töïu troïn ñuû.425 Ngöôøi haønh khoâng troïn ñuû, thì thaønh töïu khoâng troïn ñuû.426 Ta noùi, giôùi naøy khoâng phaûi luoáng khoâng. Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû, tin öa

420. Taêng giôùi, töùc taêng thöôïng giôùi. Pali: adhisīla. 421. Haï nguõ söû #AÂ###[1]. Naêm thuaän haï phaàn keát (Pali: pañca orambhgiya sanyojana), 5 keát söû daãn taùi sinh Duïc giôùi: thaân kieán (sakkāyaditthi), giôùi thuû kieán (sīlabbata-parāmāso), nghi (vichikcchā), tham duïc (kāmachando),saân nhueá (vyāpādo). 422. Thaùnh giaû A-na-haøm sau khi töø Duïc giôùi cheát sinh leân moät trong naêm taàng Tònh cö thieân, vaø nhaäp Nieát-baøn taïi ñoù. 42>. Khoâng taùi sinh Duïc giôùi, Baát hoaøn. 424. Nguyeân Haùn: baát hoaøn thöû; ñònh cuù ñeå noùi veà vò A-na-haøm khoâng taùi sinh Duïc giôùi. Nhöng trong ñoaïn naøy, ñaây laø tuyeân boá cuûa vò ñaõ chöùng A-la-haùn, neân coù theå baûn Haùn ñaõ cheùp sai. Thöôøng noùi laø - baát thoï haäu höõu» sau ñôøi naøy, khoâng coøn ñôøi naøo nöõa. 425. Chæ Tyø-kheo haønh ñuû caû ba hoïc, thaønh töïu cuõng troïn ñuû laø ñaéc cöùu caùnh trí, thaønh A-la- haùn. 426. Khoâng haønh ñuû ba hoïc, chöùng ñaéc cao nhaát laø A-na-haøm, khoâng theå ñaéc quaû A-la-haùn.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN (Phaàn 4) 26>

thoï trì. 9>. Laïi coù ba hoïc: taêng giôùi, taêng taâm, taêng tueä hoïc. Theá naøo laø taêng giôùi hoïc? Coù Tyø-kheo haønh trì giôùi troïn ñuû, haønh trì ñònh moät ít, haønh trì tueä moät ít. Vò kia ñoaïn naêm haï keát söû, sinh leân kia maø nhaäp Nieát-baøn, khoâng sinh trôû laïi coõi naøy. Neáu khoâng theå ñeán choã nhö vaäy, thì coù theå ba keát laø tham duïc, saân nhueá, si thaønh moûng,427 ñaéc quaû

Tö-ñaø-haøm, sinh trôû laïi theá gian, lieàn taän cuøng bieân teá cuûa khoå. Neáu khoâng theå ñeán choã nhö vaäy thì coù theå ñoaïn ba keát428 ñaëng quaû Tu-ñaø-hoaøn, khoâng ñoïa aùc ñaïo, quyeát ñònh ñaït ñeán ñaïo, baûy laàn sinh thieân thöôïng, baûy laàn sinh trong loaøi ngöôøi,429 lieàn heát khoå teá. Neáu Tyø-kheo haønh trì giôùi ñaày ñuû, haønh trì ñònh ñaày ñuû, haønh trì tueä moät ít thì cuõng nhö treân. Neáu Tyø-kheo haønh trì giôùi ñaày ñuû, haønh trì ñònh ñaày ñuû, haønh trì tueä ñaày ñuû thì cuõng nhö treân. 94. Laïi coù ba hoïc: taêng giôùi hoïc, taêng taâm hoïc, taêng tueä hoïc. Theá naøo laø Taêng giôùi hoïc? Tyø-kheo thoï trì ñaày ñuû Ba-la-ñeà-moäc- xoa giôùi, thaønh töïu oai nghi, e sôï vôùi caû khinh giôùi, xem naëng nhö kim cöông, bình ñaúng hoïc taäp caùc giôùi. Ñoù goïi laø taêng giôùi hoïc. Theá naøo laø taêng taâm hoïc? Tyø-kheo xaû duïc aùc,4>0 cho ñeán nhaäp ñöôïc ñeä töù thieàn. Ñoù laø taêng taâm hoïc. Theá naøo laø Taêng tueä hoïc? Tyø-kheo nhö thaät bieát Khoå ñeá, bieát Taäp, Dieät, Ñaïo. Ñoù goïi laø taêng tueä hoïc. 95. Laïi coù ba hoïc: taêng giôùi, taêng taâm, taêng tueä hoïc. Taêng giôùi, taêng taâm nhö treân. Taêng tueä hoïc laø Tyø-kheo bieát beân trong coù tham duïc, nhö thaät bieát. Beân trong khoâng coù tham duïc, nhö thaät bieát. Neáu chöa sinh tham duïc, nhö thaät bieát. Neáu chöa sinh tham duïc, sau ñoù sinh, nhö thaät bieát. 427. Dòch saùt theo Haùn: . Chính xaùc, neân hieåu: ba keát (thaân kieán, giôùi caám thuû
vaø nghi) ñaõ ñoaïn taän; tham duïc, saân nhueá, ngu si vôi moûng. Xem Tröôøng A-haøm 5 (T1n1, tr.>4a27): „. Tham chieáu Pali, MahālisuttaM, D. i.
156: tittam sanyojanāna parikkhayā rāgadosa-mohāna tanuttā sakadāgāmī hoti. 428. Ba keát , Pali: tīni sanyojanāni: thaân kieán (sakkāyaditthi), giôùi thuû kieán (sīlabbataparāmāso), nghi (vichikcchā). 429. Nguyeân vaên Haùn: thaát sinh thieân thöôïng, thaát sinh nhaân trung ; coäng taát caû, Tu-ñaø-hoaøn coù ñeán
14 laàn taùi sinh. Ñoaïn naøy Haùn dòch hoaøn toaøn sai. Thaùnh giaû Tu- ñaø-hoaøn taùi sinh keå caû thieân thöôïng, nhaân gian, coäng laïi khoâng quaù baûy laàn; laàn thöù baûy, nhaäp Nieát-baøn, khoâng coù taùi sinh laàn thöù taùm. Trong kinh thöông thí duï - Tu-ñaø hoaøn taùi sinh laàn thöù taùm (ñeä baùt höõu) ñeå chæ cho söï vieäc khoâng bao giôø xaûy ra. Xem Tröôøng A-haøm 5 (daãn treân): .
4>0. Töùc ly duïc, ly phaùp aùc baát thieän... laø nhöõng yeáu toá ñeå ñaéc sô thieàn.

Neáu ñaõ sinh tham duïc, coù theå ñoaïn, nhö thaät bieát. Neáu tham duïc chöa sinh, khoâng khieán sinh, nhö thaät bieát. Saân nhueá, thuøy mieân, traïo hoái, nghi4>1 cuõng nhö vaäy. Tyø-kheo kia nghó: Ta ôû nôi saéc ñöôïc nhaän thöùc bôûi maét coù tham duïc, saân nhueá, nhö thaät bieát; khoâng tham duïc saân nhueá, nhö thaät bieát; ôû nôi saéc ñöôïc nhaän thöùc bôûi maét tham duïc, saân nhueá chöa sinh seõ khoâng sinh, nhö thaät bieát; ôû nôi saéc ñöôïc nhaän thöùc bôûi maét tham duïc, saân nhueá chöa sinh seõ sinh, nhö thaät bieát; ôû nôi saéc ñöôïc nhaän thöùc bôûi maét tham duïc, saân nhueá ñaõ sinh ñöôïc ñoaïn dieät, nhö thaät bieát; ôû nôi saéc ñöôïc nhaän thöùc bôûi maét tham duïc, saân nhueá ñaõ ñoaïn sau khoâng sinh laïi, nhö thaät bieát. Tai, muõi, löôõi, thaân, yù, cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, Tyø-kheo beân trong coù nieäm giaùc yù,4>2 nhö thaät bieát; trong khoâng coù nieäm giaùc yù, nhö thaät bieát;

nieäm giaùc yù chöa sinh seõ khoâng sinh, nhö thaät bieát; nieäm giaùc yù chöa sinh seõ sinh, nhö thaät bieát; nieäm giaùc yù ñaõ sinh ñöôïc tu taäp ñaày ñuû, nhö thaät bieát; nieäm giaùc yù chöa sinh, phöông tieän khieán sinh, nhö thaät bieát. Cuõng vaäy, phaùp giaùc yù, tinh taán giaùc yù, yû giaùc yù, ñònh giaùc yù, hyû giaùc yù, hoä giaùc yù4>> cuõng nhö vaäy. 96. Laïi coù ba tuï: trì giôùi tuï, ñònh tuï, tueä tuï. 97. Tyø-ni coù ba traû lôøi: thaáy nhö vaäy, nghe nhö vaäy, nhaãn khaû nhö vaäy. 4>4

98. Tyø-kheo coù ba ñieàu dieät chaùnh phaùp: phi cheá laïi cheá, cheá laïi ñoaïn, khoâng theo ñieàu ñaõ cheá maø laøm. 99. Tyø-kheo laïi coù ba phaùp khoâng dieät chaùnh phaùp: (ngöôïc laïi caâu treân). 100. Coù ba tröôøng hôïp voïng ngöõ troïn veïn: bieát tröôùc maø muoán noùi doái, khi ñang noùi doái bieát laø noùi doái, noùi doái roài bieát laø noùi doái. 101. Laïi coù ba tröôøng hôïp thaät ngöõ troïn veïn (ngöôïc laïi nghóa treân). 102. Laïi coù ba loaïi söù giaû: moät laø ñaúng (phaàn) söù, hai laø taêng (phaàn) söù, ba laø giaûm (phaàn) söù. Theá naøo voïi laø ñaúng (phaàn) söù? Ngöôøi söù coù theå thoï giaùo, maø

4>1. Goàm 5 trieàn caùi. 4>2. Giaùc yù, ñaây chæ 7 giaùc chi, hay boà-ñeà phaàn (Pali: bojjhaga): nieäm (Pali: sati), phaùp hay traïch phaùp (dhamma-vicaya), tinh taán (viriya), hyû (pīti), khinh an (passaddhi), ñònh (samādhi), xaû (upekkha). 4>>. Baûy giaùc yù: nieäm, phaùp, tinh taán, yû, ñònh, hyû, hoä . Giöõ nguyeân dòch
ngöõ cuûa baûn Haùn, maëc duø khoâng chính xaùc. Xem cht.91 treân. 4>4. Tham chieáu Pali, coù ba phaùp Tyø-kheo khoâng ñöôïc ñaùp traû tyø-ni (na vinayo vasajjitabbo): khoâng bieát hoå theïn, ngu si vaø haønh haïi (alajji, baâlo, apakatatto).

khoâng theâm khoâng bôùt, tuøy theo söï nghe maø noùi laïi, ñoù goïi laø ñaúng (phaàn) söù. Theá naøo goïi laø taêng (phaàn) söù? Ngöôøi söù thoï giaùo roài, vì muoán taêng theâm ích lôïi neân noùi theâm, ñoù goïi laø taêng (phaàn) söù. Theá naøo goïi laø giaûm (phaàn) söù? Ngöôøi söù thoï giaùo roài, khoâng noùi laïi ñaày ñuû, ñoù goïi laø giaûm (phaàn) söù. 10>. Laïi coù ba haïng con: Con baèng (cha meï), con hôn (cha meï), con khoâng baèng (cha meï). Theá naøo goïi laø con baèng? Cha meï coù tín, giôùi, thí, hueä. Con cuõng coù tín, giôùi, thí, hueä. Ñoù goïi laø con baèng. Theá naøo laø con hôn? Cha meï khoâng coù tín, giôùi, thí, hueä, maø con coù tín, giôùi, thí, hueä. Ñoù goïi laø con hôn. Theá naøo goïi laø con khoâng baèng? Cha meï coù tín, giôùi, thí, tueä, maø con khoâng coù tín, giôùi, thí, hueä. Ñoù goïi laø con khoâng baèng. Phaät noùi keä: Con baèng vaø con hôn Neân caàu con nhö vaäy Ñöøng caàu con khoâng baèng Taïi gia khoâng lôïi ích. Con kia thöôøng nhö phaùp Thieän haønh Öu-baø-taéc Thaønh töïu tín trì giôùi Boá thí khoâng xan laãn. Nhö traêng khoâng maây che Taïi gia cuõng nhö vaäy.435 104. Laïi coù ba beänh: Hoaëc coù beänh, duø ñöôïc thöùc aên tuøy yù hay khoâng ñöôïc; duø ñöôïc thuoác tuøy beänh hay khoâng ñöôïc; duø ñöôïc ngöôøi nuoâi beänh toát tuøy yù, hay khoâng ñöôïc; duø theá ngöôøi beänh cuõng cheát, khoâng theå khoûi beänh maø ñöôïc laønh. Hoaëc coù beänh nhaân nhö vaäy. Hoaëc coù beänh nhaân, duø ñöôïc thöùc aên tuøy yù hay khoâng ñöôïc; duø ñöôïc thuoác tuøy beänh hay khoâng ñöôïc; duø ñöôïc ngöôøi nuoâi

beänh toát tuøy yù, hay khoâng ñöôïc; maø beänh nhaân naøy khoâng cheát, khoûi beänh ñöôïc laønh. Hoaëc coù beänh nhaân nhö vaäy, Hoaëc coù beänh nhaân neáu khoâng ñöôïc thöùc aên tuøy yù, khoâng ñöôïc thuoác tuøy beänh, khoâng ñöôïc ngöôøi nuoâi beänh toát tuøy yù, beänh nhaân naøy seõ cheát, khoâng theå khoûi beänh ñöôïc laønh. Neáu ñöôïc thöùc aên tuøy yù, ñöôïc thuoác tuøy beänh, ñöôïc ngöôøi nuoâi beänh toát, thì ngöôøi beänh naøy khoâng

4>5. Xem Taïp A-haøm >1, kinh soá 874 (T02n99 tr.220c19).

cheát, khoûi beänh ñöôïc laønh. Hoaëc coù beänh nhaân nhö vaäy. Trong soá ñoù, ñoái vôùi beänh nhaân neáu khoâng ñöôïc thöùc aên tuøy yù, khoâng ñöôïc thuoác tuøy beänh, khoâng ñöôïc ngöôøi nuoâi beänh toát tuøy yù, beänh nhaân naøy seõ cheát, khoâng theå khoûi beänh ñöôïc laønh; hoaëc neáu ñöôïc thöùc aên tuøy yù, ñöôïc thuoác tuøy beänh, ñöôïc ngöôøi nuoâi beänh toát, thì ngöôøi beänh naøy khoâng cheát, khoûi beänh ñöôïc laønh; Ta vì haïng ngöôøi bònh naøy, cho pheùp ngöôøi beänh aên thöùc aên tuøy yù, thuoác tuøy beänh, ngöôøi nuoâi beänh toát. Vì nhaân duyeân ngöôøi beänh naøy neân ñoái vôùi nhöõng beänh nhaân khaùc cuõng neân cho ngöôøi chaêm nuoâi cung döôõng. 105. Coù ba loaïi si:4>6 moät laø phaïm toäi, hai laø khoâng thaáy toäi, ba laø thaáy toäi khoâng nhö phaùp saùm hoái. Ñoù laø ba loaïi si. 106. Coù ba loaïi trí tueä:4>7 moät laø khoâng phaïm toäi, hai laø phaïm toäi coù theå thaáy, ba laø thaáy toäi coù theå saùm hoái. 107. Coù ba loaïi si: moät laø phaïm toäi maø khoâng thaáy, hai laø thaáy phaïm toäi maø khoâng saùm hoái, ba laø saùm hoái maø khoâng nhö phaùp, neân vò kia4>8 khoâng chaáp nhaän. 108. Coù ba loaïi trí tueä: (Ngöôïc nghóa vôùi caâu treân). 109. Coù ba loaïi an cö: tieàn an cö, trung an cö, haäu an cö. 110. Ñoái vôùi phaùp luaät cuûa Thaùnh thì ca haùt nhö khoùc, muùa nhaûy nhö cuoàng, cöôøi ñuøa nhö con nít.4>9 111. Coù ba loaïi baát tònh nhuïc khoâng ñöôïc aên: thaáy, nghe, nghi vì mình maø laøm. 112. Coù ba loaïi tònh nhuïc neân aên: khoâng thaáy, nghe, nghi khoâng vì mình maø laøm. 11>. Coù ba ngaøy boá-taùt: ngaøy möôøi boán, ngaøy möôøi laêm, ngaøy moàng moät.440 114. Coù ba haïng ngöôøi boá-taùt: Taêng, soá ñoâng ngöôøi, hoaëc moät ngöôøi.441 115. Coù ba haïng ngöôøi taùc phaùp boá-taùt: Taêng, soá ñoâng ngöôøi hoaëc moät ngöôøi.442

4>6. Chæ ba loaïi ngöôøi ngu. Xem muïc hai phaùp, soá 14 treân. 4>7. Chæ ba loaïi ngöôøi trí. Xem muïc hai phaùp, soá 14 treân. 4>8. Ngöôøi thoï saùm, hoaëc Taêng. 4>9. Thaäp tuïng 49 (T2>n14>5 tr.>56a8) coù ba phaùp: trong tyø-ni maø ca phaùp nhö khoùc; trong tyø-ni maø cöôøi giôõn phaùp nhö cuoàng; trong tyø-ni maø vung tay muùa, phaùp nhö treû con. 440. Tính theo moãi nöõa thaùng. Nöõa thaùng kia töông ñöông: ngaøy 29, 10 vaø 16. Tham chieáu Pali: coù ba loaïi boá-taùt: ngaøy 14, ngaøy 15 vaø Taêng hoaø hieäp (ngaøy baát thöôøng tuøy theo Taêng yeát-ma). 441. Pali, ba loaïi boá-taùt: Taêng-giaø boá taùt (sanghe uposatho), bieät chuùng boá-taùt (gane uposatho), caù nhaân boá-taùt (puggale uposatho). Ñaây chæ truù xöù boá-taùt. 442. Ñaây chæ phaùp thöùc boá-taùt.

116. Coù ba haïng ngöôøi caàn taùc phaùp boá-taùt: Taêng, soá ñoâng ngöôøi, hoaëc moät ngöôøi.44> 117. Hoaëc bieát maø laøm, hoaëc khoâng bieát maø laøm, hoaëc thaáy maø laøm. 118. Hoaëc bieát maø laøm, hoaëc khoâng bieát maø laøm, hoaëc si maø laøm. 119. Hoaëc thaân, hoaëc mieäng, hoaëc thaân khaåu ñaày ñuû. 120. Coù ba thöù neân bình ñoaùn laø phaïm toäi: moät laø töïa cuûa giôùi,444 hai laø cheá, ba laø truøng cheá. 121. Coù ba phaùp bình ñoaùn laø khoâng phaïm: töïa cuûa giôùi,445 cheá, truøng cheá. 122. Coù ba thöù tònh. Coù ba thöù baát tònh. Coù ba thöù cho pheùp. Coù ba thöù khoâng cho pheùp cuõng nhö vaäy. 12>. Coù ba khoâng cung kính: Phaät, Phaùp, Taêng.446 124. Laïi coù ba khoâng cung kính: Phaät, Phaùp, Giôùi. 125. Laïi coù ba khoâng cung kính: Phaät, Phaùp, Ñònh. 126. Laïi coù ba khoâng cung kính: Phaät, Phaùp, Cha Meï. 127. Coù ba khoâng cung kính: Phaät, Phaùp, thieän phaùp. 128. Cung kính coù ba. Ba muïc (töùc ngöôïc laïi caùc muïc treân). 129. Laïi coù ba bò cöû:447 Moät laø khoâng thaáy, hai khoâng saùm hoái, ba aùc kieán khoâng boû. 1>0. Coù ba phaùp Taêng neân taùc phuùc baùt:448 tröôùc Tyø-kheo maø huûy baùng Phaät, Phaùp, Taêng. 1>1. Laïi coù ba nieäm: nieäm Phaät, nieäm Phaùp, nieäm Taêng. 1>2. Laïi coù ba nieäm: nieäm Phaät, nieäm Phaùp, nieäm Giôùi. 1>>. Laïi coù ba nieäm: nieäm Phaät, nieäm Phaùp, nieäm Thí. 1>4. Laïi coù ba nieäm: nieäm Phaät, nieäm Phaùp, nieäm Thieân.449 1>5. Laïi coù ba thaønh töïu: trì giôùi thaønh töïu, ñònh thaønh töïu, tueä thaønh töïu. 1>6. Laïi coù ba: giôùi thaønh töïu, ñònh thaønh töïu, giaûi thoaùt thaønh

44>. Ñaây chæ tuùc soá boá-taùt. 444. Töùc nhaân duyeân Phaät cheá giôùi. Xem cht.155 döôùi 445. Töùc nhaân duyeân Phaät cheá giôùi. Xem cht. döôùi. 446. Tham chieáu Pali, Vin.v. 92, saùu khoâng cung kính (cha agāravā: baát kính, ñoàng nghóa khoâng xem troïng): khoâng kính Phaät, khoâng kính Phaùp, khoâng kính Taêng, khoâng kính hoïc xöù (giôùi), khoâng kính söï khoâng phoùng daät, khoâng kính söï hoøa thuaän. Cf. Sangītu, D. iii. 24>. 447. Bò Taêng taùc yeát-ma xaû trí. Xem cht.2, 8 ch.ix (phaàn iii); ñoaïn 5 ch.xi. 448. Xem phaàn iv, ch.ii, muïc 27 - uùp baùt. 449. Saùu nieäm: nieäm Phaät, nieäm Phaùp, nieäm Taêng, nieäm giôùi, nieäm thí, nieäm thieân. Xem Tröôøng A-haøm 2 (T01n01 tr.12a14).

töïu. 1>7. Laïi coù ba: giôùi thaønh töïu, ñònh thaønh töïu, kieán giaûi thoaùt hueä thaønh töïu. 1>8. Laïi coù ba haï tieän phaùp: ñao tieän, y tieän, saéc tieän.450 1>9. Laïi coù ba hoaïi saéc: xanh, ñen, moäc lan. 140. Laïi coù ba phaùp goïi laø trì luaät: trì giôùi Ba-la-ñeà-moäc-xoa ñaày ñuû, ña vaên, tuïng hai boä giôùi thoâng suoát khoâng nghi. 141. Laïi coù ba: trì giôùi Ba-la-ñeà-moäc-xoa ñaày ñuû, ña vaên, quaûng tuïng tyø-ni thoâng suoát khoâng nghi. 142. Laïi coù ba: trì giôùi Ba-la-ñeà-moäc-xoa ñaày ñuû, ña vaên, truï trong tyø-ni khoâng ñoäng. 14>. Laïi coù ba: trì giôùi Ba-la-ñeà-moäc-xoa ñaày ñuû, ña vaên, thieän xaûo phöông tieän coù khaû naêng dieät traùnh söï. 144. Laïi coù ba bieän:451 bieän Tyø-kheo, bieän khoâng phoùng daät, bieän thanh tònh haønh. 145. Laïi coù ba ngaøy töï töù: ngaøy möôøi boán, ngaøy

möôøi laêm, moàng moät. 452

146. Laïi coù ba haïng ngöôøi töï töù: Taêng, soá ñoâng ngöôøi, moät ngöôøi. 147. Laïi coù ba haïng ngöôøi taùc phaùp töï töù: Taêng, soá ñoâng ngöôøi, moät ngöôøi. 148. Laïi coù ba haïng ngöôøi caàn taùc phaùp töï töù: Taêng, soá ñoâng ngöôøi, moät ngöôøi.45> 149. Laïi coù ba haïng: bieát, khoâng bieát, thaáy. 150. Laïi coù ba haïng: bieát, khoâng bieát, si. 151. Laïi coù ba haïng: thaân, mieäng, caû thaân vaø mieäng. 152. Laïi coù ba haïng: thaáy, nghe, nghi. 15>. Laïi coù ba lôøi xaû giôùi: xaû Phaät, xaû Phaùp, xaû Taêng.454 154-155. Cuõng cuù phaùp nhö vaäy, moãi caëp ba laøm thaønh moät haïng muïc, cho ñeán - chaúng phaûi Sa-moân Thích töû. 156. Laïi coù ba thöù nghóa, neân Ñöùc Nhö Lai ra ñôøi vì caùc Tyø-kheo cheá giôùi. Töø - nhieáp thuû ñoái vôùi Taêng,... cho ñeán khieán chaùnh phaùp toàn

450. Ñao , chæ ñao kieám; y , chæ y phuïc; saéc , maøu saéc. Chöa roõ yù nghóa cuûa nhöõng töø naøy. 451. Bieän ; thöôøng hieåu laø thaønh bieän, phaän söï caàn laøm. Nhöng khoâng roõ nghóa chính xaùc trong haïng muïc naøy. 452. Nhö haïn kyø boá-taùt; xem cht.101 treân. 45>. Nhö caùc phaùp boá-taùt, xem cht. 101, 102, 10> treân. 454. Xem caùc haïng muïc treân: moät lôøi xaû giôùi, hai lôøi xaû giôùi.

taïi laâu daøi. Moãi ba trong möôøi cuù nghóa saép thaønh moät haïng muïc.455 157. Coù ba thöù nghóa, neân Ñöùc Nhö Lai ra ñôøi, vì caùc Tyø-kheo cheá yeát-ma quôû traùch, töø nhieáp thuû ñoái vôùi Taêng, ba laàn ba laøm thaønh caâu, cho ñeán khieán chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi cuõng nhö vaäy. Töø quôû traùch cho ñeán baûy dieät traùnh cuõng nhö vaäy. IV. BOÁN PHAÙP 1. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân ôû taïi Ñòa thaønh, nöôùc Baø-xaø, baûo caùc Tyø-kheo: - Ta noùi boán loaïi quaûng thuyeát, caùc ngöôi haõy kheùo nghe kyõ. Ta seõ noùi cho caùc ngöôi nghe. Caùc Tyø-kheo (999a1) thöa: - Baïch Ñaïi ñöùc, chuùng con nguyeän öa muoán nghe. Boán thöù aáy laø: a. Neáu coù Tyø-kheo naøo noùi nhö vaày: - Thöa caùc Tröôûng laõo, toâi ôû taïi thoân ñoù, taïi thaønh ñoù, nghe töø Ñöùc Phaät vaø ghi nhôù, “Ñaây laø phaùp. Ñaây laø tyø-ni. Ñaây laø lôøi Phaät daïy.” Khi nghe Tyø-kheo kia noùi nhö vaäy khoâng ñöôïc sinh hieàm nghi lieàn, cuõng khoâng ñöôïc cheâ traùch, maø neân thaåm ñònh vaên cuù roài, tìm hieåu nghieân cöùu Tu-ña-la, Tyø-ni, kieåm xeùt phaùp luaät. Neáu sau khi nghe Tyø- kheo kia noùi, roài tìm hieåu nghieân cöùu Tu-ña-la, Tyø-ni, kieåm xeùt phaùp luaät, maø lôøi noùi aáy khoâng cuøng vôùi Tu-ña-la, Tyø-ni, phaùp luaät töông öng, traùi ngöôïc vôùi phaùp, thì neân noùi vôùi Tyø-kheo kia: - Nhöõng gì Thaày noùi chaúng phaûi nhö lôøi Phaät daïy. Hoaëc laø Tröôûng laõo khoâng thaáu trieät ñöôïc lôøi Phaät daïy. Taïi sao vaäy? Toâi ñaõ tìm hieåu nghieân cöùu Tu-ña-la, Tyø-ni, phaùp luaät, thì nhöõng lôøi ñoù khoâng cuøng Tu-ña-la, Tyø-ni, phaùp luaät töông öng, traùi ngöôïc vôùi phaùp. Tröôûng laõo ñöøng neân tuïng taäp, cuõng chôù neân daïy Tyø-kheo khaùc, maø neân xaû boû. Neáu sau khi nghe Tyø-kheo kia noùi, roài tìm hieåu nghieân cöùu Tu-ña- la, tyø-ni, phaùp luaät, maø lôøi noùi ñoù töông öng vôùi Tu-ña-la, Tyø-ni, phaùp luaät, thì neân noùi vôùi Tyø-kheo kia: - Thöa Tröôûng laõo, nhöõng lôøi Ngaøi noùi ñuùng vôùi lôøi Phaät daïy, Ngaøi

ñaõ thaáu trieät ñöôïc lôøi Phaät daïy. Taïi sao vaäy? Toâi ñaõ tìm hieåu nghieân cöùu Tu-ña-la, Tyø-ni, phaùp luaät, thì nhöõng lôøi aáy töông öng, khoâng traùi ngöôïc. Tröôûng laõo neân thieän trì tuïng taäp vaø daïy Tyø-kheo khaùc, ñöøng khieán cho vong thaát. Ñaây laø quaûng thuyeát thöù nhaát. b. Neáu coù Tyø-kheo naøo noùi nhö vaày: - Thöa Tröôûng laõo, toâi ôû taïi

455. Xen muïc - Hai phaùp» haïng muïc 127. Xem Phaàn i. chöông i, Ba-la-di 1. Baûn Vieät, q.1, tr.25.

thoân ñoù, thaønh ñoù, trong Taêng hoøa hieäp, tröôùc Thöôïng toïa, ñöôïc nghe, “Ñaây laø phaùp. Ñaây laø tyø-ni. Ñaây laø lôøi Phaät daïy.” Khi nghe Tyø-kheo kia noùi nhö vaäy khoâng ñöôïc sinh hieàm nghi lieàn, cuõng khoâng ñöôïc cheâ traùch, maø neân thaåm ñònh vaên cuù roài, tìm hieåu nghieân cöùu Tu-ña-la, Tyø-ni, kieåm xeùt phaùp luaät. Neáu sau khi nghe Tyø- kheo kia noùi, roài tìm hieåu nghieân cöùu Tu-ña-la, Tyø-ni, kieåm xeùt phaùp luaät, maø lôøi noùi aáy khoâng cuøng vôùi Tu-ña-la, Tyø-ni, phaùp luaät töông öng, traùi ngöôïc vôùi phaùp, thì neân noùi vôùi Tyø-kheo kia: - Nhöõng gì Thaày noùi chaúng phaûi nhö lôøi Phaät daïy. Chuùng Taêng vaø Thöôïng toïa kia, khoâng thaáu trieät ñöôïc lôøi Phaät, Tröôûng laõo cuõng nhö vaäy. Taïi sao? Toâi ñaõ tìm hieåu nghieân cöùu Tu-ña-la, Tyø-ni, phaùp luaät, thì nhöõng lôøi ñoù khoâng cuøng Tu-ña-la, Tyø-ni, phaùp luaät töông öng, traùi ngöôïc vôùi phaùp. Tröôûng laõo ñöøng neân tuïng taäp, cuõng chôù neân daïy Tyø-kheo khaùc, maø neân xaû boû. Neáu sau khi nghe Tyø-kheo kia noùi, roài tìm hieåu nghieân cöùu Tu-ña- la, tyø-ni, phaùp luaät, maø lôøi noùi ñoù töông öng vôùi Tu-ña-la, Tyø-ni, phaùp luaät, thì neân noùi vôùi Tyø-kheo kia: - Thöa Tröôûng laõo, nhöõng lôøi Ngaøi noùi ñuùng vôùi lôøi Phaät daïy. Chuùng Taêng vaø Thöôïng toïa kia cuõng nhö Tröôûng laõo ñaõ thaáu trieät lôøi Ñöùc Phaät daïy. Taïi sao vaäy? Toâi ñaõ tìm hieåu nghieân cöùu Tu-ña-la, Tyø-ni, phaùp luaät, thì nhöõng lôøi aáy töông öng, khoâng traùi ngöôïc. Tröôûng laõo neân thieän trì tuïng taäp vaø daïy Tyø-kheo khaùc, ñöøng khieán cho vong thaát. Ñaây laø ñieàu quaûng thuyeát thöù hai. (Tieáp theo, tröôøng hôïp thöù ba, ... nghe töø soá ñoâng Tyø-kheo bieát Phaùp, Tyø-ni, Ma-di ... cuõng nhö vaäy. Tröôøng hôïp thöù tö, ... nghe töø moät Tyø-kheo bieát Phaùp, Tyø-ni, Ma di,... cuõng nhö vaäy).456 Ñoù laø boán quaûng thuyeát. Phaät thuyeát nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, tin öa hoan hyû thoï trì. 2. Baáy giôø, Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: Taêng coù boán haïng ngöôøi ñoaùn söï:457 Hoaëc coù ngöôøi ít nghe, khoâng bieát hoå theïn. Hoaëc coù ngöôøi nghe nhieàu, khoâng bieát hoå theïn. Hoaëc coù ngöôøi ít nghe, bieát hoå theïn. Hoaëc coù ngöôøi nghe nhieàu, bieát hoå theïn. a. Trong ñaây, Tyø-kheo ñoaùn söï ít nghe, khoâng bieát hoå theïn, neáu coù baøn luaän ñoaùn söï ôû giöõa Taêng, Taêng neân khaét khe quôû traùch, khieán cho haïng ngöôøi khoâng bieát hoå theïn ñoù, sau naøy khoâng nhö vaäy nöõa. b. Neáu ngöôøi ñoaùn söï nghe nhieàu maø khoâng coù hoå theïn kia coù

456. Phuï chuù trong nguyeân baûn. 457. Thaäp tuïng 49 (T2>n14>5 tr.>57b1>). Xem Phaàn iv, chöông xvi, ñoaïn iii, muïc >.

baøn luaän ñoaùn söï ôû giöõa Taêng, Taêng neân khaét khe quôû traùch, khieán cho ngöôøi khoâng bieát hoå theïn ñoù sau naøy khoâng nhö vaäy nöõa. c. Trong ñaây, Tyø-kheo ñoaùn söï coù hoå theïn maø ít nghe kia, neáu coù baøn luaän ñoaùn söï ôû giöõa Taêng, Taêng khoâng neân khaét khe quôû traùch maø neân yeåm trôï khai thò, khieán cho vò bieát hoå theïn ñoù veà sau coù döï baøn luaän ñoaùn söï ôû giöõa Taêng. d. Neáu Tyø-kheo ñoaùn söï nghe nhieàu coù hoå theïn, coù baøn luaän ñoaùn söï cuûa hoï ôû giöõa Taêng, Taêng khoâng neân cheâ traùch, maø sau khi nghe nhöõng gì vò ñoù noùi roài neân khen: - Thieän tai! Khieán cho vò coù hoå theïn ñoù sau naøy döï baøn luaän ñoaùn söï ôû giöõa Taêng. >. Laïi coù boán haïng Tyø-kheo ñoaùn söï: Hoaëc khoâng hoå theïn vaø khoâng thuoäc kinh vaên. Hoaëc khoâng hoå theïn maø thuoäc kinh vaên. Hoaëc coù hoå theïn maø khoâng thuoäc kinh vaên. Hoaëc coù hoå theïn laïi thuoäc kinh vaên. a. Haïng ngöôøi khoâng hoå theïn laïi khoâng thuoäc kinh vaên coù ba ñieàu maát maùt: Vò kia maát maùt do khoâng bieát hoå theïn; maát maùt do ñaùng bò cheâ traùch; maát maùt do khoâng thuoäc kinh vaên. Ñoù laø ba ñieàu maát maùt cuûa ngöôøi ñoaùn söï. b. Ngöôøi khoâng hoå theïn maø thuoäc kinh vaên coù hai ñieàu maát maùt: maát maùt do khoâng bieát hoå theïn; maát maùt do ñaùng bò cheâ traùch. Vò kia khoâng maát maùt do khoâng thuoäc kinh vaên. Ñoù laø hai ñieàu maát maùt cuûa ngöôøi ñoaùn söï. c. Ngöôøi coù hoå theïn maø khoâng thuoäc kinh vaên coù moät ñieàu maát maùt: Vò kia maát maùt do khoâng thuoäc kinh vaên; khoâng maát maùt do khoâng bieát hoå theïn; khoâng maát maùt do ñaùng bò cheâ traùch. Ñoù laø moät ñieàu maát maùt cuûa ngöôøi ñoaùn söï. d. Ngöôøi coù hoå theïn laïi thuoäc kinh vaên thì khoâng maát maùt. Vò kia khoâng maát maùt do khoâng bieát hoå theïn; khoâng maát maùt do ñaùng bò cheâ traùch; khoâng maát maùt do khoâng thuoäc kinh vaên. Ñaây laø Tyø-kheo ñoaùn söï toái thaéng ñeä nhaát khoâng maát maùt. 4. Phaù giôùi, vôùi boán tröôøng hôïp cuõng nhö vaäy. Phaù kieán, vôùi boán tröôøng hôïp cuõng nhö vaäy. Phaù chaùnh maïng, vôùi boán tröôøng hôïp cuõng nhö vaäy. (Trong ñaây taïi Kì-Lieân coù boán Tyø-kheo chia vaät boán phaàn nhö trong - Kieàn ñoä phoøng xaù458 khoâng khaùc, neân khoâng cheùp ra). 5. Ñöùc Phaät ôû taïi thaønh Vöông-xaù. Khi aáy, Öu-ba-ly töø choã ngoài ñöùng daäy, ñeå troáng vai beân phaûi, ñaàu goái beân phaûi chaám ñaát, chaép tay baïch Phaät: - Baïch Ñaïi ñöùc, phaù Taêng, cho ñeán möùc naøo goïi laø phaù Taêng? Ai

458. Xem phaàn iv, chöông i.

phaù hoøa hôïp Taêng? Ñöùc Phaät baûo Öu-ba-ly: - Neáu coù Tyø-kheo naøo, phaïm maø noùi khoâng phaïm; khoâng phaïm maø phaïm; nheï maø noùi naëng; naëng maø noùi nheï. Neáu Tyø-kheo naøo, ñoái vôùi boán vieäc naøy, tìm caàu baïn beø, hoaêc khieán ngöôøi tìm; ôû trong giôùi maø bieät boä boá-taùt, yeát-ma thuyeát giôùi. Cho ñeán möùc aáy, Taêng ñöôïc goïi laø phaù (vôõ). Ñoù goïi laø Taêng hoøa hôïp bò vôõ. Öu-ba-ly laïi hoûi: - Theá naøo laø hoøa hôïp Taêng? Taêng vôõ roài, ai laøm cho hoøa

hôïp? Ñöùc Phaät baûo Öu-ba-ly: - Neáu coù Tyø-kheo naøo, phaïm noùi laø phaïm; khoâng phaïm noùi laø khoâng phaïm; nheï noùi laø nheï; naëng noùi laø naëng. Tyø-kheo kia, ñoái vôùi boán vieäc naøy, khoâng tìm caàu baïn beø, khoâng sai ngöôøi tìm caàu, khoâng bieät boä yeát-ma, boá-taùt, thuyeát giôùi. Nhö vaäy goïi laø Taêng hoøa hôïp. Ñoù goïi laø Taêng vôõ roài trôû laïi hoøa hôïp. 6. Ñöùc Theá Toân ôû taïi nöôùc Xaù-veä. Khi aáy caùc Tyø-kheo ôû Xaù-veä tranh chaáp laãn nhau. A-ni-laâu-ñaø459 coù ñeä töû teân laø Baø-di,460 moät mình noùi giöõa Taêng, moät mình tranh caõi. A-ni-laâu-ñaø ôû trong chuùng khoâng noùi moät lôøi naøo ñeå daïy doã, quôû traùch. Baáy giôø, A-nan ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaàu maët kính leã saùt chaân, roài ñöùng qua moät beân. Ñöùc Theá Toân bieát maø vaãn coá hoûi: - Naøy A-nan, tranh söï ñaõ döùt chöa? A-nan thöa: - Traùnh söï ñaâu coù theå döùt ñöôïc! Ñeä töû cuûa A-ni-laâu-ñaø ôû trong chuùng moät mình noùi, moät mình tranh caõi maø A-ni-laâu-ñaø ôû trong chuùng khoâng noùi moät lôøi naøo ñeå giaùo giôùi, khieån traùch. Ñöùc Phaät baûo A nan: - A-ni-laâu-ñaø coù khi naøo dieät ñöôïc traùnh söï naøy. Traùnh söï naøy haù khoâng phaûi do Xaù-lôïi-phaát, Muïc-lieân dieät? Baáy giôø, Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: - AÙc Tyø-kheo coù boán phaùp khi thaáy Taêng bò vôõ thì hoan hyû. Boán phaùp ñoù laø gì? a. AÙc Tyø-kheo aáy coù aùc phaùp phaù giôùi. AÙc Tyø-kheo kia khôûi yù nghó nhö vaày: “Ta coù aùc phaùp phaù giôùi. Neáu Tyø-kheo khaùc bieát, taäp chuùng

459. A-ni-laâu-ñaø . Pali: Aunuddha. Xem cht. döôùi. 460. Baø-di . Pali, A. ii. 2>9: Baâhiya, ñeä töû, hoaëc ngöôøi ñoàng truù xöù (saddhivihārika) vôùi Anuruddha. Truyeän xaûy ra khi Phaät truù taïi Ghositārāma. (Kieàu-thöôûng-di), trong tinh xaù Ghositārāma. Xem phaàn iii, chöông ix - Caâu-thieåm-di». Cf. Vin.i. Kosambaka-kkhandhaka.

hoøa hôïp taùc phaùp dieät taãn ta, ta coù Tyø-kheo khaùc trôï baïn.” Ñoù laø phaùp thöù nhaát, aùc Tyø-kheo thaáy Taêng bò vôõ thì hoan hyû. b. Laïi nöõa, aùc Tyø-kheo soáng taø maïng, nghó: “Ta soáng taø maïng. Neáu Tyø-kheo khaùc bieát, taäp chuùng hoøa hôïp taùc phaùp dieät taãn ta, ta coù Tyø-kheo khaùc trôï (1000a1) baïn.” Ñoù laø phaùp thöù hai, aùc Tyø-kheo thaáy Taêng bò vôõ thì hoan hyû. c. Laïi nöõa, aùc Tyø-kheo luoân luoân caàu lôïi döôõng cung kính, nghó: “Ta caàu lôïi döôõng cung kính. Neáu Tyø-kheo khaùc bieát, taäp chuùng hoøa hôïp Taêng dieät taãn, thì ta coù Tyø-kheo khaùc trôï baïn.” Ñaây laø phaùp thöù ba, aùc Tyø-kheo thaáy Taêng bò vôõ thì hoan hyû. d. Laïi nöõa, aùc Tyø-kheo taø kieán, bieân kieán, nghó: “Ta taø kieán, bieân kieán, Neáu Tyø-kheo khaùc bieát, taäp chuùng hoøa hôïp taùc phaùp dieät taãn ta, ta coù Tyø-kheo khaùc trôï baïn.” Ñoù laø phaùp thöù tö, aùc Tyø-kheo thaáy Taêng bò vôõ thì hoan hyû. 7. Coù boán thöù taùc phaùp: tröôùc taùc phi phaùp, sau taùc phi phaùp; tröôùc taùc phi phaùp, sau taùc nhö phaùp; tröôùc taùc nhö phaùp, sau taùc phi phaùp; tröôùc taùc nhö phaùp, sau taùc nhö phaùp. a. Theá naøo laø tröôùc taùc phi phaùp sau taùc phi phaùp? Tröôùc, söï vieäc ñöôïc khôi daäy moät caùch phi phaùp; vò aáy caàn ñöôïc giaùo giôùi, khieån traùch, nhöng khoâng ñöôïc giaùo giôùi

khieån traùch, maø an truù; ñaùng bò dieät taãn nhöng khoâng bò dieät taån, maø an truù. Ñoù laø tröôùc taùc phi phaùp, sau taùc phi phaùp. b. Theá naøo laø tröôùc taùc phi phaùp, sau taùc nhö phaùp? Neáu coù ngöôøi taùc söï phi phaùp, tröôùc söï vieäc ñöôïc khôi daäy moät caùch phi phaùp; vò aáy caàn ñöôïc giaùo giôùi, khieån traùch, thì ñaõ ñöôïc giaùo giôùi khieån traùch, maø an truù; ñaùng bò dieät taån thì ñaõ bò dieät taån, maø an truù. Ñoù laø, tröôùc taùc phi phaùp, sau taùc phaùp. c. Theá naøo laø tröôùc taùc phaùp, sau taùc phi phaùp? Neáu Tyø-kheo khôi daäy vieäc moät caùch nhö phaùp, caàn ñöôïc giaùo giôùi, khieån traùch nhöng ñaõ khoâng ñöôïc giaùo giôùi, khieån traùch, maø an truù; ñaùng bò dieät taãn nhöng khoâng bò dieät taãn, maø an truù. Ñoù laø, tröôùc taùc nhö phaùp, sau taùc phi phaùp. d. Theá naøo laø tröôùc taùc nhö phaùp, sau taùc nhö phaùp? Neáu Tyø-kheo, tröôùc söï vieäc ñöôïc nhö phaùp khôi daäy, caàn ñöôïc giaùo giôùi, khieån traùch thì ñaõ ñöôïc giaùo giôùi khieån traùch; ñang bò dieät taãn thì ñaõ bò dieät taãn, roài sau môùi an truù. Ñoù laø tröôùc taùc nhö phaùp, sau taùc nhö phaùp. 8. Coù boán thöù cuùng döôøng: moät laø aåm thöïc, hai laø y döôïc, ba laø y phuïc, boán laø cho caùc thöù caàn duøng.

9. Laïi coù boán thöù lôïi phaùp: caàu xin phi phaùp vaø cho phi phaùp; caàu xin phi phaùp vaø cho nhö phaùp; caàu xin nhö phaùp vaø cho phi phaùp cho; caàu xin nhö phaùp vaø cho nhö phaùp. a. Theá naøo laø caàu xin phi phaùp vaø cho phi phaùp? Hoaëc coù Tyø-kheo quanh quaån lai vaõng, khoâng haønh theo phaùp Sa-moân, thuyeát phi phaùp ñeå tìm caàu lôïi döôõng moät caùch baát tònh. Vò kia caàu lôïi döôõng moät caùch baát tònh nhö vaäy, vaø ñöôïc cho vôùi söï thieân vò: “Laáy caùi naøy. Chôù laáy caùi naøy. Laáy chöøng ñoù. Chôù laáy chöøng ñoù. Mang caùi ñoù ñeán ñaây. Chôù mang caùi ñoù ñeán ñaây. Mang chöøng aáy ñeán. Chôù mang chöøng aáy ñeán. Cho ngöôøi naøy. Ñöøng cho ngöôøi kia. Cho chöøng aáy. Chôù cho chöøng aáy. Ngöôøi kia neân ñöôïc cho. Ngöôøi kia khoâng neân ñöôïc cho.” Ñoù laø tìm caàu lôïi döôõng phi phaùp vaø cho phi phaùp. b. Theá naøo laø caàu xin phi phaùp vaø cho nhö phaùp? Hoaëc coù Tyø-kheo quanh quaån lai vaõng, khoâng haønh theo phaùp Sa-moân, thuyeát phi phaùp ñeå tìm caàu lôïi döôõng moät caùch baát tònh. Nhöng khoâng ñöôïc cho vôùi söï thieân vò nhö treân. Ñoù laø caàu xin phi phaùp vaø cho nhö phaùp. c. Theá naøo laø caàu xin nhö phaùp vaø cho phi phaùp cho? Hoaëc coù Tyø- kheo quanh quaån lai vaõng, haønh theo phaùp Sa-moân, khoâng thuyeát phi phaùp ñeå tìm caàu lôïi döôõng moät caùch baát tònh. Nhöng ñöôïc cho vôùi söï thieân vò nhö treân. Ñoù laø caàu xin nhö phaùp vaø cho phi phaùp cho. d. Theá naøo laø caàu xin nhö phaùp vaø cho nhö phaùp? Hoaëc coù Tyø- kheo quanh quaån lai vaõng, haønh theo phaùp Sa-moân, khoâng thuyeát phi phaùp ñeå tìm caàu lôïi döôõng moät caùch baát tònh. Nhöng khoâng ñöôïc cho vôùi söï thieân vò nhö treân. caàu xin nhö phaùp vaø cho nhö phaùp 10. Coù boán phaùp khoâng ñöôïc truyeàn trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: khoâng bieát taêng giôùi hoïc, taêng taâm hoïc, taêng tueä hoïc, khoâng roäng tuïng hai boä giôùi. Coù boán phaùp nhö vaäy thì khoâng ñöôïc truyeàn thoï ñaïi giôùi cho ngöôøi. Coù boán phaùp neân cho ngöôøi thoï ñaïi giôùi: (Ngöôïc laïi vôùi caâu treân). 11. Laïi coù boán phaùp khoâng ñöôïc truyeàn

thoï ñaïi giôùi cho ngöôøi: khoâng bieát taêng giôùi hoïc, khoâng bieát taêng taâm hoïc, taêng tueä hoïc, khoâng quaûng tuïng tyø-ni. Coù boán phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc truyeàn thoï ñaïi giôùi cho ngöôøi. 12. Laïi coù boán phaùp neân truyeàn thoï ñaïi giôùi cho ngöôøi (ngöôïc laïi vôùi caâu treân). 1>. Laïi coù boán phaùp khoâng ñöôïc truyeàn thoï ñaïi giôùi cho ngöôøi: khoâng bieát taêng giôùi hoïc, taêng taâm hoïc, taêng tueä hoïc, tuy tuïng tyø-ni maø

khoâng theå quyeát lieãu. Coù boán phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc truyeàn thoï ñaïi giôùi cho ngöôøi. 14. Laïi coù boán phaùp neân truyeàn thoï ñaïi giôùi cho ngöôøi: (Ngöôïc laïi caâu treân). 15. Laïi coù boán phaùp khoâng ñöôïc truyeàn thoï ñaïi giôùi cho ngöôøi: khoâng thoï trì hai traêm naêm möôi giôùi; khoâng ña vaên; neáu ñeä töû coù aùc kieán khoâng theå giaùo hoùa ñeå ñeä töû boû aùc kieán, tu taäp thieän kieán; khoâng ñuû möôøi tuoåi (haï). Coù boán phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc truyeàn thoï ñaïi giôùi cho ngöôøi. 16. Laïi coù boán phaùp neân truyeàn thoï ñaïi giôùi cho ngöôøi (Ngöôïi laïi caâu treân). 17. Coù boán phaùp goïi laø trì luaät: bieát phaïm, bieát khoâng phaïm, bieát nheï, bieát naëng. 18. Laïi coù boán phaùp: bieát phaïm, bieát khoâng phaïm, bieát höõu dö, bieát voâ dö.461 19. Laïi coù boán phaùp: bieát phaïm, bieát khoâng phaïm, bieát thoâ aùc, bieát khoâng thoâ aùc.462 20. Laïi coù boán phaùp: bieát toäi coù theå saùm, bieát toäi khoâng theå saùm, bieát saùm hoái thanh tònh, bieát saùm hoái khoâng thanh tònh. 21. Laïi coù boán traùnh söï: ngoân traùnh, mích traùnh, phaïm traùnh, söï traùnh. 22. Coù boán söï sôï haõi phaïm toäi:46> a. Coù ngöôøi ñaøn oâng nhö vaày: toùc ruû, maëc aùo ñen, caàm con dao, ñeán giöõa ñaùm ñoâng, noùi nhö vaày: “Toâi ñaõ taïo ra toäi cöïc ñaïi troïng aùc, bò cheùm ñaàu, tuøy theo söï vui loøng cuûa moïi ngöôøi toâi seõ laøm.” Baáy giôø, moïi ngöôøi lieàn baét troùi, ñaùnh tieáng troáng hung döõ, ñeå baùo hieäu söï cheát, xöôùng leänh doïc theo ñöôøng ñi, daãn ra khoûi cöûa phía höõu, ñeán phaùp tröôøng ñeå gieát. Ngöôøi trí thaáy vaäy, noùi nhö sau: “Ngöôøi naøy ñaõ taïo toäi aùc cöïc troïng töû hình. Nay ta neân töï caûnh tænh vaø daïy ngöôøi khaùc ñöøng taïo ra toäi troïng aùc töû hình nhö vaäy.” Cuõng vaäy Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni ñoái vôùi phaùp Ba-la-di sinh taâm sôï seät, taâm nieäm raèng, “Neáu chöa phaïm Ba-la-di thì troïn ñôøi khoâng phaïm. Neáu lôõ phaïm thì hoaøn toaøn khoâng coù taâm che giaáu, nhö phaùp saùm hoái.” Ñaây laø söï sôï haõi phaïm toäi thöù nhaát. b. Coù ngöôøi ñaøn oâng nhö vaày: toùc ruû, maëc aùo ñen, caàm gaäy, ñeán

461. Xem cht. 11, muïc - hai phaùp haïng muïc 14. 462. Xem cht. 12, muïc - hai phaùp» haïng muïc 15. 46>. Thaäp tuïng 49 (T2>n14>5 tr.>56c24): - Theá gian coù boán haïng ngöôøi, thaáy söï phaïm toäi thì sinh sôï haõi,

giöõa ñaùm ñoâng, noùi nhö vaày: “Toâi laøm ñieàu aùc baát thieän. Tuøy theo söï vui loøng cuûa moïi ngöôøi toâi seõ laøm.” Baáy giôø, ñaùm ñoâng ngöôøi noï lieàn ñoaït laáy con dao, ñaùnh vaø ñuoåi ra khoûi cöûa phía höõu. Coù ngöôøi trí thaáy beøn

noùi nhö vaày: “Ñaây laø ngöôøi laøm toäi aùc. Nay ta neân töï caûnh tænh vaø daïy ngöôøi khaùc ñöøng laøm toäi aùc nhö vaäy.” Cuõng vaäy Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni ñoái vôùi phaùp taêng taøn sinh taâm sôï seät, taâm nieäm raèng, “Neáu chöa phaïm taêng taøn thì troïn ñôøi khoâng phaïm. Neáu lôõ phaïm thì hoaøn toaøn khoâng coù taâm che giaáu, nhö phaùp saùm hoái.” Ñaây laø söï sôï haõi phaïm toäi thöù hai. c. Coù ngöôøi ñaøn oâng nhö vaày: toùc ruû, maëc aùo ñen, caàm con dao, ñeán giöõa ñaùm ñoâng, noùi nhö vaày: “Toâi ñaõ taïo toäi aùc. Tuøy theo söï vui loøng cuûa moïi ngöôøi toâi seõ laøm.” Baáy giôø, moïi ngöôøi lieàn ñoaït laáy caây gaäy, roài ñuoåi ra khoûi cöûa höõu. Ngöôøi trí thaáy vaäy, noùi nhö sau: ‘Ngöôøi naøy ñaõ taïo toäi aùc. Nay ta neân töï caûnh tænh vaø daïy ngöôøi khaùc ñöøng taïo ra toäi nhö vaäy.’ Cuõng vaäy Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni ñoái vôùi phaùp Ba-daät-ñeà sinh taâm sôï seät, taâm nieäm raèng, “Neáu chöa phaïm Ba-daät-ñeà thì troïn ñôøi khoâng phaïm. Neáu lôõ phaïm thì hoaøn toaøn khoâng coù taâm che giaáu, nhö phaùp saùm hoái.” Ñaây laø söï sôï haõi phaïm toäi thöù ba. d. Coù ngöôøi ñaøn oâng nhö vaày: toùc ruû, maëc aùo ñen, ñeán giöõa ñaùm ñoâng, noùi nhö vaày: “Toâi ñaõ laøm ñieàu aùc baát thieän. Tuøy theo söï vui loøng cuûa moïi ngöôøi toâi seõ laøm.” Baáy giôø, moïi ngöôøi lieàn khieån traùch, roài ñuoåi ra khoûi cöûa höõu. Ngöôøi trí thaáy vaäy, noùi nhö sau: “Ngöôøi naøy ñaõ taïo toäi aùc. Nay ta neân töï caûnh tænh vaø daïy ngöôøi khaùc ñöøng taïo ra toäi nhö vaäy.” Cuõng vaäy Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni ñoái vôùi phaùp ba-ñeà-ñeà-xaù-ni sinh taâm sôï seät, taâm nieäm raèng, “Neáu chöa phaïm ba-ñeà-ñeà-xaù-ni thì troïn ñôøi khoâng phaïm. Neáu lôõ phaïm thì hoaøn toaøn khoâng coù taâm che giaáu, nhö phaùp saùm hoái.” Ñaây laø söï sôï haõi phaïm toäi thöù tö. 2>. Coù boán haïng ngöôøi phaïm: a. Neáu Tyø-kheo phaïm toäi, Tyø-kheo khaùc noùi: “Thaày phaïm toäi, thaáy khoâng?” Vò kia noùi: “Khoâng thaáy” Tyø-kheo laïi hoûi: “Naøy, Tröôûng laõo, neáu thaáy toäi neân saùm hoái” 464 Ñaây laø ngöôøi phaïm thöù nhaát. b. Neáu Tyø-kheo phaïm toäi, Tyø-kheo khaùc noùi: “Naøy Tröôûng laõo, thaày phaïm toäi, coù thaáy khoâng?” Vò kia noùi: “Khoâng thaáy.” Tyø-kheo laïi noùi: “Naøy Tröôûng laõo, neáu thaáy toäi neân saùm hoái giöõa Taêng.” 465 Ñaây laø ngöôøi phaïm thöù hai. c. Neáu Tyø-kheo phaïm toäi, Tyø-kheo khaùc noùi: “Tröôûng laõo phaïm toäi, coù thaáy khoâng?” Vò kia noùi: “Khoâng thaáy” Tyø-kheo laïi noùi: “Tröôûng

464. Saùm caùc toäi Ba-daät-ñeà 465. Saùm caùc toäi Thaâu-lan-giaù.

laõo thaáy toäi haõy ôû giöõa Taêng naøy maø saùm hoái” 466 Ñaây laø phaïm nhaân thöù ba. d. Neáu Tyø-kheo phaïm toäi, Tyø-kheo khaùc noùi: “Naøy Tröôûng laõo, thaày phaïm toäi, thaáy khoâng?” Vò kia noùi: “Khoâng thaáy” Baáy giôø, Taêng neân hoaøn toaøn xaû boû467 vaø noùi: “Tuøy yù Thaày haõy ñi. Muoán ñi ñaâu, tuøy yù. Nhöng choã Thaày ñeán, ôû ñoù thaày cuõng seõ bò cöû toäi. Caùc vò kia ñoái vôùi thaày seõ bò taùc cöû, taùc öùc nieäm, taùc töï ngoân, ngaên A-naäu-baø-ñaø, ngaên thuyeát giôùi, ngaên töï töù” Nhö oâng thaày luyeän ngöïa. Con ngöïa döõ khoù huaán luyeän, thì keát hôïp buoäc chaët vaøo coïc vaø ñaùnh ñuoåi. Tyø-kheo naøy cuõng

nhö vaäy, taát caû ñeàu xaû boû. Ñaây laø phaïm nhaân thöù tö. 24. Ñöùc Theá Toân ôû taïi thaønh Vöông xaù, trong nuùi Kyø-xaø-quaät. Baáy giôø, Öu-ba-ly töø choã ngoài ñöùng daäy, ñeå troáng vai beân phaûi, ñaàu goái beân phaûi chaám ñaát, chaáp tay baïch Phaät: - Vò Tröôûng laõo ñoái tröôùc vò Tyø-kheo-nieân thieáu saùm hoái, beân trong coù bao nhieâu phaùp caàn saùm hoái? Ñöùc Phaät daïy: - Beân trong coù boán phaùp neân saùm hoái: ñeå troáng vai beân phaûi, côûi boû giaøy deùp, quyø goái chaép tay, noùi teân toäi phaïm: “Toâi phaïm toäi nhö vaäy. Nay ñoái tröôùc Truôûng laõo saùm hoái” Vò kia neân noùi: “Thaày neân caûi hoái, sinh taâm yeåm ly” Ñaùp: “Xin vaâng!” Tyø-kheo Thöôïng toïa ñoái vôùi Tyø- kheo haï toïa coù boán phaùp nhö vaäy neân saùm hoái. Coù boán Ba-la-ñeà-ñeà-xaù-ni, noùi nhö treân. Coù boán Ba-la-di noùi nhö treân. 25. Coù boán yeát-ma: phi phaùp bieät chuùng yeát-ma, nhö phaùp bieät chuùng yeát-ma, phi phaùp hoøa hôïp chuùng yeát-ma, vaø nhö phaùp hoøa hôïp yeát-ma. Ñoù laø boán yeát-ma. ÔÛ ñaây, phi phaùp bieät chuùng yeát-ma, khoâng ñöôïc laøm. Phi phaùp hoøa hôïp yeát-ma, khoâng ñöôïc laøm. Phaùp bieät chuùng yeát-ma khoâng ñöôïc laøm. Phaùp hoøa hôïp yeát-ma, neân laøm. Ñoù laø ñieàu ta cho pheùp. Phi phaùp bieät chuùng yeát-ma, yeát-ma khoâng thaønh. Phi phaùp hoøa hôïp yeát ma, yeát-ma khoâng thaønh. Phaùp bieät chuùng yeát-ma, yeát-ma khoâng thaønh. Phaùp hoøa hôïp yeát-ma, yeát-ma thaønh töïu. Phi phaùp bieät chuùng yeát-ma, khoâng ñuùng caùch. Phi phaùp hoøa hôïp yeát-ma, khoâng ñuùng caùch. Phaùp bieät chuùng yeát-ma, khoâng ñuùng caùch. Phaùp hoøa hôïp yeát-ma, ñuùng caùch. 26. Coù boán caùch boá-taùt: ba lôøi boá-taùt, thanh tònh boá-taùt, thuyeát Ba-

466. Saùm caùc toäi Taêng-giaø-baø-thi-sa. 467. Taêng taùc yeát-ma xaû trí, vì ngoan coá khoâng nhaän toäi.

la-ñeà-moäc-xoa boá-taùt, töï töù boá-taùt. 27. Coù boán voïng ngöõ: voïng ngöõ Ba-la-di, voïng ngöõ taêng taøn, voïng ngöõ Ba-daät-ñeà, voïng ngöõ tyø-ni a-tyø-baø-la468 voïng ngöõ. 28. Coù boán chuùng: Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di. 29. Laïi coù boán chuùng: saùt-lôïi, Baø-la-moân, cö só, Sa-moân. >0. Laïi coù boán chuùng: Töù thieân vöông, Ñao lôïi thieân, Ma, Phaïm. >1. Laïi coù boán chuùng: aùi, nhueá, boá, si. >2. Laïi coù boán chuùng: khoâng aùi, khoâng nhueá, khoâng boá, khoâng si. >>. Coù boán haïng trí tueä bình ñoaùn söï-nhaân: Coù ngöôøi thaân khoâng hieän aùc maø khaåu hieän. Coù ngöôøi mieäng khoâng hieän aùc maø thaân hieän. Coù ngöôøi thaân khaåu hieän aùc. Coù ngöôøi thaân khaåu khoâng hieän aùc. a. Theá naøo laø thaân khoâng hieän aùc maø khaåu hieän? Hoaëc coù ngöôøi thaân khoâng hieän aùc, maø mieäng noùi chæ thò khieán phaûi coäng ñoàng kieán giaûi.469 Ñoù laø thaân khoâng hieän aùc maø khaåu hieän. b. Theá naøo laø mieäng khoâng hieän aùc maø thaân hieän? Coù ngöôøi thaân hieän aùc, maø mieäng khoâng chæ thoï, khoâng baét cuøng ñoàng kieán giaûi. Ñoù laø mieäng khoâng hieän aùc maø thaân hieän. c. Theá naøo laø thaân khoâng hieän aùc, khaåu khoâng hieän aùc? Coù ngöôøi thaân khoâng hieän, mieäng khoâng chæ thoï, khoâng baét cuøng ñoàng kieán giaûi.

Ñoù laø thaân mieäng khoâng hieän aùc. d. Theá naøo laø thaân mieäng hieän aùc? Coù ngöôøi thaân hieän aùc, mieäng noùi chæ thoï, baét eùp cuøng ñoàng kieán giaûi. Ñoù laø thaân hieän aùc, khaåu hieän aùc. Ñoù laø boán haïng ngöôøi bình ñoaùn söï coù trí. >4. Tyø-kheo coù boán phaùp töï toån haïi, coù phaïm, bò ngöôøi coù trí quôû traùch, maéc nhieàu toäi. Boán phaùp ñoù laø gì? Coù aùi (thieân vò), coù nhueá (thuø haän), coù boá (sôï haõi), coù si (baát minh). Tyø-kheo coù boán phaùp nhö vaäy, töï toån haïi, bò ngöôøi coù trí quôû traùch, maéc nhieàu toäi. >5. Tyø-kheo coù boán phaùp khoâng töï toån haïi: (Ngöôïc laïi haïng muïc treân). >6. Coù boán phaùp höôùng ñeán phi ñaïo: coù aùi, coù nhueá, coù boá, coù si. >7. Coù boán phaùp khoâng höôùng ñeán phi ñaïo: (Ngöôïc laïi caâu treân). >8. Coù boán phaùp khoâng ñöôïc sai laøm ngöôøi chia chaùo. Chöa sai thì khoâng ñöôïc sai. Ñaõ sai thì khoâng ñöôïc chia: coù aùi, coù nhueá, coù boá, coù si. >9. Coù boán phaùp neân sai laøm ngöôøi chia chaùo: (ngöôïc laïi caâu

468. Tyø-ni a-tyø-baø-la . Khoâng roõ. Theo ñoaïn maïch, ñaây chæ voïng ngöõ thuoäc toäi aùc thuyeát. 469. AÙp cheá baèng mieäng maø khoâng aùp cheá baèng thaân, khi quyeát ñoaùn traùnh söï.

treân). Chia tieåu thöïc, chia thöùc aên khö-xaø-ni, hoaëc sai phoù hoäi, traûi ngoïa cuï, chia y taém möa, chia y nhaän ñöôïc. Sai Tyø-kheo laøm söù, cho ñeán sai sa-di laøm söù cuõng vaäy. 40. Coù boán phaùp ñoïa vaøo ñòa nguïc nhö teân baén (töùc laø sai caùc tri söï nhö treân).470 41. Coù boán phi phaùp ngaên thuyeát giôùi, ngaên voâ caên: phaù giôùi, phaù kieán, phaù oai nghi, phaù chaùnh maïng. 42. Coù boán nhö phaùp ngaên thuyeát giôùi, ngaên höõu caên: phaù giôùi, phaù kieán, phaù oai nghi, phaù chaùnh maïng. Ñoù laø boán nhö phaùp ngaên thuyeát giôùi. 4>. Coù boán thanh tònh: trì giôùi thanh tònh, kieán thanh tònh, oai nghi thanh tònh, chaùnh maïng thanh tònh. Ñoù laø boán thanh tònh. 44. Coù boán phaùp y chæ: y phaán taûo, khaát thöïc, nghæ döôùi goác caây, thuoác huû laïn. Ñoù laø boán phaùp y chæ. 45. Coù boán phaùp toån giaûm: hoaëc coù trí coù theå nhaãn, hoaëc coù trí coù theå thaân caän, hoaëc coù trí coù theå giaûi, hoaëc coù trí coù theå ñoaïn. Ñoù laø boán thöù toån phaùp.471 46. Ñöùc Theá Toân ôû taïi Ba-la-naïi. Baáy giôø, Ngaøi bieát maø vaãn hoûi Toân giaû A nan: - Trong khi maát muøa, luùa gaïo khan hieám, Ta töø maãn vì caùc Tyø- kheo neân cho phoùng xaû boán vieäc: nguû chung vôùi thöùc aên trong noäi giôùi, naáu trong noäi giôùi, töï mình naáu, töï nhaän thöùc aên. Nay caùc Tyø-kheo vaãn cöù tieáp tuïc nhö vaäy hay sao? A nan baïch Phaät: - Caùc Tyø-kheo vaãn tieáp tuïc. Ñöùc Phaät daïy: - A nan, khoâng ñöôïc aên nhö vaäy. Neáu aên, seõ nhö phaùp trò. 47. Ñöùc Phaät baûo Toân giaû A nan: - Do khi luùa gaïo khan hieám, Ta thöông caùc Tyø-kheo neân cho pheùp: saùng sôùm thoï tieåu thöïc töø ngöôøi kia mang ñeán, nhö traùi hoà ñaøo v.v... vaø thöùc aên coù theå aên trong nöôùc. Nhöõng thöù nhö vaäy vaãn tieáp tuïc aên hay sao? Toân giaû A nan traû lôøi: - Vaâng! Ñöùc Phaät daïy:

470. Xem muïc - hai phaùp. 471. Heát quyeån 58.

- Khoâng ñöôïc aên. Neáu aên, seõ nhö phaùp trò. 48. Coù boán phaùp taùc yeát-ma ha traùch, phi phaùp phi tyø-ni yeát-ma khoâng thaønh, khoâng ñuùng caùch. Boán phaùp ñoù laø gì? (1002a1) Voâ caên phaù giôùi, phaù kieán, phaù oai nghi, phaù chaùnh maïng. Ñoù laø boán phaùp. 49. Coù boán phaùp taùc yeát-ma quôû traùch nhö phaùp nhö tyø-ni yeát-ma thaønh töïu, ñuùng caùch (ngöôïc nghóa vôùi caâu treân). 50. Coù boán ñaïi taëc.472 Nhöõng gì laø boán? a. Hoaëc coù ñaïi taëc sinh yù nghó nhö vaày: “Neáu coù ñöôïc traêm ngöôøi, ngaøn ngöôøi ñeå phaù thaønh aáp ñoù.” Moät thôøi gian sau, teân giaëc aáy coù ñöôïc traêm ngöôøi, ngaøn ngöôøi phaù thaønh aáp ñoù. Cuõng vaäy, aùc Tyø-kheo nghó nhö vaày: “ÔÛ choã naøo maø ta seõ ñöôïc moät traêm nhaân chuùng, moät ngaøn nhaân chuùng ñeå du haønh taïi thaønh aáp naøo ñoù.” Vaøo thôøi gian khaùc vò kia coù ñöôïc moät traêm nhaân chuùng, moät ngaøn nhaân chuùng du haønh nôi thaønh aáp kia. Ñoù laø ñaïi taëc thöù nhöùt. b. Laïi nöõa, coù ñaïi taëc chaúng phaûi tònh haïnh töï noùi laø tònh haïnh. Ñoù laø haïng ñaïi taëc thöù hai. c. Laïi nöõa, coù ñaïi taëc vì mieäng buïng, neân tuy khoâng chaân thaät, chaúng phaûi mình coù, maø ñoái giöõa ñaïi chuùng coá yù voïng ngöõ, töï xöng ñöôïc phaùp thöôïng nhaân. Ñoù laø haïng ñaïi taëc thöù ba. d. Laïi coù ñaïi taëc xöû duïng boâng traùi, rau laù cuûa Taêng ñeå töï nuoâi soáng. Ñoù laø ñaïi taëc thöù tö. 51. Coù boán tín phaùp: Neáu Tyø-kheo ôû nôi thaønh quaùch, thoân xoùm, laøm nhieàu baát tònh haïnh, chaúng phaûi phaùp Sa-moân. Trong ñaây, neân tuøy thuaän giaùo thoï cö só khieán cho hoï tin. Tyø-kheo kia noùi vôùi Tyø-kheo naøy: - Thaày ôû nôi thaønh aáp, thoân xoùm ñoù laøm nhieàu baát tònh haïnh, chaúng phaûi phaùp Sa-moân. Thaày neân trôû laïi giaùo hoùa cö só kia. Neáu thaày khoâng theå tuøy thuaän giaùo hoùa cö só khieán cho hoï tin thì Thaày khoâng theå cö truù taïi ñaây. Neáu Thaày coù theå tuøy thuaän giaùo hoùa cö só thì cho pheùp Thaày ôû taïi ñaây. Neáu khoâng theå tuøy thuaän giaùo hoùa cö só khieán cho hoï tin thì caùc Tyø-kheo khoâng cuøng Thaày ñoàng yeát-ma, thuyeát giôùi, töï töù, chung ñoàng moät choã ngoài, tieåu thöïc ñaïi thöïc khoâng theo thöù töï maø ngoài, cuõng khoâng ñoùn tieáp, chaép tay leã baùi chaøo hoûi. Neáu Thaày coù theå tuøy thuaän giaùo hoùa cö só kia khieán cho hoï tin thì caùc Tyø-kheo seõ cuøng thaày ñoàng yeát-ma, cho ñeán leã baùi hoûi chaøo. Ñoù laø boán tín phaùp. Neáu laø cö só hay con cö só cuõng nhö vaäy.

472. Thaäp tuïng 49 (T2>n14>5 tr.>56b20): theá gian coù ba ñaïi taêc. 1. Thuû laõnh cöôùp, caàm ñaàu 100 cho ñeán 500 laâu la, cöôùp boùc laøng xoùm. 2. Tyø-kheo laáy vaät töù phöông Taêng ñi baùn ñeå nuoâi soáng. >. Tyø-kheo troáng roãng maø töï xöng ñaéc phaùp thöôïng nhaân.

52. Coù boán phi Thaùnh phaùp: caùi khoâng thaáy noùi thaáy, caùi khoâng nghe noùi nghe, caùi khoâng xuùc noùi xuùc, caùi khoâng bieát noùi bieát.47> Ñoù laø boán phi Thaùnh phaùp. 5>. Coù boán Thaùnh phaùp (ngöôïc laïi nghóa caâu treân). 54. Coù boán phi Thaùnh phaùp: caùi thaáy noùi khoâng thaáy, caùi nghe noùi khoâng nghe,

caùi xuùc noùi khoâng xuùc, caùi bieát noùi khoâng bieát. Ñoù laø boán phi Thaùnh phaùp. 55. Coù boán Thaùnh phaùp: (ngöôïc laïi nghóa caâu treân). 56. Coù boán lôøi xaû giôùi: - Xaû Phaät, xaû Phaùp, xaû Taêng, xaû Hoøa thöôïng. Ñoù laø boán lôøi xaû giôùi. Cuõng vaäy, - xaû Phaät, xaû Phaùp, xaû Taêng, laøm phaàn ñaàu, roài theâm, cho ñeán - phi Sa-moân Thích töû.474 Moãi cuïm boán lôøi nhö vaäy. 57. Vì boán nghóa lôïi neân Ñöùc Nhö Lai ra ñôøi vì caùc Tyø-kheo cheá giôùi: nhieáp thuû ñoái vôùi Taêng, cho ñeán chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi. Moãi cuïm goàm boán nghóa nhö vaäy.475 58. Coù boán nghóa lôïi neân Ñöùc Nhö Lai ra ñôøi vì caùc Tyø-kheo cheá yeát-ma ha traùch; nhieáp thuû ñoái vôùi Taêng, cho ñeán chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi. Moãi cuïm goàm boán boán nghóa nhö vaäy.476 Cho ñeán baûy dieät traùnh cuõng nhö vaäy. V. NAÊM PHAÙP Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân ôû thaønh Vöông-xaù, baûo caùc Tyø-kheo: 1. Coù naêm phaùp khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi:477 khoâng giôùi, khoâng ñònh, khoâng tueä, khoâng giaûi thoaùt tueä, khoâng tri kieán giaûi thoaùt. Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi. 2. Laïi coù naêm phaùp neân trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: (Ngöôïc laïi nghóa caâu treân). >. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: töï mình khoâng giôùi, khoâng ñònh, khoâng tueä, khoâng giaûi thoaùt tueä, khoâng kieán giaûi thoaùt tueä, cuõng khoâng theå daïy ngöôøi khieán an truï giôùi-ñònh-tueä, cho ñeán kieán giaûi thoaùt tueä. Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi. 4. Coù naêm phaùp neân trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: (ngöôïc laïi nghóa caâu

47>. Kieán , vaên , xuùc , tri . Tröôøng A-haøm 8 (kinh Chuùng taäp, T0n1 tr.50b27), boán phi Thaùnh ngöõ, vaø Thaùnh ngöõ: kieán, vaên, giaùc , tri. Pali, Vin. v. 124: cattāro anariyavohārā, aditthe ditthavāditā, assute sutavāditā, amute mutavāditā, aviññe viññātavāditā. 474. Chi tieát, xem muïc - moät phaùp caùc haïng muïc 1, 2. 475. Chi tieát, xem muïc - hai phaùp haïng muïc 127. 476. Chi tieát, xem muïc - hai phaùp haïng muïc 127. 477. Khoâng ñuû tö caùch laøm Hoaø thöôïng. Xem phaàn iii. chöông i - Thoï giôùi. ñoaïn viii.

treân). 5. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: khoâng tín, khoâng taøm, khoâng quyù, giaûi ñaõi, queân nhieàu. Coù naêm phaùp nhö vaäy, khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi. 6. Coù naêm phaùp neân trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: (Ngöôïc laïi nghóa caâu treân). 7. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: khoâng bieát taêng giôùi, taêng taâm, taêng tueä hoïc, khoâng bieát baïch, khoâng bieát yeát- ma. Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi. 8. Coù naêm phaùp neân trao ñaïi giôùi cho ngöôøi (töùc ngöôïc vôùi nghóa caâu treân). 9. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: khoâng bieát oai nghi giôùi, khoâng bieát taêng tònh haïnh,478 khoâng bieát Ba-la-ñeà-moäc-xoa giôùi, khoâng bieát baïch, khoâng bieát yeát-ma. Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi. 10. Coù naêm phaùp neân trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: (ngöôïc laïi nghóa caâu treân). 11. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: khoâng bieát phaïm, khoâng bieát phaïm roài saùm hoái, khoâng

bieát phaïm roài saùm hoái thanh tònh, khoâng bieát baïch, khoâng bieát yeát-ma. Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi. 12. Coù naêm phaùp neân trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: (ngöôïc laïi nghóa caâu treân). 1>. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: khoâng bieát coù naïn phaùp, khoâng bieát khoâng naïn phaùp, khoâng bieát baïch, khoâng bieát yeát-ma, khoâng ñuû möôøi tuoåi (haï). Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi. 14. Coù naêm phaùp neân trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: (ngöôïc laïi nghóa caâu treân). 15. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: khoâng theå daïy ngöôøi taêng giôùi hoïc, taêng taâm hoïc, taêng tueä hoïc, khoâng theå laøm ngöôøi nuoâi beänh,479 cuõng khoâng theå nhôø ngöôøi nuoâi beänh ñeán khi laønh hoaëc ñeán khi qua ñôøi, hoaëc khoâng ñuû möôøi tuoåi (haï). Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi. 16. Laïi coù naêm phaùp neân trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: (ngöôïc nghóa laïi

478. Taêng tònh haïnh, hay taêng thöôïng phaïm haïnh. Ñoïc ñuùng laø - caên baûn phaïm haønh. Haùn ñoïc ādi-brahmacariya, thaønh adhi-brahmacariya. 479. Khoâng theå chaêm soùc ñeä töû beänh Xem phaàn iii, ch. i, daãn treân.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN (Phaàn 4) 28>

caâu treân). 17. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: khoâng theå daïy ñeä töû taêng oai nghi giôùi, taêng tònh haïnh, taêng Ba-la-ñeà-moäc-xoa giôùi, neáu ñeä töû coù aùc kieán khoâng theå phöông tieän daïy khieán cho boû aùc kieán truï thieän kieán, hoaëc khoâng ñuû möôøi tuoåi (haï). Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi. 18. Coù naêm phaùp neân trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: (ngöôïc laïi nghóa caâu treân). 19. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: khoâng bieát phaïm, khoâng bieát khoâng phaïm, khoâng bieát nheï, khoâng bieát naëng, khoâng roäng tuïng hai boä tyø-ni. Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi. 20. Coù naêm phaùp neân trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: (ngöôïc laïi nghóa treân). 21. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: khoâng thoï trì ñuû Ba-la-ñeà-moäc-xoa giôùi, khoâng ña vaên, khoâng theå daïy ñeä töû Tyø-ni, A-tyø- ñaøm, khoâng ñuû möôøi tuoåi. Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi. 22. Coù naêm phaùp neân trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: (ngöôïc laïi nghóa caâu treân). 2>. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: khoâng thoï trì ñuû Ba-la-ñeà-moäc-xoa giôùi, khoâng theå daïy ñeä töû Tyø-ni, A-tyø-ñaøm, neáu ñeä töû coù aùc kieán khoâng theå daïy khieán xaû aùc kieán truï thieän kieán. Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi. 24. Coù naêm phaùp neân trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: (ngöôïc laïi nghóa caâu treân). 25. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: khoâng theå daïy ñeä töû Tyø-ni, A-tyø-ñaøm, neáu ñeä töû coù aùc kieán khoâng theå daïy khieán xaû aùc kieán truï thieän kieán, neáu ñeä töû khoâng an laïc ôû truù xöù naøy, khoâng theå dôøi ñeán truù xöù khaùc an laïc, neáu ñeä töû coù sinh taâm nghi hoái maø khoâng theå khai giaûi ñuùng Phaät Phaùp. Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi. 26. Coù naêm phaùp neân trao ñaïi giôùi cho ngöôøi:

(ngöôïc laïi nghóa caâu treân). 27. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: Khoâng theå daïy ñeä töû Tyø-ni, A-tyø-ñaøm, neáu (100>a1) ñeä töû coù aùc kieán khoâng theå daïy khieán xaû aùc kieán truï thieän kieán, neáu ñeä töû khoâng an laïc ôû truù xöù naøy, khoâng theå dôøi ñeán truù xöù khaùc an laïc, khoâng ñuû möôøi tuoåi. Coù naêm

phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi. 28. Coù naêm phaùp neân trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: (ngöôïc laïi nghóa caâu treân). 29. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: khoâng bieát Ba-la-ñeà-moäc-xoa giôùi, cuõng khoâng theå thuyeát giôùi, khoâng bieát boá- taùt, khoâng bieát yeát-ma boá-taùt, khoâng ñuû möôøi tuoåi. Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi. >0. Coù naêm phaùp neân trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: (ngöôïc laïi caâu treân). >1. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: khoâng kheùo bieát phaïm, khoâng kheùo bieát saùm hoái phaïm, khoâng kheùo nhaäp ñònh, khoâng kheùo xuaát ñònh, khoâng ñuû möôøi tuoåi. Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi. >2. Coù naêm phaùp neân trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: (ngöôïc laïi laïi caâu treân). >>. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: khoâng bieát phaïm, khoâng bieát khoâng phaïm, khoâng bieát nheï, khoâng bieát naëng, khoâng ñuû möôøi tuoåi. Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi. >4. Laïi coù naêm phaùp neân trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: (ngöôïc laïi caâu treân). >5. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: khoâng thoï trì ñuû Ba-la-ñeà-moäc-xoa giôùi, khoâng ña vaên, khoâng theå daïy ñeä töû taêng giôùi hoïc, khoâng theå chaêm soùc beänh, khoâng theå nhôø ngöôøi chaêm soùc beänh ñeán khi laønh hay qua ñôøi, khoâng roäng tuïng hai boä tyø-ni. Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi. >6. Coù naêm phaùp neân trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: (ngöôïc laïi caâu treân). >7. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: khoâng thoï trì ñuû Ba-la-ñeà-moäc-xoa giôùi, khoâng ña vaên, khoâng theå daïy ñeä töû taêng giôùi hoïc, neáu ñeä töû coù aùc kieán khoâng theå daïy ñeä töû xaû boû aùc kieán khieán truï thieän kieán, khoâng kheùo tuïng tyø-ni. Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi. >8. Coù naêm phaùp neân trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: (ngöôïc laïi caâu treân). >9. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: khoâng thoï trì ñuû Ba-la-ñeà-moäc-xoa giôùi, khoâng ña vaên, khoâng theå daïy ñeä töû taêng giôùi hoïc, neáu ñeä töû khoâng an laïc ôû truù xöù naøy, khoâng theå di chuyeån

ñeán truù xöù khaùc an laïc, khoâng kieân truï tyø-ni. Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi. 40. Coù naêm phaùp neân trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: (traùi vôùi nghóa caâu treân). 41. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: khoâng thoï trì ñuû hai traêm naêm möôi giôùi, khoâng ña vaên, khoâng theå daïy ñeä töû taêng giôùi hoïc; ñeä töû coù nghi, khoâng theå nhö Phaät phaùp giaûi thích, khoâng theå quyeát ñoaùn traùnh söï. Coù naêm phaùp nhö vaäy

khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi. 42. Coù naêm phaùp neân trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: (ngöôïc vôùi caâu treân). Cuõng vaäy taêng taâm, taêng tueä, taêng oai nghi hoïc, taêng tònh haïnh hoïc, taêng Ba-la-ñeà-moäc-xoa hoïc (cuõng töøng moãi cuïm goàm naêm nhö treân). Neáu Tyø-kheo naøo töï ñieàu phuïc, khoâng sôï haõi, coù khaû naêng noùi naêng; töï mình coù nhöõng vieäc naøy, thì cuõng coù theå daïy ñeä töû. Ngöôøi nhö vaäy neân trao ñaïi giôùi cho ngöôøi, neân cho ngöôøi y chæ, neân nuoâi sa-di, neân nhaän Taêng sai giaùo thoï Tyø-kheo-ni; neáu ñaõ sai thì neân giaùo thoï. 4>. Coù naêm haïng ngöôøi khoâng ñöôïc thoï ñaïi giôùi: töï noùi phaïm bieân toäi, phaïm Tyø-kheo-ni, hoaëc taëc taâm thoï giôùi, phaù noäi ngoaïi ñaïo, huyønh moân.480 Ngöôøi coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc cho thoï ñaïi giôùi. 44. Laïi coù naêm haïng ngöôøi khoâng ñöôïc cho thoï ñaïi giôùi: gieát cha, gieát meï, gieát A-la-haùn, phaù Taêng, aùc taâm laøm thaân Phaät ra maùu.481 Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc cho thoï ñaïi giôùi. 45. Coù naêm haïng huyønh moân: sinh huyønh moân, hình taøn huyønh moân, thaïch huyønh moân, bieán huyønh moân, baùn nguyeät hình moân. Ñoù laø naêm haïng huyønh moân482. 46. Coù naêm haïng bònh nhaân khoâng ñöôïc cho thoï ñaïi giôùi: huûi, ung thö, huûi traéng, caøn tieâu, ñieân cuoàng. Naêm haïng ngöôøi coù beänh nhö vaäy khoâng ñöôïc cho thoï ñaïi giôùi. 47. Coù naêm haïng ngöôøi thanh tònh, khoâng coù naïn söï neân cho thoï ñaïi giôùi: ñaøn oâng,48> khoâng maéc nôï, chaúng phaûi toâi tôù, ñuû hai möôi tuoåi,

480. Naêm trong soá 1> giaø naïn. Xem phaàn iii, chöông i - Thoï giôùi. 481. Naêm trong soá 1> giaø naïn. Xem phaàn iii, daãn treân. 482. Sinh, hình taøn, thaïch, bieán, baùn nguyeät . Xem giaûi thích nôi phaàn iii, chöông i - Thoï giôùi. Caùc thuaät ngöõ khaùc ôû ñaây: sinh, kieàn, ñoá, bieán, baùn nguyeät. 48>. Tröôïng phu , dòch töø Skt. (Pali): nara: nghóa ñen laø - ñaøn oâng (khoâng phaûi laø ñaøn baø) chaúng lieân heä gì ñeán nghóa ñaïi tröông phu hay tieûu tröôïng phu maø caùc baûn dòch Vieät thöôøng nhaàm laãn tai haïi.

cha meï cho pheùp. Naêm haïng ngöôøi thanh tònh khoâng coù naïn söï nhö vaäy neân cho thoï ñaïi giôùi. 48. Coù naêm phaùp (caùch) cho ngöôøi y chæ: hoaëc noùi, - Ñöôïc. Hoaëc noùi, - Chaáp thuaän. Hoaëc noùi, - Phaûi. Hoaëc noùi, - Ngöôi haõy kheùo töï tu haønh. Hoaëc noùi, - Ngöôi chöù buoâng lung. Ñoù laø naêm caùch noùi cho phaùp y chæ. 49. Coù naêm caùch noùi khi cho ngöôøi y chæ: Hoaëc noùi, - Laønh thay. Hoaëc noùi, - Toát. Hoaëc noùi, - Haõy ñöùng daäy. Hoaëc noùi, - Haõy ñi. Hoaëc noùi, - Ta cho ngöôi y chæ. Ñoù laø naêm caùch noùi khi cho ngöôøi y chæ. 50. Coù naêm phaùp khoâng ñöôïc soáng khoâng y chæ: khoâng giôùi, khoâng ñònh, khoâng tueä, khoâng giaûi thoaùt tueä, khoâng kieán giaûi thoaùt tueä. Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc soáng khoâng y chæ. 51. Coù naêm phaùp coù theå soáng khoâng y chæ: (ngöôïc laïi vôùi naêm caâu treân). 52. Laïi coù naêm phaùp khoâng neân soáng khoâng y chæ: khoâng giôùi laïi khoâng theå töï sieâng tu hoïc giôùi, khoâng ñònh, khoâng tueä, khoâng giaûi thoaùt tueä, khoâng kieán giaûi thoaùt tueä, laïi khoâng theå töï sieâng tu giôùi-ñònh-tueä, giaûi thoaùt tueä, kieán giaûi thoaùt tueä. Coù naêm phaùp nhö vaäy

khoâng neân soáng khoâng y chæ. 5>. Coù naêm phaùp coù theå soáng khoâng y chæ: (ngöôïc laïi caâu treân). 55. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc soáng khoâng y chæ: khoâng thoï trì ñuû hai traêm naêm möôi giôùi, khoâng ña vaên, khoâng theå töï hoïc Tyø-ni, A tyø ñaøm, neáu taâm sinh aùc kieán khoâng theå khai giaûi khieán tu taäp thieän kieán. Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc soáng khoâng y chæ. 56. Coù naêm phaùp coù theå soáng khoâng y chæ: (ngöôïc laïi caâu treân). 57. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc soáng khoâng y chæ: khoâng thoï trì ñuû hai traêm naêm möôi giôùi, khoâng ña vaên, khoâng theå hoïc Tyø-ni, A tyø ñaøm, khoâng ñuû naêm tuoåi (haï). Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc soáng khoâng y chæ. 58. Coù naêm phaùp neân soáng khoâng y chæ: (ngöôïc laïi caâu treân). 59.Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc soáng khoâng y chæ: khoâng theå töï hoïc Tyø-ni, A-tyø-ñaøm, aùc kieán sinh khoâng theå xaû ñeå truï thieän kieán, neáu khoâng an laïc soáng nôi truù xöù naøy khoâng theå ñi ñeán choã khaùc an laïc, taâm coù sinh nghi hoái khoâng theå nhö phaùp khai giaûi. Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc soáng khoâng y chæ. 60. Coù naêm phaùp ñöôïc soáng khoâng y chæ: (ngöôïc laïi caâu treân). 61. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc soáng khoâng y chæ: khoâng theå töï sieâng naêng tu giôùi, taêng taâm, taêng tueä hoïc, coù beänh khoâng theå töï ñieàu

döôõng, cuõng khoâng theå khieán ngöôøi khaùc nuoâi beänh mình, khoâng ñuû naêm tuoåi. Ñoù laø naêm phaùp khoâng ñöôïc soáng khoâng y chæ. 62. Coù naêm phaùp ñöôïc soáng khoâng y chæ: (ngöôïc laïi caâu treân). 6>. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc soáng khoâng y chæ: khoâng töï sieâng naêng tu oai nghi giôùi, khoâng theå taêng tònh haïnh,484 taêng Ba-la-ñeà-moäc- xoa giôùi, coù aùc kieán khoâng theå xaû ñeå truï thieän kieán, khoâng ñuû naêm tuoåi. Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc soáng khoâng y chæ. 64. Coù naêm phaùp ñöôïc soáng khoâng y chæ: (ngöôïc laïi caâu treân). 65. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc soáng khoâng y chæ: khoâng bieát traùnh söï, khoâng bieát traùnh söï khôûi, khoâng bieát traùnh söï dieät, khoâng bieát höôùng ñeán traùnh söï dieät,485 khoâng ñuû naêm tuoåi. Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc soáng khoâng y chæ. 66. Coù naêm phaùp ñöôïc soáng khoâng y chæ: (ngöôïc laïi caâu treân). 67. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc soáng khoâng y chæ: khoâng bieát phaïm, khoâng bieát saùm hoái, khoâng kheùo vaøo ñònh, khoâng kheùo xuaát ñònh, khoâng ñuû naêm tuoåi. Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc soáng khoâng y chæ. 68. Coù naêm phaùp ñöôïc soáng khoâng y chæ: (ngöôïc laïi caâu treân). 69. Laïi coù naêm phaùp khoâng ñöôïc soáng khoâng y chæ: khoâng bieát phaïm, khoâng bieát khoâng phaïm, khoâng bieát nheï, khoâng bieát naëng, khoâng roäng tuïng hai boä tyø-ni. Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc khoâng y chæ maø truï. 70. Coù naêm phaùp ñöôïc soáng khoâng y chæ: (ngöôïc laïi caâu treân). 71. Laïi coù naêm phaùp maát y chæ: hoaëc bò ñuoåi ra,486 hoaëc boû ñi,487 hoaëc thoâi tu, hoaëc thoâi khoâng cho y chæ,488 hoaëc ñeán treân giôùi tröôøng. Coù naêm phaùp nhö vaäy maát y chæ. 72. Laïi coù naêm phaùp maát y chæ: hoaëc cheát, hoaëc boû ñi, hoaëc thoâi tu, hoaëc thoâi khoâng cho y chæ, hoaëc naêm tuoåi hay quaù naêm tuoåi (haï). Coù naêm phaùp nhö vaäy maát y chæ. 7>. Laïi coù naêm phaùp maát y chæ:

hoaëc cheát, hoaëc ñi, hoaëc thoâi tu, hoaëc khoâng cho y chæ, hoaëc gaëp Hoøa thöôïng cuõ. Coù naêm phaùp nhö vaäy

484. Xem cht. 1>6 treân. 485. Tham chieáu Pali, Vin. v. 1>0, ngöôøi trì luaät coù ñuû 5 ñieàu ñeå ñöôïc goïi laø ngu si; khoâng bieát traùnh söï (adhikarana), khoâng bieát goác reã cuûa traùnh söï (adhikaranasa mūla), khoâng bieát söï taäp khôûi cuûa traùnh söï, khoâng bieát söï daäp taét traùnh söï (adhikarana-nirodha), khoâng bieát con ñöôøng daãn ñeán söï daäp taét traùnh söï (adhikarananirodhagāmini). 486. Bò ñuoåi ra ngoaøi truù xöù. 487. Ra khoûi ñoàng truù xöù vôùi thaày y chæ coù yù ñònh khoâng trôû laïi. 488. Thaày y chæ döùt y chæ.

maát y chæ. 74. Laïi coù naêm phaùp maát y chæ: hoaëc cheát, hoaëc ñi, hoaëc thoâi tu, hoaëc thoâi khoâng cho y chæ, hoaëc Hoaø thöôïng A-xaø-leâ qua ñôøi. Coù naêm phaùp nhö vaäy maát y chæ. 75. Laïi coù naêm phaùp maát y chæ: hoaëc cheát, hoaëc ñi, hoaëc thoâi tu, hoaëc khoâng cho y chæ, hoaëc Hoøa thöôïng A-xaø-leâ thoâi tu. Coù naêm phaùp nhö vaäy maát y chæ. 76. Laïi coù naêm phaùp maát y chæ: hoaëc cheát, hoaëc ñi, hoaëc thoâi tu, hoaëc thoâi khoâng cho y chæ, hoaëc trôû laïi theo Hoøa thöôïng cuõ. Coù naêm phaùp nhö vaäy maát y chæ. 77. Coù naêm phaùp phaûi xua ñuoåi ñeä töû: hoaëc Hoøa thöôïng noùi vôùi ñeä töû: - Nay toâi ñuoåi oâng ñi, - OÂng khoâng ñöôïc vaøo phoøng toâi, - OÂng khoâng ñöôïc giuùp vieäc cho toâi, - OÂng ñöøng ñeán choã toâi, - Toâi khoâng noùi vôùi oâng. Ñaây laø naêm phaùp Hoøa thöôïng xua ñuoåi ñeä töû. 78. A-xaø-leâ coù naêm phaùp xua ñuoåi ñeä töû:489- Nay toâi ñuoåi oâng ñi, - OÂng khoâng ñöôïc vaøo phoøng toâi, - OÂng khoâng ñöôïc giuùp vieäc cho toâi, - OÂng ñöøng ñeán choã toâi, - Toâi khoâng noùi vôùi oâng. Ñaây laø naêm phaùp A- xaø-leâ xua ñuoåi ñeä töû. 79. Ñeä töû coù naêm phaùp bò Hoøa thöôïng A-xaø-leâ xua ñuoåi: khoâng taøm, khoâng quí, khoâng theå daïy baûo, chaúng phaûi oai nghi, khoâng cung kính. Ñeä töû coù naêm phaùp nhö vaäy bò Hoøa thuoïng A-xaø-leâ xua ñuoåi. 80. Laïi coù naêm phaùp: khoâng taøm, khoâng quyù, khoâng theå daïy baûo, gaàn aùc tri thöùc, thöôøng ñeán nhaø daâm nöõ.490 Coù naêm phaùp nhö vaäy bò Hoøa thöôïng A-xaø-leâ xua ñuoåi. (cuõng nhö vaäy, öa ñeán nhaø phuï nöõ,491 nhaø phuï nöõ chöa choàng, nhaø huyønh moân, choã Tyø-kheo-ni, choã thöùc-xoa-ma-na, choã sa-di-ni, choã ngöôøi baét ruøa traïnh.492 Moãi boán söï nhö muïc treân, theâm moät trong caùc söï naøy, thaønh moãi cuïm naêm phaùp). 81. Coù naêm caùch döõ duïc: Noùi, - Toâi gôûi duïc nôi Thaày, - Nhôø vì toâi thuyeát duïc, ra daáu baèng thaân, mieäng noùi, ra daáu baèng thaân cuøng mieäng noùi. Ñoù laø naêm thöù döõ duïc. 82. Coù naêm tröôøng hôïp maát duïc: Tyø-kheo nhaän duïc qua ñôøi, hoaëc thoâi tu, hoaëc nhaäp chuùng ngoaïi ñaïo, hoaëc nhaäp Taêng boä khaùc,49> hoaëc

489. Döùt y chæ. 490. Thaäp tuïng luaät 49 (T2>n14>5 tr.>59b17), - Phaät noùi, Tyø-kheo coù naêm choã khoâng neân lai vaõng: phuï nöõ chöa choàng, ñaøn baø goaù, phuï nöõ coù choàng, daâm nöõ, Tyø-kheo-ni. Laïi coù 5 choã: nhaø giaëc cöôùp, nhaø chieân-ñaø-la (thòt choù), nhaø ñoà teå, nhaø daâm nöõ, nhaø baùn röôïu. 491. Ñaõ

coù choàng. 492. Chæ chung nhöõng ngöôøi laøm chaøi löôùi. 49>. Ngöôøi nhaän duïc boãng bieán ñoåi giôùi tính.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN (Phaàn 4) 289

ñeán treân giôùi tröôøng sau khi töôùng bình minh ñaõ xuaát hieän.494 Ñoù laø naêm thöù maát döõ duïc. 8>. Coù naêm thöù gôûi thanh tònh vaø gôûi töï töù (cuõng nhö treân, neáu maát cuõng nhö treân). 84. Ñöùc Nhö Lai ra ñôøi thaáy nhöõng sai laàm cuûa caùc Tyø-kheo neân vì naêm lôïi nghóa maø cheá phaùp ngoïa cuï: khoâng khieán gioù thoåi, nöôùc möa thaám öôùt, naéng xeùm, buïi ñaát, khoâng khieán chim quaï laøm baån. Ñoù laø naêm. 85. Hoøa thöôïng coù naêm phi phaùp thì ñeä töû neân saùm hoái roài boû ñi. Neân thöa vôùi Hoøa thöôïng: - Con coù nhö phaùp hay khoâng, Hoøa thöôïng khoâng bieát. Con khoâng nhö phaùp, Hoøa thöôïng cuõng khoâng bieát. Con phaïm giôùi maø Hoøa thöôïng boû beâ, khoâng daïy, khoâng quôû traùch. Phaïm cuõng khoâng bieát. Phaïm maø saùm hoái cuõng khoâng bieát. Hoøa thöôïng coù naêm phaùp nhö vaäy, ñeä töû neân saùm hoái maø xin ñi. 86. Tyø-ni coù naêm söï495 traû lôøi: töïa, cheá, truøng cheá, Tu-ña-la, tuøy thuaän tu-ña-la.496 Ñoù laø naêm. 87. Laïi coù naêm phaùp goïi laø trì luaät: bieát phaïm, bieát khoâng phaïm, bieát nheï, bieát naëng, roäng tuïng hai boä giôùi. Ñoù laø naêm. 88. Laïi coù naêm phaùp: bieát phaïm, bieát khoâng phaïm, bieát nheï, bieát naëng, roäng tuïng tyø-ni. Ñoù laø naêm. 89. Laïi coù naêm phaùp: bieát phaïm, bieát khoâng phaïm, bieát nheï, bieát naëng, an truï tyø-ni maø khoâng ñoäng. Ñoù laø naêm. 90. Laïi coù naêm phaùp: bieát phaïm, bieát khoâng phaïm, bieát nheï, bieát naëng, traùnh söï khôûi kheùo hay dieät tröø. Ñoù laø naêm. 91. Coù naêm haïng trì luaät: tuïng thuoäc töïa giôùi, boán söï, möôøi ba söï, hai baát ñònh, roäng tuïng ba möôi söï. Ñoù laø haïng trì luaät thöù nhaát. Neáu tuïng thuoäc töïa giôùi, boán söï, möôøi ba söï, hai baát ñònh, roäng tuïng ba möôi söï, roäng tuïng chín möôi söï. Laø haïng trì luaät thöù hai. Neáu roäng tuïng giôùi tyø-ni laø haïng trì luaät thöù ba. Neáu roäng tuïng hai boä giôùi tyø-ni laø haïng trì luaät thöù tö. Neáu tuïng toaøn boä tyø-ni laø haïng trì luaät thöù naêm. ÔÛ ñaây xuaân, thu, vaø ñoâng neân y theo boán haïng trì luaät ñaàu, neáu khoâng y vaøo ñoù ñeå soáng thì phaïm Ñoät-kieát-la. Haï an cö neân y vaøo haïng trì luaät thöù naêm. Khoâng y vaøo ñoù ñeå soáng thì phaïm Ba-daät-ñeà.

494. Vì ñaõ qua ngaøy khaùc. 495. chæ cô sôû (ñeå traû lôøi trong vaán ñaùp nghóa tyø-ni). 496. Tham chieáu Pali, Vin. v. 1>0, trì luaät ngu si vôùi 5 phaùp: khoâng bieát nhaân duyeân (nidānam, nguyeân nhaân Phaät cheá giôùi Haùn dòch laø töï), khoâng bieát cheá (pañññttim), khoâng bieát tuøy cheá (anupañññattim, quy ñònh phuï; Haùn dòch laø truøng cheá), khoâng bieát ngöõ phaùp thích ñaùng (anusandhivacanam).

290 BOÄ LUAÄT TAÄP 4

92. Ngöôøi trì luaät coù naêm coâng ñöùc: giôùi phaåm kieân coá, kheùo thaéng caùc oaùn ñòch, giöõa ñaïi chuùng quyeát ñoaùn khoâng sôï, coù nghi hoái coù theå khai giaûi, kheùo trì tyø-ni khieán chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi. Ñoù laø naêm. 9>. Coù

naêm thöù taâm giaëc: taâm haéc aùm, taâm taø vaïy, taâm khuùc leä, taâm baát thieän, taâm thöôøng muoán laáy troäm vaät cuûa ngöôøi. Ñoù laø naêm. 94. Laïi coù naêm haïng giaëc: cöông quyeát maø laáy, ñe doïa laáy, gôûi vaät laáy, thaáy beøn laáy, yû thaùc laáy.497 Ñoù laø naêm. 95. Laïi coù naêm haïng: ñoàng nghieäp vôùi ngöôøi toäi, chæ daãn ngöôøi laøm giaëc cöôùp, doø xeùt choã ñeå taøi vaät cho cöôùp, giöõ vaät cho giaëc cöôùp, canh chöøng cho giaëc cöôùp. Ñoù laø naêm. 96. Laïi coù naêm loaïi phaïm:498 Ba-la-di, Taêng-giaø-baø-thi-sa, Ba- daät-ñeà, Ba-la-ñeà-ñeà-xaù-ni, Ñoät-kieát-la. Ñoù laø naêm. Cuõng goïi laø naêm loaïi cheá giôùi, cuõng goïi laø naêm tuï phaïm.499 97. Neáu khoâng bieát, khoâng thaáy naêm loaïi phaïm naøy, Ta noùi ngöôøi ñoù ngu si: Ba-la-di, Taêng-giaø-baø-thi-sa, Ba-daät-ñeà, Ba-la-ñeà-ñeà-xaù-ni, Ñoät-kieát-la. Ñoù laø naêm loaïi phaïm. Naêm loaïi cheá giôùi cuõng nhö vaäy. Naêm tuï phaïm cuõng nhö vaäy. 98. Neáu khoâng bieát, khoâng thaáy naêm phaïm, Ba-la-di, Taêng-giaø- baø-thi-sa, Ba-daät-ñeà, Ba-la-ñeà-ñeà-xaù-ni, Ñoät-kieát-la, Taêng neân trao cho phaùp yeát-ma quôû traùch. Naêm loaïi cheá giôùi cuõng nhö vaäy. Naêm phaïm tuï cuõng nhö vaäy. 99. Laïi coù naêm loaïi phaïm: hoaëc coù phaïm töï taâm nieäm saùm hoái,500 hoaëc coù phaïm tieåu toäi ñeán ngöôøi khaùc saùm hoái,501 hoaëc coù phaïm trung toäi ñeán ngöôøi khaùc saùm hoái,502 hoaëc coù phaïm khoâng theå saùm hoái.50> 97. Coù naêm phaùp, Taêng neân trao cho yeát-ma quôû traùch: phaù giôùi, phaù kieán, phaù oai nghi, hoaëc huûy baùng Phaät vaø Phaùp. Ñoù laø naêm. 100. Laïi coù naêm phaùp: phaù giôùi, phaù kieán, phaù oai nghi, huûy baùng

497. Haùn: quyeát ñònh thuû , khuûng khieáp thuû , kyù vaät thuû (laáy baèng caùch gôûi nôi vaät khaùc, töùc laáy baèng caùch che daáu), kieán tieän thuû (coù leã nhö Pali: pasayha, aùp cheá, ñöôïc ñoïc laø pasaya: thaáy), yû thaùc thuû (coù leû chæ söï ruùt thaêm). Tham chieáu Pali (Vin. v. 129), naêm söï töôùc ñoaït (pañca avahārā): ñoaït baèng caùch troän laáy (theyya-), baèng cöôõng böùc (pasayha-), baèng möu moâ (parikappa-), baèng caát daáu (panicchanna-) baèng ruùt thaêm (kusa-). Xem Thaäp tuïng 50 (T2>n14>5 tr.>6>b19), naêm hình thöùc laáy vaät cuûa ngöôøi khaùc: kieáp thuû , ñaïo thuû , traù thuû , ñeå maïn thuû (bòp maø laáy), phaùp thuû (laáy hôïp phaùp). 498. Pali (Vin.v. 128, 91): pañca āpattiyo. 499. Naêm tuï phaïm, hay naêm tuï toäi, hay naêm thieân toäi, ñoàng nghóa. Pali: pañca āpattikkhadā. Vin. v. 91. 500. Chæ caùc toäi Ñoät-kieát-la vaø aùc thuyeát. 501. Caùc toäi Ba-daät-ñeà, vaø Ba-la-ñeà-ñeà-xaù-ni. 502. Thaâu-lan-giaø vaø Taêng-giaø-baø-thi-sa. 50>. Phaïm Ba-la-di.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN (Phaàn 4) 291

Phaät vaø Taêng. Ñoù laø naêm. 101. Laïi coù naêm: phaù giôùi, phaù kieán, phaù oai nghi, huûy baùng Phaùp vaø Taêng. Ñoù laø naêm phaùp neân trao cho yeát-ma ha traùch. Yeát-ma taãn, yeát-ma ngaên khoâng cho ñeán nhaø baïch y, yeát-ma cöû toäi cuõng nhö vaäy. 102. Coù naêm phaùp taùc yeát-ma ha traùch phi phaùp, phi tyø-ni, yeát-ma khoâng thaønh, khoâng ñuùng caùch. Naêm phaùp laø: khoâng taùc cöû, khoâng taùc öùc nieäm, khoâng taùc töï ngoân, phi phaùp, bieät chuùng. Ñoù laø

naêm. 10>. Laïi coù naêm phaùp: khoâng phaïm, phaïm khoâng theå saùm, phaïm ñaõ saùm, phi phaùp, bieät chuùng. Ñoù laø naêm phaùp yeát-ma khoâng thaønh, khoâng ñuùng caùch. 104. Laïi coù naêm phaùp yeát-ma nhö phaùp thaønh töïu, ñuùng caùch: (ngöôïc laïi caâu treân). 105. Ngöôøi bò yeát-ma ha traùch coù naêm vieäc khoâng ñöôïc laøm (nhö trong Kieàn ñoä Ha traùch504 ñaõ noùi). 106. Ngöôøi bò cöû coù naêm phaùp khoâng ñöôïc cho giaûi yeát-ma: maï baùng Tyø-kheo; phöông tieän laøm cho Tyø-kheo khaùc toån giaûm, maát lôïi ích; (laøm cho Tyø-kheo khaùc) maát choã ôû; trong noäi giôùi hay ngoaïi giôùi nhaän thieän Tyø-kheo leã baùi cuùng döôøng; ôû choã khoâng coù Tyø-kheo. Tyø- kheo coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc cho giaûi yeát-ma bò cöû. 107. Laïi coù naêm phaùp neân cho giaûi yeát-ma bò cöû. (ngöôïc vôùi caâu treân). 108. Neáu Tyø-kheo bò yeát-ma cöû toâi vì khoâng thaáy toäi neân baèng naêm söï maø töï quaùn saùt: - Neáu ta khoâng thaáy toäi thì caùc Tyø-kheo khoâng cuøng ta yeát-ma, thuyeát giôùi, töï töù, ñoàng phoøng nguû; khoâng cuøng ñoàng moät choã ngoài; tieåu thöïc ñaïi thöïc, khoâng tuøy theo thöù töï lôùn nhoû; khoâng chaép tay leã baùi cung kính hoûi chaøo. Ñaây laø ngöôøi bò yeát-ma baát kieán toäi cöû, duøng naêm vieäc naøy ñeå quaùn saùt. Yeát-ma khoâng saùm hoái, yeát-ma cöû toäi aùc kieán khoâng xaû, cuõng nhö vaäy. Taùc yeát-ma cöû toäi baát kieán ñoái vôùi ngöôøi khaùc cuõng phaûi baèng vaøo naêm naøy ñeå quaùn saùt. Yeát-ma khoâng saùm hoái, cöû toäi khoâng xaû aùc kieán, cuõng nhö vaäy. 109. Tyø-kheo coù naêm phaùp, Taêng khoâng neân taùc yeát-ma ngaên khoâng cho ñeán nhaø baïch y: khoâng hieáu vôùi cha, vôùi meï; khoâng kính Sa-moân; Baø-la-moân; khoâng kheùo nhaän lôøi noùi.505 Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc taùc yeát-ma ngaên khoâng ñeán nhaø baïch y. 110. Coù naêm phaùp neân taùc yeát-ma ngaên khoâng cho ñeán nhaø baïch

504. Trong baûn Haùn, Phaàn iii, Ch.viii. Baûn Vieät, Phaàn iii, Ch.xi. 505. Xem phaàn iii, chöông xi - Khieån traùch. Caùc cht. 28->0.

y: (ngöôïc laïi caâu treân). 111. Laïi coù naêm phaùp neân cho taùc yeát-ma ngaên khoâng cho ñeán nhaø baïch y: öa maï baùng baïch y; phöông tieän laøm cho baïch y toån giaûm, maát lôïi ích; laøm cho (baïch y) khoâng coù choã ôû; gaây maâu thuaãn giöõa baïch y.506 Ñoù laø naêm phaùp. 112. Laïi coù naêm phaùp, tröôùc maët baïch y maø huûy baùng Phaät, Phaùp, Taêng, maï baïch y, laøm nghieäp thaáp heøn, hoaëc doái gaït baïch y. Ñoù laø naêm phaùp. 11>. Tyø-kheo coù naêm phaùp khieán cho baïch y khoâng tin: (nhö tröôøng hôïp - gaây maâu thuaãn giöõa baïch y treân). 114. Tyø-kheo laïi coù naêm phaùp khieán baïch y khoâng tin (nhö tröôøng hôïp - doái gaït baïch y treân). 115. Ñoái vôùi baïch y coù naêm phaùp, Taêng khoâng ñöôïc taùc yeát-ma uùp baùt: baát hieáu vôùi cha, vôùi meï, khoâng kính Sa-moân, Baø-la-moân, khoâng kính thôø Tyø-kheo. Ñoù laø naêm. 116. Vôùi baïch y coù naêm phaùp, Taêng neân cho taùc yeát-ma uùp baùt: (ngöôïc vôùi caâu treân). 117. Coù naêm phaùp, Taêng neân cho taùc uùp baùt: maï baùng Tyø-kheo, laøm Tyø-kheo toån giaûm, laøm maát lôïi ích, laøm cho khoâng coù truù xöù, ñaáu loaïn Tyø-kheo. Ñoù laø naêm. 118.

Laïi coù naêm phaùp: ñoái tröôùc Tyø-kheo maø huûy baùng Phaät, Phaùp, Taêng, duøng voâ caên baát tònh haïnh vu khoáng Tyø-kheo, phaïm Tyø-kheo-ni. Ñoù laø naêm. 119. Coù naêm tröôøng hôïp cheâ bai maø phaïm Ba-daät-ñeà: khoâng vì nghóa, khoâng vì phaùp, khoâng vì tyø-ni, khoâng vì giaùo thoï, khoâng vì thaân haäu. Coù naêm tröôøng hôïp cheâ bai nhö vaäy phaïm Ba-daät-ñeà. 120. Laïi coù naêm phaùp cheâ bai khoâng phaïm Ba-daät-ñeà. (ngöôïc vôùi caâu treân). 121. Neáu Tyø-kheo naøo khoâng ñöôïc Taêng khoâng sai maø, baèng naêm söï, keå toäi Tyø-kheo khaùc vôùi ngöôøi chöa thoï ñaïi giôùi, phaïm Ba-daät-ñeà. 507

Naêm söï ñoù laø: noùi teân tuoåi, doøng hoï, töôùng maïo, y phuïc, phoøng xaù. Ñoù laø naêm vieäc. 122. Coù naêm ñoái töôïng haønh daâm phaïm Ba-la-di: phuï nöõ, ñoàng nöõ, hai caên, huyønh moân, nam töû. Ñoù laø naêm. 12>. Coù naêm tröôøng hôïp aên troäm phaïm Ba-la-di: töï mình laáy, chæ thò laáy, sai phaùi ñi laáy, troïng vaät, dôøi khoûi vò trí. Ñoù laø naêm.

506. Xem cht. >0, phaàn iii, chöông xi. 507. Söï, ñaây chæ lyù lòch baûn thaân, hay nhaân thaân cuûa moät caù nhaân.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN (Phaàn 4) 29>

124. Laïi coù naêm vieäc: vôùi yù töôûng vaät khoâng phaûi sôû höõu cuûa mình, khoâng taïm laáy, khoâng do thaân tình maø laáy, troïng vaät, dôøi khoûi choã cuõ. Ñoù laø naêm. 125. Laïi coù naêm: cuûa ngöôøi, coù yù töôûng laø cuûa ngöôøi, troïng vaät, vôùi taâm troäm, dôøi khoûi choã cuõ. Ñoù laø naêm. 126. Ngöôøi cheát coù naêm ñieàu baát haûo: 1. baát tònh, 2. hoâi thoái, >. gheâ sôï, 4. khieán ngöôøi gheâ sôï neân aùc quyû ñöôïc cô hoäi, 5. truù xöù cho aùc thuù, phi nhaân. Ñoù laø naêm. Ngöôøi phaïm giôùi coù naêm söï thieät haïi: coù thaân, khaåu, yù nghieäp baát tònh. Nhö söï baát tònh cuûa töû thi kia, Ta noùi ngöôøi naøy cuõng nhö vaäy. Hoaëc coù thaân, khaåu, yù nghieäp baát tònh, tieáng xaáu ñoàn khaép. Nhö töû thi kia, hoâi thoái töø ñoù tieát ra, Ta noùi ngöôøi naøy cuõng nhö vaäy. Ngöôøi kia coù thaân, khaåu, yù nghieäp baát tònh, caùc thieän Tyø-kheo sôï traùnh. Nhö töû thi kia khieán ngöôøi gheâ sôï, Ta noùi ngöôøi naøy cuõng nhö vaäy. Coù thaân khaåu yù nghieäp baát tònh, khieán caùc thieän Tyø-kheo thaáy sinh aùc taâm noùi: - Sao ta laïi thaáy ngöôøi aùc nhö vaày? Nhö ngöôøi thaáy töû thi sinh gheâ sôï, khieán cho aùc quyû coù cô hoäi. Ta thaáy ngöôøi naøy cuõng nhö vaäy. Coù thaân khaåu yù nghieäp baát tònh ôû chung cuøng ngöôøi baát tònh. Nhö choã töû thi kia coù aùc thuù, phi nhaân cuøng ôû, Ta thaáy ngöôøi kia cuõng nhö vaäy. Ñoù laø naêm ñieàu maát maùt cuûa ngöôøi phaïm giôùi nhö töû thi kia. 127. Ngöôøi khoâng nhaãn nhuïc coù naêm thieät haïi: 1. Hung aùc baát nhaãn, 2. Sau sinh hoái haän, >. Nhieàu ngöôøi khoâng öa, 4. Tieáng xaáu ñoàn khaép, 5. Cheát ñoïa aùc ñaïo. Ñoù laø naêm. 128. Ngöôøi hay nhaãn nhuïc coù naêm coâng ñöùc: (ngöôïc laïi caâu treân). 129. Söôûi löûa coù naêm ñieàu maát maùt: 1. khieán cho ngöôøi khoâng nhan saéc, 2. Khoâng coù söùc khoeû, >. Khieán cho con maét môø, 4. Khieán nhieàu ngöôøi taäp hôïp laøm oàn, 5. Noùi nhieàu vieäc ñôøi. Ñoù laø naêm. 1>0. Thöôøng tôùi lui nhaø baïch y, Tyø-kheo coù naêm ñieàu maát maùt: 1. Khoâng daën Tyø-kheo beøn vaøo thoân xoùm, 2. Ngoài trong choã nam nöõ

coù duïc yù, >. Ngoài moät mình, 4. Ngoài choã khuaát, choã kín, 5. Khoâng coù trí nam töû maø noùi phaùp cho ngöôøi nöõ quaù naêm, saùu lôøi.508 Ñoù laø naêm. 1>1. Laïi coù naêm: 1. Thöôøng gaëp nöõ nhaân, 2. Ñaõ gaëp nhau thì gaàn guõi nhau, >. Chuyeån thaønh thaân tình, 4. Ñaõ thaân tình roài duïc yù sinh, 5. Ñaõ coù duïc yù, hoaëc phaïm töû toäi, hay gaàn töû toäi. Ñoù laø naêm. 1>2. Nguû vôùi taâm taùn loaïn coù naêm ñieàu thieät haïi: thaáy aùc moäng, chö thieân khoâng veä hoä, taâm khoâng nghó ñeán phaùp, khoâng buoäc yù nôi aùnh

508. Xem, Tyø-kheo, Ba-daät-ñeà 9.

saùng, xuaát baát tònh. Ñoù laø naêm. 1>>. Nguû vôùi taâm khoâng taùn loaïn coù naêm coâng ñöùc: (ngöôïc vôùi caâu treân). 1>4. Uoáng röôïu coù naêm ñieàu maát maùt: khoâng nhan saéc, cô theå khoâng söùc löïc, maét môø, öa hieän töôùng saân, maát cuûa caûi. Ñoù laø naêm. 1>5. Laïi coù naêm vieäc: sinh thaân beänh, öa ñaáu tranh, tieáng xaáu ñoàn khaép, trí tueä keùm daàn, cheát ñoaï aùc ñaïo. Ñoù laø naêm. 1>6. Phaù giôùi coù naêm ñieàu maát maùt: töï haïi, bò ngöôøi trí quôû traùch, coù tieáng xaáu ñoàn khaép, khi gaàn cheát hoái haän, cheát ñoïa aùc ñaïo. Ñoù laø naêm. 1>7. Trì giôùi coù naêm coâng ñöùc: (ngöôïc vôùi caâu treân). 1>8. Laïi coù naêm vieäc: vaät maø tröôùc chöa ñöôïc thì khoâng ñöôïc; ñaõ ñöôïc thì khoâng giöõ noãi; hoaëc ôû taïi giöõa baát cöù ñaùm ñoâng naøo, hoaëc chuùng saùt-lôïi, chuùng Baø-la-moân, chuùng cö só, chuùng Tyø-kheo, trong ñoù ñeàu coù söï hoå theïn; trong phaïm vi voâ soá do tuaàn Sa-moân Baø-la-moân xöng noùi caùi aùc kia; ngöôøi aùc phaù giôùi cheát ñoïa ñöôøng döõ. Ñoù laø naêm. 1>9. Trì giôùi coù naêm coâng ñöùc: (ngöôïc vôùi caâu treân). 140. Khoâng xæa raêng coù naêm ñieàu thieät haïi: mieäng hoâi thuùi, khoâng kheùo phaân bieät muøi vò, nhieät aám khoâng tieâu, khoâng daãn thöïc, maét khoâng saùng. Ñoù laø naêm. 141. Xæa raêng coù naêm ñieàu toát. (traùivôùi caâu treân). 142. AÊn chaùo coù naêm ñieàu toát: tröø ñoùi, giaûi khaùt, tieâu thöùc aên qua ñeâm, ñaïi tieåu tieän thoâng lôïi, tröø phong. Ñoù laø naêm. 14>. Kinh haønh coù naêm ñieàu toát: coù theå ñi xa, coù theå tö duy, ít beänh, tieâu thöïc, ñaéc ñònh vaø an truù laâu. 144. Coù naêm thöùc aên: côm, löông khoâ, baùch boät, (1006a1) thòt vaø caù. 509

145. Coù naêm thöù muoái: muoái xanh, muoái ñen, muoái tyø-traø, muoái lam-baø, muoái chi-ñoâ-tyø.510 Ñoù laø naêm. 146. Laïi coù naêm thöù muoái: muoái ñaát, muoái tro, muoái ñoû, muoái ñaù, muoái bieån. Ñoù laø naêm. 147. Thöùc aên khö-xaø-ni, coù naêm tröôøng hôïp khoâng ñöôïc aên: phi thôøi, baát tònh, khoâng cho, khoâng thoï, khoâng taùc phaùp dö thöïc. Ñoù laø naêm. Coù naêm vieäc neân aên (ngöôïc vôùi caâu treân). 148. Coù naêm thöù thoï thöïc: thaân trao thaân thoï, y trao y thoï, khuûy

509. Xem phaàn iii, chöông vii - Thuoác», cht. 1. 510. Xem phaàn iii, chöông vii - Thuoác, cht. >1, >2.

tay trao khuûy tay thoï, ñoà trao ñoà thoï, khi coù nhaân duyeân ñeå döôùi ñaát thoï. Ñoù laø naêm. 149. Laïi coù naêm: thaân trao thaân thoï, hoaëc thaân trao vaät thoï, hoaëc vaät trao thaân thoï, hoaëc vaät trao vaät thoï, hoaëc töø xa quaêng rôi vaøo trong tay. Ñoù laø naêm. 150. Coù naêm thöù quaû ñöôïc taùc:511 taùc tònh bôûi löûa, taùc tònh bôûi dao, taùc tònh bôûi muït nhoït, taùc tònh bôûi chim caén, taùc tònh bôûi loaïi hoät træa khoâng moïc. Ñoù laø naêm. 151. Laïi coù naêm: boùc ít voû, boùc heát voû, ung thoái, bò daäp vôõ, böôùu. Ñoù laø naêm. 152. Coù naêm thöù môõ: môõ gaáu, môõ caù, môõ löøa, môõ choù, môõ caù saáu . Ñoù laø naêm. 512

15>. Coù naêm thöù da khoâng ñöôïc duøng: da sö töû, da coïp, da baùo, da raùi caùi, da choàn meøo. Ñoù laø naêm. 154. Laïi coù naêm thöù da: da ngöôøi, da ñoäc truøng, da choù, da caåm vaên truøng, da caùo ñoàng. Ñoù laø naêm. 155. Coù naêm loaïi da khoâng ñöôïc chöùa: da voi, da ngöïa, da laïc ñaø, da boø, da löøa. Ñoù laø naêm. 156. Laïi coù naêm: da linh döông, da deâ traéng, da höôu, da baùo, da y-sö. Ñoù laø naêm. 157. Coù naêm loaïi thöt khoâng ñöôïc aên: thöt voi, thöt ngöïa, thöt ngöôøi, thöt baùo, thöt thuù ñoäc truøng. Ñoù laø naêm. 158. Laïi coù naêm: thöt sö töû, thöt coïp, thöt baùo, thöt gaáu, thöt boø. Ñoù laø naêm. 159. Coù naêm caùch thuyeát giôùi: Noùi baøi töïa roài, neân baïch Taêng: - Ngoaøi ra, nhö Taêng thöôøng nghe. Hoaëc noùi baøi töïa, noùi boán Ba-la-di roài neân baïch Taêng: - Ngoaøi ra, nhö Taêng thöôøng nghe. Hoaëc noùi baøi töïa, noùi boán Ba-la-di, noùi möôøi ba taêng taøn roài neân baïch Taêng: - Ngoaøi ra, nhö Taêng thöôøng nghe. Hoaëc noùi baøi töïa, boán Ba-la-di, taêng taøn, hai baát ñònh roài neân baïch Taêng: - Ngoaøi ra, nhö Taêng thöôøng nghe. Hay laø tuïng ñaày ñuû. Ñoù laø naêm. 160. Laïi coù naêm: Noùi baøi töïa, boán Ba-la-di roài neân baïch Taêng: - Ngoaøi ra, nhö Taêng thöôøng nghe. Noùi baøi töïa, boán Ba-la-di, taêng taøn roài neân baïch Taêng: - Ngoaøi ra, nhö Taêng thöôøng nghe. Noùi baøi töïa, boán Ba-la-di, taêng taøn, hai baát ñònh roài baïch Taêng: - Ngoaøi ra, nhö Taêng

511. Naêm loaïi tònh quaû: hoûa tònh, ñao tònh, san tònh, ñieåu tònh, baát nhieäm chuûng tònh. . Xem phaàn iii, chöông vii - Thuoác, cht. 108-110.
512. Nguyeân Haùn: thaát thuû ma la.

thöôøng nghe. Noùi baøi töïa, boán Ba-la-di, taêng taøn, hai baát ñònh, ba möôi Ni-taùt-kyø Ba-daät-ñeà roài baïch Taêng: - Ngoaøi ra, nhö Taêng thöôøng nghe. Hay noùi ñaày ñuû. Ñoù laø naêm. 161. Laïi coù naêm: Noùi baøi töïa, boán Ba-la-di, taêng taøn roài baïch Taêng: - Ngoaøi ra nhö Taêng thöôøng nghe. Cuõng vaäy, moãi moãi ñeàu baïch Taêng, cho ñeán Ba-daät-ñeà. Hay noùi ñaày ñuû. Ñoù laø naêm. 162. Coù naêm phaùp khoâng ñöôïc sai laøm ngöôøi chia chaùo, neáu ñaõ sai khoâng ñöôïc chia. (Nhö trong Kieàn ñoä Phoøng xaù51> ñaõ noùi). 16>. Do naêm nhaân duyeân thoï coâng ñöùc y: ñöôïc chöùa tröôøng y, lìa y nguû, aên bieät chuùng, laàn löôït aên, khoâng daën ñöôïc vaøo thoân. Coù naêm nhaân duyeân naøy thoï coâng ñöùc y. 164. Thoï coâng ñöùc y roài ñöôïc naêm vieäc (ngöôïc vôùi caâu treân.)514 165. Coù naêm nhaân duyeân gôûi taêng-giaø-leâ: maát an ninh, nguy cô maát an ninh, trôøi möa, nghi seõ möa, kinh dinh may taêng-giaø-leâ hoaëc giaët nhuoäm hoaëc caát daáu kyõ.

Ñoù laø naêm nhaân duyeân ñeå gôûi Taêng-giaø-leâ. 166. Coù naêm nhaân duyeân gôûi y taém möa: nhaän thoï thöïc ngoaøi giôùi, loäi nöôùc, beänh, aên no roài, kinh dinh may y taém möa, hoaëc giaët nhuoäm hoaëc caát daáu kyõ. Do naêm nhaân duyeân naøy gôûi y taém möa. 167. Haï an cö roài neân laøm naêm vieäc: töï töù, giaûi giôùi, keát giôùi laïi, thoï y coâng ñöùc, chia ngoïa cuï. Ñoù laø naêm. 168. Tyø-kheo coù naêm phaùp khoâng ñöôïc coi laø thaân haäu: öa ñaáu tranh, nhieàu taùc nghieäp,515 tranh chaáp vôùi Tyø-kheo hôn mình giöõa ñaïi chuùng, öa ñi du haønh khoâng chaám döùt, khoâng vì ngöôøi noùi phaùp chæ cho ngöôøi bieát vieäc thieän vieäc aùc. Ñoù laø naêm. 169. Coù naêm phaùp neân laøm cho thaân tình: (ngöôïc vôùi caâu treân). 170. Coù naêm phaùp neân sai giaùo thoï Tyø-kheo-ni: thoï trì ñaày ñuû Ba- la-ñeà-moäc-xoa giôùi, ña vaên, kheùo söû duïng ngoân ngöõ, luaän noùi roõ raøng khieán ngöôøi nghe hieåu ñöôïc, khoâng vì Phaät xuaát gia maø phaïm troïng toäi, hai möôi tuoåi hay hôn. Ñoù laø naêm. 171. Coù naêm phaùp khieán chaùnh phaùp mau dieät: a. Coù Tyø-kheo khoâng laéng nghe thoï tuïng, öa queân nhaàm, vaên khoâng ñaày ñuû maø ñem daïy ngöôøi khaùc, vaên ñaõ khoâng ñaày ñuû maø nghóa laïi thieáu. Ñoù laø ñieàu thöù nhaát laøm cho chaùnh phaùp mau tieâu dieät. b. Laïi nöõa, coù Tyø-kheo laø baäc thaéng nhaân thöôïng toïa ôû trong Taêng,

51>. Baûn Haùn, phaân iv, kieàn-ñoä i. Baûn Vieät, phaàn iv, ch. i, ñoaïn 18. 514. Coù theå coù nhaàm laãn trong baûn Haùn. Neân hieåu, - Khoâng thoï coâng ñöùc y khoâng ñöôïc naêm söï. 515. Töùc baän roän nhieàu chuyeän ñôøi.

caû nöôùc toân troïng, maø phaàn nhieàu khoâng trì giôùi, chæ tu caùc phaùp baát thieän, phoùng xaû giôùi haønh, khoâng sieâng naêng tinh taán ñeå ñaéc ñieàu chöa sôû ñaéc, nhaäp ñieàu chöa sôû nhaäp, chöùng ñieàu chöa ñöôïc chöùng. Tyø-kheo-nieân thieáu haäu sinh baét chöôùc taäp theo haïnh ñoù, phaù giôùi nhieàu, tu phaùp baát thieän, phoùng xaû giôùi haønh, khoâng sieâng naêng tinh taán ñeå ñaéc ñieàu chöa sôû ñaéc, nhaäp ñieàu chöa sôû nhaäp, chöùng ñieàu chöa ñöôïc chöùng. Ñoù laø ñieàu thöù hai laøm cho chaùnh phaùp mau tieâu dieät. c. Laïi nöõa, coù Tyø-kheo ña vaên trì Phaùp, trì Luaät, trì Ma-di, nhöng khoâng ñem söï hieåu bieát cuûa mình daïy cho Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Öu-baø- taéc, Öu-baø-di, beøn qua ñôøi. Vò kia ñaõ qua ñôøi khieán chaùnh phaùp ñoaïn dieät. Ñoù laø ñieàu thöù ba khieán chaùnh phaùp mau dieät. d. Laïi nöõa, coù Tyø-kheo khoù coù theå giaùo thoï, khoâng coâng nhaän lôøi hay, khoâng theå nhaãn nhuïc, caùc thieän Tyø-kheo lieàn xaû trí. Ñoù laø ñieàu thöù boán khieán chaùnh phaùp mau tieâu dieät. e. Laïi nöõa, coù Tyø-kheo öa ñaáu tranh, maï lò nhau, hôn thua vôùi nhau, tuoân ra lôøi nhö ñao kieám, xoi boùi toát xaáu nhau. Ñoù laø ñieàu thöù naêm khieán chaùnh phaùp mau tieâu dieät. 172. Laïi coù naêm phaùp khieán khieán chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi (ngöôïc vôùi caâu treân). 17>. Tyø-kheo coù naêm phaùp khoâng ñöôïc laøm baïn ñoàng haønh: öa ñi tröôùc quaù xa; öa ñi sau xa; öa nhaïi theo lôøi noùi cuûa ñoaùn nhaân; khoâng phaân bieät thieän, aùc ngöõ; thieän ngöõ khoâng khen, khen aùc ngöõ; ñöôïc cuûa lôïi nhö phaùp khoâng vì ngöôøi kia thoï ñuùng luùc. Coù naêm phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc laøm

baïn cuøng ñi. 174. Coù naêm phaùp laøm baïn cuøng ñi (ngöôïc laïi caâu treân). 175. Tyø-kheo coù naêm phaùp töï toån giaûm: coù phaïm bò ngöôøi trí quôû traùch maéc toäi voâ löôïng; nhieãm oâ ñoái vôùi ngöôøi khoâng khieán cho thanh tònh; vì ngöôøi kia taùc phaïm, khoâng taùc voâ phaïm; thoï nhaän töï ngoân cuûa vò kia maø khoâng tri nhö töï ngoân phaùp; khoâng bieát ñöôïc lôøi noùi xa gaàn coù toån giaûm. Ñoù laø naêm. 176. Laïi coù naêm phaùp khoâng töï toån giaûm (ngöôïc vôùi caâu treân). 177. Laïi coù naêm phaùp töï toån giaûm: khoâng hieåu ñieàu ñaõ ñöôïc noùi; cuõng khoâng kheùo ghi nhôù nhaän bieát; lôøi noùi vò kia neân naïn vaán laïi khoâng naïn vaán; ngöôøi kia naïn vaán ñeán thì khoâng theå hieåu; khoâng thoï trì ñuû Ba-la-ñeà-moäc-xoa giôùi. Ñoù laø naêm. 178. Laïi coù naêm phaùp khoâng töï toån giaûm (ngöôïc vôùi caâu treân). 179. Laïi coù naêm phaùp khoâng töï toån giaûm: öa saân nhueá; khoâng phoùng xaû; taêng theâm lôøi noùi cuûa ngöôøi; chòu lôøi noùi baát thieän, xa lìa lôøi

noùi thieän. Ñoù laø naêm. 180. Laïi coù naêm phaùp khoâng töï toån giaûm (ngöôïc vôùi caâu treân). 181. Ngöôøi beänh coù naêm phaùp khoù chaêm nuoâi, coù naêm phaùp deã chaêm nuoâi, coù naêm phaùp neân thoï y cuûa ngöôøi beänh (nhö trong - Kieàn ñoä Y516 ñaõ noùi). 182. Tyø-kheo coù naêm phaùp ngöôøi ñôøi nghi hoaëc, cho ñeán A-la- haùn: Tyø-kheo thöôøng ñeán nhaø daâm nöõ, nhaø phuï nöõ, nhaø ñaøn baø chöa choàng, nhaø huyønh moân, nhaø Tyø-kheo-ni, ñoù laø naêm. 18>. Tyø-kheo coù naêm phaùp laøm cho baïch y khoâng öa gaëp: öa gaàn baïch y, öa giaän baïch y, cöôõng böùc ñeán nhaø baïch y, öa cuøng baïch y noùi leùn, öa xin xoû. Ñoù laø naêm ñieàu maø baïch y khoâng öa gaëp. 184. Coù naêm phaùp baïch y öa gaëp (ngöôïc vôùi caâu treân). 185. Ñöùc Theá Toân ôû taïi thaønh Vöông-xaù. Baáy giôø, Öu-ba-ly töø choã ngoài ñöùng daäy, ñeå troáng vai beân phaûi, ñaàu goái beân phaûi chaám ñaát, chaép tay baïch Phaät: - Tyø-kheo-nieân thieáu ñoái tröôùc Tyø-kheo Thöôïng toïa saùm hoái, coù bao nhieâu phaùp?517 Ñöùc Phaät baûo Öu-ba-ly: Coù naêm phaùp: troáng vai beân phaûi, côûi boû giaøy deùp, kính leã saùt chaân, ñaàu goái beân phaûi chaám ñaát, chaép tay noùi teân vaø chuûng taùnh toäi nhö sau: - Toâi Tyø-kheo teân laø... phaïm toäi nhö vaäy nhö vaäy, ñeán Tröôûng laõo saùm hoái. Thöôïng toïa neân traû lôøi: - Töï traùch taâm thaày, sinh yeåm ly. Vò kia traû lôøi: - Xin vaâng. Tyø-kheo-nieân thieáu ôû tröôùc Thöôïng toïa saùm hoái neân duøng naêm phaùp naøy. 186. Öu-ba-ly laïi hoûi: - Tyø-kheo khaùch nieân thieáu kính leã Tyø-kheo cöïu Thöôïng toïa neân duøng bao nhieâu phaùp? Ñöùc Phaät baûo: Tyø-kheo khaùch nieân thieáu neân duøng naêm phaùp kính leã Tyø-kheo cöïu Thöôïng toïa: ñeå troáng vai beân phaûi, côûi boû giaøy deùp, ñaàu goái beân phaûi chaám ñaát, naém hai chaân Thöôïng toïa, noùi: - Ñaïi ñöùc, toâi hoøa nam. Ñoù laø naêm phaùp. Cöïu Tyø-kheo-nieân thieáu kính leã Tyø-kheo Thöôïng toïa khaùch cuõng nhö vaäy. 187. Coù naêm haïng ngöôøi khoâng ñöôïc kính leã: töï noùi phaïm bieân toäi, phaïm Tyø-kheo-ni, taëc taâm thoï giôùi, phaù nhò ñaïo, huyønh moân. Ñoù laø

516. Baûn Haùn, phaàn iii, kieàn-ñoä iii. Baûn Vieät, phaàn iii, chöông vi, ñoaïn 11 - Di vaät cuûa Tyø- kheo. 517. Xem theâm muïc - Boán phaùp, haïng muïc 2>.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN (Phaàn 4) 299

naêm. 188. Laïi coù naêm phaùp: gieát cha, gieát meï, gieát A-la-haùn, phaù Taêng, aùc taâm laøm thaân Phaät ra maùu.518 Ñoù laø naêm. 189. Laïi coù naêm cöû chæ oai nghi khoâng ñöôïc kính leã: ñaïi tieän, tieåu tieän, ôû traàn, khi caïo toùc, hoaëc khi noùi phaùp. Ñoù laø naêm. 190. Laïi coù naêm: xæa raêng, suùc mieäng, aên, uoáng, aên traùi caây. Ñoù laø naêm. 191. Thöôïng toïa, thöù toïa coù naêm phaùp khoâng lôïi ích ñoái vôùi Tyø- kheo ñaáu tranh: khoâng thoï trì ñuû hai traêm naêm möôi giôùi, khoâng ña vaên, khoâng roäng tuïng hai boä giôùi, khoâng theå vaán ñaùp, khoâng theå nhö phaùp quôû traùch vaø taùc dieät taãn khieán ñöôïc hoan hyû, khoâng kheùo hay dieät ñaáu tranh söï. Ñoù laø naêm. 192. Laïi coù naêm phaùp Thöôïng toïa hoaëc thöù toïa ñoái vôùi Tyø-kheo ñaáu tranh coù lôïi ích (ngöôïc vôùi caâu treân). 19>. Coù naêm phaùp goïi laø ñaïi taëc, suoát ñôøi taïo toäi naëng, nhöng khoâng bò troùi coät caâu thuùc. Naêm phaùp laø: Neáu ôû choã voâ ñònh, coù baïn toát. Hoaëc coù nhieàu ñao gaäy. Hoaëc giaøu to, cuûa tieàn nhieàu, ngöôøi kia nghó: - Neáu coù baét ta, ta seõ cho hoï nhieàu cuûa caûi. Hoaëc coù ñaïi nhaân thaân tình; döïa theá vua, hoaëc ñaïi thaàn; ngöôøi aáy nghó: - Neáu coù baét ta, vua vaø ñaïi thaàn seõ giuùp ta. Hoaëc ñeán phöông xa laøm giaëc roài trôû veà. Ñoù laø naêm. Cuõng vaäy, Tyø-kheo phaù giôùi coù naêm phaùp suoát ñôøi taïo ra nhieàu toäi, khoâng sôùm bò ngöôøi cöû toäi: Hoaëc truï choã voâ ñònh, coù baïn ñaõng. Hoaëc ña vaên. Hoaëc nghe coù theå nhôù giöõ; coù ña vaên nhö vaäy, lôøi noùi khoaûng ñaàu, khoaûng giöõa vaø khoaûng cuoái, ñeàu thieän, coù vaên coù nghóa, noùi ñaày ñuû tònh haïnh; ôû trong phaùp nhö vaäy coù theå nhôù giöõ, coù theå thieän taâm tö duy thaâm nhaäp chaùnh kieán. Hoaëc coù theå ñaëng y phuïc, aåm thöïc, ngoïa cuï, thuoác men; Tyø-kheo aáy nghó: - Neáu coù cöû toäi ta, ta seõ cho vaät duïng. Hoaëc coù ñaïi nhaân laø choã thaân tình, Thöôïng toïa hay thöù toïa; Tyø-kheo aáy nghó: - Neáu coù cöû toäi ta, thöôïng toïa thöù toïa seõ giuùp ta. Hoaëc truï nôi hoang vaéng maø ñeán ñaïi gia caàu xin lôïi döôõng. Ñoù laø naêm phaùp, maø Tyø-kheo phaù giôùi suoát ñôøi taïo ra nhieàu toäi loãi, nhöng khoâng sôùm bò ngöôøi cöû toäi. 194. Coù naêm söï ngaên thuyeát giôùi phi phaùp: ngaên baèng Ba-la-di voâ caên, Taêng-giaø-baø-thi-sa voâ caên, Ba-daät-ñeà voâ caên, Ba-la-ñeà-ñeà-xaù-ni voâ caên, Ñoät-kieát-la voâ caên. Ñoù laø naêm. 195. Coù naêm nhö phaùp ngaên thuyeát giôùi (ngöôïc vôùi caâu treân). 196. Coù naêm söï ruùt thaêm phi phaùp: khoâng roõ ñoaùn söï maø nhaän theû,

518. Xem ñoaïn treân. Treân kia, ñöôïc keå laø 5 giaø naïn. ÔÛ ñaây ñöôïc keå laø khoâng neân leã baùi ngöôøi nhö vaäy.

>00 BOÄ LUAÄT TAÄP 4

khoâng ñoàng yù maø nhaän theû, khoâng coù thieän Tyø-kheo maø nhaän theû, phi phaùp bieät chuùng nhaän theû. Ñoù laø naêm. 197. Coù naêm nhö phaùp ruùt thaêm (ngöôïc vôùi caâu treân). 198. Coù naêm söï im laëng phi phaùp, coù naêm söï im laëng

nhö phaùp, coù naêm söï hoøa hôïp nhö phaùp (nhö trong - Kieàn ñoä linh tinh» ñaõ noùi).519 Coù naêm phaùp xaû khí (nhö trong - Kieàn ñoä Caâu-thieåm-di» noùi).520 199. Baáy giôø Ñöùc Phaät baûo Öu-ba-ly: - Caùc ngöôi chôù neân luùc naøo cuõng cöû toäi Tyø-kheo khaùc. Taïi sao vaäy? Ngöôøi cöû toäi Tyø-kheo khaùc, thaân oai nghi khoâng thanh tònh maø cöû toäi ngöôøi thì khieán ngöôøi aáy noùi: - Thöa Tröôûng laõo, tröôùc tieân neân töï laøm cho baûn thaân thanh tònh ñaõ. Öu-ba-ly, neáu thaân oai nghi thanh tònh maø cöû toäi ngöôøi thì khoâng khieán ngöôøi aáy noùi nhö vaäy. Lôøi noùi khoâng thanh tònh, maïng khoâng thanh tònh cuõng nhö vaäy. - Laïi nöõa, Öu-ba-ly, neáu keû ít nghe, khoâng bieát Tu-ña-la maø cöû toäi ngöôøi khaùc, thì khieán ngöôøi aáy noùi: - Thöa Tröôûng laõo, vieäc naøy theá naøo? Ñieàu naøy coù nghóa gì? Ngöôøi cöû toäi khoâng theå phaân bieät ñeå traû lôøi thì khieán vò kia lieàn noùi: - Thöa Tröôûng laõo, tröôùc heát neân tuïng Tu-ña- la ñaõ, sau ñoù seõ bieát. Öu-ba-ly, neáu Tyø-kheo ña vaên tuïng Tu-ña-la thì khoâng khieán ngöôøi aáy noùi nhö vaäy. - Laïi nöõa, Öu-ba-ly, Tyø-kheo ít nghe, khoâng tuïng tyø-ni maø cöû toäi vò kia, thì khieán ngöôøi aáy noùi: - Thöa Tröôûng laõo, ñaây laø noùi veà caùi gì? Nhaân ñaâu maø phaùt khôûi? Neáu khoâng theå noùi choã phaùt khôûi, thì khieán vò kia lieàn noùi: - Thöa Tröôûng laõo, tröôùc heát neân tuïng taäp tyø-ni. Öu-ba-ly, neáu Tyø-kheo ña vaên, tuïng taäp tyø-ni maø cöû toäi ngöôøi, khoâng khieán ngöôøi aáy noùi nhö vaäy. - Öu-ba-ly, Tyø-kheo coù naêm phaùp nhö vaäy, neân ñuùng thôøi nhö phaùp cöû toäi vò kia. Khi aáy Öu-ba-ly tin öa hoan hyû thoï trì. 200. Ñöùc Theá Toân ôû trong röøng Nhuy-la, nöôùc Ca-laêng-giaø. Baáy giôøi Tröôûng laõo Ba-ma-na ñeán choã Ñöùc Theá Toân ñaàu maët ñaûnh leã saùt chaân roài ngoài qua moät beân, baïch Ñöùc Theá Toân: - Kính baïch Ñaïi ñöùc, do nhaân duyeân gì sau khi Ñöùc Nhö Lai dieät ñoä, chaùnh phaùp nhanh choùng dieät, khoâng toàn taïi laâu daøi? Laïi do nhaân duyeân gì chaùnh phaùp khoâng dieät maø ñöôïc toàn taïi laâu daøi? Ñöùc Phaät baûo Ba-ma-na: - Sau khi Nhö Lai dieät ñoä, Tyø-kheo khoâng toân kính Phaät, Phaùp,

519. Baûn Haùn, phaàn iv, kieàn-ñoä ii - Taïp kieàn-ñoä. Baûn Vieät, phaàn iv, chöông ii - Taïp söï. 520. Baûn Haùn, phaàn iii, kieàn-ñoä saùu. Baûn Vieät, phaàn iii, chöông ix - Caâu-thieåm-di.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN (Phaàn 4) >01

Taêng vaø giôùi ñònh. Do nhaân duyeân naøy maø chaùnh phaùp nhanh choùng dieät ñoä, khoâng toàn taïi laâu daøi. Ba-ma-na, sau khi Nhö Lai dieät ñoä, neáu coù Tyø-kheo toân kính Phaät, Phaùp, Taêng vaø giôùi ñònh, thì do nhaân duyeân naøy chaùnh phaùp khoâng dieät, ñaëng toàn taïi laâu daøi. Ñöùc Theá Toân ôû trong vöôøn cuûa vua, nöôùc Kim-tyø-la. Baáy giôø Tröôûng laõo Kim-tyø-la ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaàu maët ñaûnh leã saùt chaân, ngoài qua moät beân, baïch Ñöùc Theá Toân: - Do nhaân duyeân gì sau khi Nhö Lai dieät ñoä chaùnh phaùp nhanh choùng dieät, khoâng toàn taïi laâu daøi? (hoûi ñaùp ñeàu nhö tröôùc khoâng khaùc). 201. Baáy giôø, coù Tyø-kheo noï ñeán choã Ñöùc Phaät ñaàu maët kính leã saùt chaân, roài ngoài qua moät beân, baïch Phaät: - Baïch Ñaïi ñöùc, vì nhaân duyeân gì chaùnh phaùp nhanh

choùng dieät maø khoâng toàn taïi laâu daøi? Ñöùc Phaät baûo Tyø-kheo: - Neáu Tyø-kheo xuaát gia trong phaùp luaät, khoâng chí taâm vì ngöôøi noùi phaùp; cuõng khoâng chí taâm nghe phaùp nhôù giöõ; giaû söû coù kieân trì maø khoâng theå tö duy nghóa thuù; vò kia khoâng bieát nghóa, khoâng theå nhö phaùp tu haønh; khoâng theå töï lôïi, cuõng khoâng lôïi ngöôøi. Ñöùc Phaät baûo Tyø-kheo: Vì nhöõng nhaân duyeân nhö vaäy khieán cho chaùnh phaùp nhanh choùng dieät, maø khoâng toàn taïi laâu daøi. - Baïch Ñaïi ñöùc, laïi nöõa, do nhaân duyeân gì khieán chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi, maø khoâng nhanh choùng tieâu dieät? (ngöôïc vôùi caâu treân). 202. Khi aáy, coù Tyø-kheo khaùc ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaàu maët kính leã saùt chaân, roài ngoài lui qua moät beân, thöa: - Laønh thay, Ñaïi ñöùc, vì con löôïc noùi phaùp. Con seõ ôû rieâng moät choã, sieâng naêng tinh taán tu haønh, khoâng phoùng daät. Ñöùc Phaät baûo Tyø-kheo: - Neáu ngöôi bieát theá phaùp khoâng theå xuaát ly, hoaëc bieát coù aùi khoâng theå vöôït qua, hoaëc bieát coù duïc khoâng ñöôïc voâ duïc, hoaëc bieát coù keát khoâng theå voâ keát, hoaëc bieát thaân caän sinh töû khoâng ñöôïc khoâng thaân caän. Ngöôi Tyø-kheo quyeát ñònh neân bieát, ñaây laø phi phaùp phi tyø-ni, phi lôøi Phaät daïy. - Naøy Tyø-kheo, ngöôi bieát phaùp naøy laø xuaát ly, chaúng phaûi theá phaùp, laø vöôït qua chaúng phaûi phaùp aùi, laø ly duïc chaúng phaûi coù duïc, laø voâ keát chaúng phaûi coù keát, laø khoâng thaân caän sinh töû chaúng phaûi thaân caän. - Naøy Tyø-kheo, ngöôi neân quyeát ñònh bieát phaùp naøy laø phaùp, laø tyø-ni, laø lôøi Phaät daïy.

>2 BOÄ LUAÄT TAÄP 4

Tyø-kheo kia nghe Ñöùc Theá Toân löôïc noùi lôøi giaùo thoï, lieàn ôû rieâng moät choã khuaát, sieâng naêng tinh taán, khoâng phoùng daät. Ñaàu ñeâm cuoái ñeâm tænh yù tö duy nhaát taâm tu taäp ñaïo phaåm, do loøng tin öa xuaát gia haønh ñaïo, khoâng bao laâu, hieän theá chöùng ñaéc A-la-haùn, - söï sinh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, vieäc caàn ñaõ laøm xong, khoâng coøn taùi sinh nöõa. Tyø-kheo kia töï bieát ñaéc A-la-haùn. Ñöùc Phaät noùi phaùp nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, tin öa hoan hyû thoï trì. 20>. Baáy giôø, coù Tyø-kheo noï ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaàu maët kính leã saùt chaân, roài ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät: - Laønh thay, Ñaïi ñöùc, vì con löôïc noùi phaùp. Con seõ ôû moät mình nôi choã khuaát, sieâng naêng tinh taán tu taäp, khoâng phoùng daät. Ñöùc Phaät baûo Tyø-kheo: - Neáu ngöôi bieát coù phaùp khieán nhieàu duïc, khoâng khieán ít duïc, khieán voâ yeåm khoâng tri tuùc, khieán khoù baûo hoä, khoâng deã baûo hoä, khieán khoù nuoâi döôõng, khoâng deã nuoâi döôõng, khieán ngu si khoâng trí tueä. Naøy Tyø-kheo, ngöôi neân bieát phaùp nhö vaäy laø phi phaùp, phi tyø-ni, chaúng phaûi laø lôøi daïy cuûa Ñöùc Phaät. - Neáu Tyø-kheo bieát coù phaùp khieán thieåu duïc khoâng ña duïc, khieán tri tuùc khoâng voâ yeåm, khieán deã baûo hoä khoâng khoù baûo hoä, khieán deã nuoâi döôõng khoâng khoù nuoâi döôõng, khieán coù trí tueä khoâng ngu si. Naøy Tyø- kheo, ngöôi neân quyeát ñònh vaø bieát phaùp naøy laø tyø-ni, laø lôøi Phaät daïy. Tyø-kheo kia sau khi nghe Ñöùc Phaät löôïc noùi roài, lieàn ôû rieâng choã khuaát tö duy nhö treân ñaõ noùi.521 204. Baáy giôø, Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: - Nhöõng ba-ñaø-xaù, a-naäu ba-ñaø-xaù, tieän-xaø-na, a-naäu-tieän-xaø-na, aùc-xoa-la,

a-naäu-aùc-xoa-la522 naøo maø Ta cho pheùp, caùc ngöôi neân laøm nhö vaäy.52> Nhöõng ba-ñaø-xaù, a-naäu ba-ñaø-xaù, tieän-xaø-na, a-naäu-tieän- xaø-na, aùc-xoa-la, a-naäu-aùc-xoa-la naøo maø Ta khoâng cho pheùp, thì caùc ngöôi khoâng ñöôïc tuøy thuaän, neân cheâ traùch. Haõy laøm nhö vaäy. Nhöõng

521. Heát quyeån 59. 522. Caùc thaønh phaàn cuûa ngoân ngöõ: ba-ñaø-xaù (Skt., Pali: pada, cuù, caâu hay meänh ñeà), a- naäu-ba-ñaø-xaù (/) (Skt., Pali: anupada, tuøy cuù), tieän-xaø-na (Skt. vyañjana: vaên, töø ngöõ), a-naäu-tieän-xaø-na (/) (Skt., Pali: anuvyañjana: tuøy vaên), aùc-xoa-la (Skt. akara, Pali: akkhara, töï, töï maãu, aâm tieát), a-naäu-aùc-xoa-la (/) (Skt. anu-akara, tuøy töï). 52>. Caâu naøy coù theå hieåu nhö sau: - Nhöõng aâm vaän, töø ngöõ, cuù phaùp naøo maø Ta chaáp thuaän, caùc ngöôi haõy theo ñoù maø laøm. Ñieàu naøy lieân heä vieäc chuyeån theå kinh Phaät sang ngoân ngöõ Sanskrit chuaån cuûa Veä-ñaø maø Phaät khoâng cho pheùp. Xem phaàn iv, chöông ii - Taïp söï», ñoaïn 17, cht. 62.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN (Phaàn 4) >0>

ba-ñaø-xaù, a-naäu ba-ñaø-xaù, tieän-xaø-na, a-naäu-tieän-xaø-na, aùc-xoa-la, a-naäu-aùc-xoa-la naøo maø Ta ngaên caûn, thì caùc ngöôi khoâng neân laøm. Nhöõng ba-ñaø-xaù, a-naäu ba-ñaø-xaù, tieän-xaø-na, a-naäu-tieän-xaø-na, aùc- xoa-la, a-naäu-aùc-xoa-la naøo maø Ta khoâng ngaên caûn, caùc ngöôi neân tuyø thuaän, khoâng neân cheâ traùch. 205. Baáy giôø, Xaù-lôïi-phaát cuøng vôùi naêm traêm Tyø-kheo, Tyø-kheo- ni Ma-ha Ba-xaø-ba-ñeà cuøng vôùi naêm traêm Tyø-kheo-ni; A-nan-phaân- ñeà524 cuøng vôùi naêm traêm Öu-baø-taéc; Tyø-xaù-khö Maãu525 cuøng vôùi naêm traêm Öu-baø-di, nhö trong kieàn ñoä Caâu-thieåm-di526 ñaõ noùi. Baáy giôø Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: 206. Tyø-kheo ñeán trong Taêng, tröôùc heát phaûi coù naêm phaùp: neân ñeán vôùi töø taâm, neân töï ti xem mình nhö caùi khaên lau buïi, neân kheùo leùo bieát vieäc ngoài vieäc ñöùng, neáu thaáy Thöôïng toïa thì khoâng ñöôïc ngoài yeân, neáu thaáy haï toïa thì khoâng ñöôïc ñöùng daäy. Tyø-kheo ñeán trong Taêng khoâng ñöôïc baøn noùi chuyeän cuûa theá tuïc, neân töï noùi phaùp, hay thænh ngöôøi noùi phaùp, neáu thaáy trong Taêng coù söï vieäc baát khaû, taâm khoâng nhòn yeân, thì neân im laëng. Taïi sao vaäy? Sôï taêng phaân hoùa. Tyø-kheo tröôùc heát phaûi coù naêm phaùp naøy, sau ñoù môùi ñeán trong Taêng. 207. Naøy Xaù-lôïi-phaát, coù naêm phaùp naøy Tyø-kheo ôû trong Taêng khoâng ñöôïc noùi. Laïi coù naêm phaùp ôû trong Taêng neân noùi. ÔÛ ñaây coù saùu phaùp527 nhö treân ñaõ noùi trong phaùp töï toån giaûm. 208. Coù naêm phaùp ñeå cöû toäi ngöôøi khaùc: thoï trì ñuû hai traêm naêm möôi giôùi, ña vaên, kheùo leùo vieäc noùi naêng, coù öùc nieäm, coù trí tueä. Ñoù laø naêm. Coù naêm phaùp neân cöû toäi ngöôøi khaùc: coù taâm töø bi, vì muoán lôïi ích, khieán taêng tröôûng, khieán saùm hoái, thanh tònh. Coù naêm phaùp nhö vaäy neân cöû toäi ngöôøi. Muoán cöû toäi ngöôøi neân coù naêm phaùp, nhö ñaõ noùi ôû treân trong - Kieàn ñoä Ngaên.528 209. Coù naêm cöû toäi phi phaùp: phi thôøi chöù khoâng phaûi ñuùng thôøi,

524. A-nan-phaân-ñeå ; phieân aâm cuûa Skt. (Pali) Anāthapittika, dòch laø Caáp Coâ Ñoäc. Caùc ñoaïn treân kia phieân aâm laø A-nan-baân-ñeå , dòch laø Caáp Coâ Ñoäc Thöïc. 525. Tyø-xaù-khö Maãu, treân kia cuõng noùi laø Tyø-xaù-khö Voâ-la-di Maãu. Pali: Visākhā-Magāra- Matā. 526. Xem, baûn Vieät, phaàn iii, chöông ix - Caâu-thieåm-di, ñoaïn 5. 527. Goàm sau haïng muïc cho 5 phaùp - neân noùi vaø - khoâng neân noùi. Nhö caùc haïng muïc 180-185 treân 528. Baûn Haùn, phaàn iii, chöông xi - Giaø kieàn-ñoä. Baûn Vieät, phaàn iii, chöông xiv - Giaø yeát-ma

>4 BOÄ LUAÄT TAÄP 4

khoâng thaät chö khoâng phaûi nhö thaät, toån giaûm chöù khoâng lôïi ích, thoâ loã chöù khoâng nhu hoøa, saân nhueá chöù khoâng töø taâm. Ñoù laø naêm. 210. Coù naêm cöû toäi nhö phaùp: (ngöôïc vôùi caâu treân). Baát thieän, thieän; phi tyø-ni, tyø-ni; theá gian, xuaát theá gian; toån giaûm, lôïi ích; cuõng noùi nhö vaäy. Coù naêm caâu, khoâng coù caâu thöù ba: thôøi cuøng phi thôøi, caâu naøy khoâng coù caâu thöù ba. Thaät cuøng khoâng thaät, caâu naøy khoâng coù caâu thöù ba. Toån giaûm vôùi coù lôïi ích, caâu naøy khoâng coù caâu thöù ba. Thoâ loã vôùi nhu hoøa, caâu naøy khoâng coù caâu thöù ba. Saân nhueá vôùi töø taâm, caâu naøy khoâng coù caâu thöù ba. Ñoù laø naêm caâu khoâng coù caâu thöù ba. 211. Noùi naêm lôøi xaû giôùi: - Toâi xaû Phaät, xaû Phaùp, xaû Taêng, xaû Hoøa Thöôïng, xaû ñoàng Hoøa Thöôïng. Cöù moãi naêm lôøi nhö vaäy laøm thaønh moät haïng muïc, cho ñeán - ...phi Sa-moân Thích töû.529 212. Ñöùc Nhö Lai ra ñôøi thaáy coù söï loãi laàm neân vì naêm nghóa lôïi maø cheá giôùi cho caùc Tyø-kheo: nhieáp thuû ñoái vôùi Taêng, khieán Taêng hoan hyû, khieán Taêng an laïc, khieán keû khoâng tin thì tin, keû tin roài taêng tröôûng5>0. Ñoù laø naêm. Cho ñeán chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi cuõng nhö vaäy. 21>. Ñöùc Nhö Lai ra ñôøi thaáy caùc Tyø-kheo coù söï loãi laàm neân vì naêm nghóa lôïi maø cheá yeát-ma ha traùch cho caùc Tyø-kheo: nhieáp thuû ñoái vôùi Taêng, khieán Taêng hoan hyû, khieán Taêng an vui, khieán keû khoâng tin thì tin, keû tin roài Taêng tröôûng. Ñoù laø naêm. Cho ñeán chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi. Moãi naêm phaùp laøm thaønh moät haïng muïc cuõng nhö vaäy. Cho ñeán baûy dieät traùnh cuõng nhö vaäy.5>1 VI. SAÙU PHAÙP 1. Coù saùu phi phaùp ngaên noùi giôùi, ngaên phaù giôùi voâ caên, taùc hay baát taùc,5>2 phaù kieán; phaù oai nghi cuõng nhö vaäy. Ñoù laø saùu. Coù saùu nhö phaùp ngaên thuyeát giôùi (ngöôïc vôùi caâu treân). 2. Coù saùu phaùp neân sai giaùo thoï Tyø-kheo-ni: thoï trì ñuû hai traêm naêm möôi giôùi, ña vaên, roäng tuïng hai boä giôùi tyø-ni, coù khaû naêng veà ngoân ngöõ, luaän bieän nghóa cuù roõ raøng, khoâng vì Phaät xuaát gia maø phaïm troïng toäi, hai möôi hay hôn hai möôi haï. Ñoù laø saùu phaùp neân sai giaùo thoï Tyø- kheo-ni.

529. Xem caùc haïng muïc, - Moät phaùp, haïng muïc 1 & 2; - Hai phaùp, haïng muïc 126; - Ba phaùp, haïng muïc 15>; - Boán phaùp, haïng muïc 56. 5>0. Xem treân, - Hai phaùp, haïng muïc 1>6; - Ba phaùp, haïng muïc 156; - Boán phaùp, haïng muïc 57. 5>1. Chi tieát, xem - Boán phaùp, haïng muïc 58. 5>2. Xem phaàn iii, ch. xiv - Giaø yeát-ma ñoaïn 2, caùc cht. 7, 8, 9.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN (Phaàn 4) >5

>. Tyø-kheo ñaët nghi vaán cho Tyø-kheo baèng saùu phaùp: hoaëc tính tuoåi ñôøi, hoaëc tính tuoåi haï, hoaëc duøng tính thoï ñaïi giôùi, hoaëc nghieäm yeát-ma, hoaëc phaïm, hoaëc y treân phaùp. Ñoù laø saùu. 4. Coù saùu choã phaùt sinh söï phaïm:5>> hoaëc coù phaïm do thaân khôûi chaúng phaûi taâm hay mieäng, hoaëc coù phaïm khôûi nôi mieäng khoâng do thaân hay taâm, hoaëc coù phaïm töø thaân vaø mieäng khôûi khoâng do taâm, hoaëc coù phaïm töø thaân vaø taâm khôûi chaúng phaûi do mieäng, hoaëc coù phaïm khôûi töø mieäng vaø taâm chaúng phaûi do thaân, hoaëc coù phaïm töø thaân, mieäng vaø taâm khôûi. Ñoù laø saùu. 5. Coù saùu goác reã cuûa ñaáu tranh, nhö trong A-haøm5>4 ñaõ noùi. 6. Coù saùu tröôøng hôïp aên troäm phaïm Ba-la-di: töï mình laáy, hoaëc chæ thò laáy, sai phaùi ngöôøi ñi laáy, troïng vaät, vôùi taâm troäm, dôøi khoûi choã cuõ.5>5 Ñoù laø saùu. 7. Laïi coù saùu (tröôøng hôïp khaùc): vôùi töôûng chaúng phaûi cuûa mình, yù töôûng khoâng taïm laáy, yù töôûng chaúng phaûi thaân tình, troïng vaät, vôùi taâm troäm, dôøi khoûi choã cuõ. Ñoù laø saùu. VI. BAÛY PHAÙP 1. Coù baûy phi phaùp ngaên thuyeát giôùi: ngaên baèng Ba-la-di voâ caên, cho ñeán aùc thuyeát voâ caên.5>6 Ñoù laø baûy. 2. Coù baûy tuï phaïm:5>7 Ba-la-di cho ñeán aùc thuyeát. Ñoù laø baûy. >. Coù baûy loaïi tinh: saéc ñoû, cho ñeán saéc laïc töông.5>8 Ñoù laø baûy. 4. Coù baûy dieät traùnh, nhö treân, trong vaên giôùi ñaõ noùi.5>9 5. Coù baûy phaùp goïi laø trì luaät: bieát phaïm, bieát khoâng phaïm, bieát nheï, bieát naëng, bieát höõu dö, bieát voâ dö, roäng tuïng hai boä tyø-ni. Ñoù laø baûy. 6. Laïi coù baûy: saùu phaùp ñaàu ñoàng nhö tröôùc. Phaùp thöù baûy: roäng tuïng tyø-ni. Ñoù laø baûy. 7. Laïi coù baûy: saùu phaùp ñaàu ñoàng nhö tröôùc. Phaùp thöù baûy: truï tyø- ni khoâng lay khoâng ñoäng. Ñoù laø baûy. 8. Laïi coù baûy: saùu phaùp ñaàu ñoàng nhö tröôùc. Phaùp thöù baûy: kheùo

5>>. Pali, Vin. v. 92, 1>>: cha āpattisamutthānā, saùu toäi ñaúng khôûi. 5>4. Xem Tröôøng A-haøm 8 (T01n01 tr.51c26): luïc traùnh baûn. Xem theâm, Trung A-haøm 52 (T01n26 tr.75>c9). Thaäp tuïng 50 (T2>n14>5 tr.>67a07), luïc traùnh baûn : 1. saân haän baát ngöõ, 2. aùc taùnh duïc haïi, >. tham taät, 4. sieåm khuùc, 5. voâ taøm quyù, 6. aùc duïc taø kieán. Tham chieáu Pali, Sangi, D. iii. 246: cha vivādamulāni. 5>5. Xem muïc - Naêm phaùp, haïng muïc 129. 5>6. Ngaên baèng baûy thieân toäi. Xem phaàn iii. Ch. xiv - Giaø yeát-ma», ñoaïn 2 - Giaø thuyeát giôùi. 5>7. Baûy thieân toäi, hay baûy tuï toäi. Pali: sattāpattikkhandhā. Xem muïc - Naêm phaùp», haïng muïc 9>. 5>8. Xem phaàn i, Taêng-giaø-baø-thi-sa 1. Baûn Vieät, quyeån 1, tr. 9>. 5>9. Baûn Vieät, quyeån 2, tr. 975.

hay dieät traùnh söï. Ñoù laø baûy. 9. Laïi coù baûy: saùu phaùp ñaàu ñoàng nhö. Phaùp thöù baûy: töï nhôù bieát caùc ñôøi soáng tröôùc, vôùi ñuû caùc hình thöùc khaùc nhau.540 Ñoù laø baûy. Laïi coù baûy: saùu phaùp ñaàu ñoàng nhö tröôùc. Phaùp thöù baûy: baèng thieân nhaõn thaáy chuùng sinh cheát ñaây sinh kia laøm moät caâu maãu. Ñoù laø baûy. Laïi coù baûy: saùu phaùp ñaàu ñoàng nhö tröôùc. Phaùp thöù baûy: baèng laäu taän ñöôïc voâ laäu, taâm giaûi thoaùt, hueä giaûi thoaùt, hieän ñôøi naøy ñöôïc quaû chöùng, - söï sinh ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp,

vieäc caàn laøm ñaõ xong, quyeát khoâng coøn taùi sinh nöõa.. Ñoù laø baûy. 10. Khoâng cung kính coù baûy: khoâng kính Phaät, Phaùp, Taêng, giôùi, ñònh, phuï maãu vaø thieän phaùp. Ñoù laø baûy. 11. Cung kính coù baûy (ngöôïc vôùi caâu treân). 12. Xaû giôùi coù baûy lôøi: - Toâi xaû Phaät, Phaùp, Taêng, xaû Hoøa thöôïng, xaû ñoàng Hoøa thöôïng, xaû A-xaø-leâ, xaû ñoàng A-xaø-leâ. Ñoù laø baûy. Cho ñeán... phi Sa-moân Thích töû cuõng nhö vaäy.541 1>. Do baûy nghóa maø Ñöùc Nhö Lai ra ñôøi vì caùc Tyø-kheo cheá giôùi: nhieáp thuû ñoái vôùi Taêng, khieán Taêng hoan hyû, khieán Taêng an vui, khieán keû khoâng tin thì tin, keû ñaõ tin taêng tröôûng, keû khoù ñieàu khieán ñieàu, ngöôøi taøm quyù ñöôïc yeân vui. Ñoù laø baûy. Cuõng vaäy: moãi baûy phaùp laøm thaønh moät haïng muïc, cho ñeán - chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi cuõng nhö vaäy.542 14. Do baûy nghóa maø Ñöùc Nhö Lai ra ñôøi vì caùc Tyø-kheo cheá yeát ma ha traùch: töø - nhieáp thuû ñoái vôùi Taêng, cöù moãi baûy phaùp laøm thaønh haïng muïc, cho ñeán - chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi cuõng nhö vaäy.54> Cho ñeán baûy dieät traùnh cuõng nhö vaäy, cuõng nhö yeát-ma ha traùch laøm thaønh haïng muïc. VIII. TAÙM PHAÙP 1. Coù taùm söï ngaên thuyeát giôùi moät caùch phi phaùp; ngaên baèng phaù giôùi voâ caên, taùc hay baát taùc; phaù kieán voâ caên, taùc baát hay taùc; phaù oai nghi voâ caên, taùc baát hay taùc, phaù chaùnh maïng voâ caên, taùc hay baát taùc544. Ñoù laø taùm.

540. Ñeå baûn: söû . Caùc baûn khaùc: canh . Tham chieáu Pali, Vin. v. 1>5: thaønh töïu baûy phaùp ñöôïc goïi laø Tyø-kheo trì luaät (nhieàu tuï baûy nhö Haùn): bieát toäi, khoâng toäi... nhôù nhieàu ñôøi quaù khöù khaùc nhau (anekavihita pubbenivāsan anussarati). 541. Xem muïc - Naêm phaùp, haïng muïc 219. 542. Xem treân, - Hai phaùp, haïng muïc 1>6; - Ba phaùp, haïng muïc 156; - Boán phaùp, haïng muïc 57; - Naêm phaùp, haïng muïc 220. 54>. Xem haïng muïc 1> treân. 544. Xem muïc - Saùu phaùp, haïng muïc 1.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN (Phaàn 4) >7

2. Coù taùm nhö phaùp ngaên thuyeát giôùi (ngöôïc vôùi caâu treân). >. Coù taùm phaùp neân sai giaùo thoï Tyø-kheo-ni: thoï trì ñuû hai traêm naêm möôi giôùi; ña vaên; tuïng hai boä giôùi tyø-ni; coù khaû naêng ngoân ngöõ luaän; bieän nghóa caâu chöõ roõ raøng, töø ñaïi taùnh xuaát gia nhö saùt-lôïi, Baø-la- moân, cö só; hình maïo ñoan chaùnh; khoâng vì Phaät xuaát gia maø phaïm troïng toäi; hai möôi hay hôn hai möôi haï. Ñoù laø taùm. 4. Coù taùm phaùp khoâng theå vöôït qua,545 nhö trong - Kieàn ñoä Tyø- kheo-ni ñaõ noùi. 5. Baïch y coù taùm phaùp neân taùc phaùp uùp baùt:546 maï baùng Tyø-kheo, laøm cho (Tyø-kheo) thieät haïi, khoâng laøm cho lôïi ích, laøm cho (Tyø-kheo) khoâng coù truù xöù, laøm cho Tyø-kheo ñaáu loaïn nhau, tröôùc Tyø-kheo maø huûy baùng Phaät, Phaùp, Taêng. Ñoù laø taùm. 6. Tyø-kheo coù taùm phaùp khieán baïch y khoâng tin: maï baùng baïch y, gaây thieät hai (cho baïch y), laø maát lôïi ích (cuûa baïch y), laøm cho (baïch y) khoâng coù choã ôû, laøm cho baïch y ñaáu loaïn nhau, tröôùc baïch y maø huûy baùng Phaät, Phaùp, Taêng. Ñoù laø taùm. Tyø-kheo coù taùm phaùp nhö vaäy neân trao cho phaùp yeát-ma ngaên khoâng ñeán nhaø baïch y, nhö treân ñaõ noùi. 7. Coù taùm phaùp neân sai laøm baïn ngöôøi

sai phaùi: coù khaû naêng nghe, coù khaû naêng noùi, töï mình hieåu roõ, khieán ngöôøi hieåu roõ, coù khaû naêng ghi nhaän, coù khaû naêng ghi nhôù khoâng maát, bieát toát xaáu, noùi yù nghóa lyù thuù. Ñoù laø taùm. 8. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân ôû beân ao Giaø-giaø taïi thaønh Chieâm-baø. Ngaøy möôøi laêm coù traêng, laø ngaøy thuyeát giôùi, Ngaøi ngoài choã ñaát troáng cuøng chuùng Taêng ñoâng ñuû xoay quanh boán beân. Khi aáy, coù Tyø-kheo baèng kieán, vaên, nghi maø cöû toäi Tyø-kheo kia. Khi bò cöû toäi, Tyø-kheo kia lieàn duøng dö ngöõ (noùi quanh) ñeå traû lôøi.547 Do ñoù coù söï saân haän noåi leân. Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: - Neân thaåm ñònh hoûi ngöôøi kia. Ngöôøi kia ôû trong Phaät phaùp chaúng coù ích gì,548 khoâng taêng tröôûng gì. Gioáng nhö ngöôøi noâng phu laøm ruoäng luùa, coû daïi moïc laån vôùi luùa. Luùa vaø coû daïi gioáng nhau khoâng khaùc, nhöng noù laøm haïi luùa. Cho ñeán khi troå boâng, keát haït, môùi bieát noù khoâng phaûi laø luùa. Bieát noù khoâng phaûi laø luùa roài, phaûi nhanh choùng nhoå tröø taän goác. Taïi sao vaäy? Vì sôï noù laøm haïi luùa. Tyø-kheo cuõng nhö vaäy. Coù aùc Tyø-kheo tôùi lui, ñöùng ngoài, nhieáp trì y baùt nhö thieän Tyø-kheo khoâng

545. Töùc - Taùm kænh phaùp.

546. Xem phaàn iv, chöông ii - Taïp söï, ñoaïn 27 - UÙp baùt.

547. Xem, Tyø-kheo, Ba-daät-ñeà 12.

548. Ñeå baûn: voâ sôû nhieäm . Caùc baûn khaùc: voâ sôû truï.

khaùc, chöøng naøo maø chöa bò phaùt hieän toäi. Khi toäi ñaõ phaùt hieän roài, môùi bieát loaïi coû daïi, khaùc vôùi Tyø-kheo. Ñaõ bieát laø khaùc roài, neân hoaø hieäp chuùng maø dieät taän noù ñi. Taïi sao vaäy? Sôï noù laøm phöông haïi thieän Tyø-kheo. - Thí nhö ngöôøi noâng phu saåy thoùc, ñoùn chieàu gioù maø reâ ñi thoùc leùp, giöõ laïi thoùc toát. Taïi sao vaäy? Vì sôï noù laøm xaáu luùa toát. Cuõng vaäy, aùc Tyø-kheo tôùi lui, ñöùng ngoài, nhieáp trì y baùt nhö thieän Tyø-kheo khoâng khaùc, chöøng naøo maø chöa bò phaùt hieän toäi. Khi toäi ñaõ phaùt hieän roài, môùi bieát laø loaïi thoùc leùp, coû raùc, trong Tyø-kheo. Bieát roài, neân hoaø hieäp chuùng maø dieät taän noù ñi. - Gioáng nhö coù ngöôøi caàn caây ñeå laøm lan can gieáng. Ngöôøi aáy ra khoûi thaønh, caàm buùa vaøo röøng, goõ khaép heát caùc loaïi caây. Caây naøo coù ruoät chaéc thaät thì aâm thanh chaéc thaät. Caây naøo boäng ruoät thì aâm thanh roãng nhö tieáng gheø vôõ. Nhöng caây roãng ruoät aáy coù goác, thaân, nhaùnh laù gioáng nhö caây chaéc ruoät khoâng khaùc. Chæ khi naøo goõ vaøo môùi bieát beân trong troáng roãng. Bieát noù roãng ruoät roài, thì chaët boû nhaùnh laù, roùc boû nhöõng choã thoâ keäch, sau ñoù môùi ñeûo chuoát laøm cho trôn nhaün caû trong laãn ngoaøi, ñem duøng raøo gieáng. Cuõng vaäy, aùc Tyø-kheo tôùi lui, ñöùng ngoài, nhieáp trì y baùt nhö thieän Tyø-kheo khoâng khaùc, chöøng naøo maø chöa bò phaùt hieän toäi. Khi toäi ñaõ phaùt hieän roài, môùi bieát laø loaïi thoùc leùp, coû raùc, caây roãng ruoät giöõa caùc Tyø-kheo. Ñaõ bieát laø khaùc roài, neân hoaø hieäp chuùng maø dieät taän noù ñi. Taïi sao vaäy? Sôï noù laøm phöông haïi thieän Tyø-kheo. Ñöùc Phaät noùi keä: Soáng chung, bieát taùnh haïnh Ganh tò, öa saân haän

Giöõa chuùng, noùi lôøi hay Choã khuaát laøm phi phaùp. Phöông tieän baøy voïng ngöõ Keû saùng hay giaùc tri Coû daïi neân tröø boû Cho ñeán caây boäng ruoät. Töï noùi laø Sa-moân Hö voïng neân dieät taän Ñaõ taùc dieät taän roài Ñuoåi ngöôøi aùc, phi phaùp. Ngöôøi thanh tònh soáng chung Neân bieát laø saùng choùi Hoøa hôïp cuøng dieät taän

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN (Phaàn 4) >9

Hoøa hôïp döùt goác khoå. Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû tin öa thoï trì. 8. Baáy giôø Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: - Nay Ta noùi cho caùc ngöôi veà taùm thöù ngöïa döõ vaø taùm haïng ngöôøi döõ.549 Caùc ngöôi laéng nghe! Nhöõng gì laø taùm? Hoaëc coù ngöïa döõ, khi tra daøm duøng roi muoán khieán cho noù chaïy tôùi, noù laïi gaëc ñaàu daäm chaân khoâng chòu ñi. Hoaëc coù thöù ngöïa döõ khi tra daøm duøng roi muoán noù chaïy tôùi, noù laïi döïa vaøo hai beân caây goïng maø khoâng böôùc tôùi. Hoaëc coù thöù ngöïa döõ khi tra daøm duøng roi muoán noù chaïy tôùi, noù laïi loän nhaøo ngaõ xuoáng ñaát laøm cho ñaàu goái bò thöông, laïi gaõy goïng xe. Hoaëc coù thöù ngöïa döõ, khi tra daøm duøng roi muoán noù chaïy tôùi, noù laïi böôùc lui chöù khoâng ñi tôùi. Laïi coù thöù ngöïa döõ, khi tra daøm duøng roi muoán noù chaïy tôùi, noù laïi chaïy ra ngoaøi ñöôøng laøm cho hoûng baùnh xe, gaõy truïc. Laïi coù loaïi ngöïa döõ, khi tra daøm duøng roi muoán noù chaïy tôùi, noù khoâng sôï ngöôøi caàm cöông, cuõng khoâng sôï roi, maø coá nhai caùi haøm saét, chaïy lung tung khoâng coù caùch naøo ngaên chaän. Laïi coù loaïi ngöïa döõ khi tra daøm duøng roi muoán noù chaïy tôùi, noù laïi döïng hai chaân tröôùc leân, ñöùng nhö ngöôøi, phun nöôùc boït ra. Hoaëc coù loaïi ngöïa döõ khi tra daøm duøng roi muoán noù chaïy tôùi, noù laïi ngoài hay naèm xuoáng. Ñoù laø taùm thöù ngöïa döõ. - Taùm haïng ngöôøi aùc laø nhöõng gì? Hoaëc coù Tyø-kheo baèng kieán vaên nghi maø cöû toäi vò kia. Tyø-kheo kia laïi noùi: - Toâi khoâng nhôù, toâi khoâng nhôù. Cuõng nhö con ngöïa döõ khi tra daøm duøng roi muoán noùi ñi tôùi maø laïi gaëc daäm chaân khoâng ñi. Ta noùi ngöôøi naøy cuõng nhö vaäy. Hoaëc coù Tyø- kheo baèng kieán vaên nghi maø cöû toäi vò kia. Tyø-kheo kia khoâng noùi phaïm, khoâng noùi khoâng phaïm, maø ngoài trô im laëng. Cuõng nhö con ngöïa döõ kia khi tra daøm duøng roi muoán noù chaïy tôùi, noù laïi döïa hai beân goïng xe khoâng chaïy tôùi. Ta noùi ngöôøi naøy cuõng nhö vaäy. Hoaëc coù Tyø-kheo baèng kieán vaên nghi cöû toäi vò kia. Vò kia noùi nhö sau: - Tröôûng laõo cuõng phaïm toäi thì laøm sao cöû toäi ngöôøi khaùc? Cuõng nhö con ngöïa döõ kia, khi tra daøm duøng roi muoán noù chaïy tôùi maø laïi loän nhaøo ngaõ xuoáng ñaát, laøm cho ñaàu goái bò thöông laïi gaõy goïng xe. Ta noùi ngöôøi naøy cuõng nhö vaäy. Hoaëc coù Tyø-kheo baèng kieán vaên nghi maø cöû toäi vò kia. Tyø-kheo kia laïi noùi: - Tröôûng laõo si meâ, caàn phaûi ñöôïc daïy, laïi muoán daïy toâi. Cuõng nhö con ngöïa döõ kia khi tra daøm duøng roi muoán noù chaïy tôùi maø laïi ñi lui. Ta noùi ngöôøi naøy cuõng nhö vaäy. Hoaëc coù Tyø-kheo duøng kieán vaên nghi cöû toäi vò kia, vò kia laïi noùi chuyeän khaùc ñeå traû lôøi neân sinh ra saân nhueá. Cuõng

549. Xem Taïp A-haøm >> (T02n99 tr.2>5a6). Pali, A. viii. 14. Assakhaluka.

nhö con ngöïa döõ kia khi tra daøm duøng roi muoán noù chaïy tôùi maø laïi chaïy ra ngoaøi ñöôøng laøm cho gaõy truïc, hö baùnh xe. Ta noùi ngöôøi naøy cuõng nhö vaäy. Hoaëc coù Tyø-kheo baèng kieán vaên nghi maø cöû toäi vò kia. Tyø- kheo kia khoâng sôï chuùng Taêng cuõng khoâng sôï phaïm, khoâng nhaän söï cöû toäi, beøn laáy toïa cuï ñeå treân vai ra ñi, khoâng theå quôû traùch hay ngaên caám ñöôïc. Nhö con ngöïa döõ kia, khi tra daøm duøng roi muoán noù chaïy tôùi maø noù khoâng sôï ngöôøi caàm cöông, cuõng khoâng sôï roi, caén caùi haøm saét vuït chaïy khoâng theå caám ngaên ñöôïc. Ta noùi ngöôøi naøy cuõng nhö vaäy. Hoaëc coù Tyø-kheo baèng kieán vaên nghi maø cöû toäi vò kia. Tyø-kheo kia laät ngöïôc y uaát-ña-la-taêng, giöõa chuùng Taêng ñöa tay leân noùi: - Caùc thaày muoán daïy toâi sao? Cuõng nhö con ngöïa döõ kia khi tra khi daøm duøng roi muoán noù chaïy tôùi, noù laïi ñöùng hai chaân tröôùc leân nhö ngöôøi, phun nöôùc boït ra. Ta noùi ngöôøi naøy cuõng nhö vaäy. Hoaëc coù Tyø-kheo Hoaëc coù Tyø-kheo baèng kieán vaên nghi maø cöû toäi vò kia. Tyø-kheo kia noùi: - Tröôûng laõo khoâng cho toâi y baùt, ngoïa cuï, thuoác men, thì taïi sao laïi daïy toâi? Noùi xong lieàn xaû giôùi, choïn con ñöôøng döôùi,550 ñeán choã caùc Tyø-kheo noùi: - Ñaïi ñöùc, toâi ñaõ thoâi tu, ngaøi vöøa yù laém phaûi khoâng? Cuõng nhö con ngöïa döõ kia, khi tra daøm duøng roi muoán noù chaïy tôùi, noù laïi ngoài hay naèm xuoáng. Ta noùi ngöôøi naøy cuõng laïi nhö vaäy. Ñoù laø taùm haïng ngöôøi aùc. - Ta ñaõ noùi veà taùm thöù ngöïa döõ vaø taùm loaïi ngöôøi döõ roài, nhö ñieàu Theá Toân caàn laøm vì töø maãn ñoái vôùi caùc ñeä töû, Ta ñaõ noùi ñaày ñuû caû roài. Nay caùc thaày haõy ñeán truï nôi troáng vaéng, döôùi goác caây, tu taäp thieàn ñònh, ñöøng phoùng daät ñeå roài sau naøy phaûi hoái haän. Ñaây laø lôøi raên daïy cuûa ta. Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe, hoan hyû, tin öa thoï trì. 9. Baáy giôø, ñöùc Theá toâi ôû taïi nöôùc Caâu-taùt-la, cuøng vôùi moät ngaøn hai traêm naêm naêm möôi Tyø-kheo, du haønh trong nhaân gian. Giöõa ñöôøng thaáy coù moät ñaùm löûa chaùy lôùn. Thaáy vaäy, Ñöùc Phaät ñeán beân ñöôøng, döôùi moät goác caây, traûi choã ngoài ngoài, baûo caùc Tyø-kheo:551 - Caùc ngöôi thaáy ñaùm löûa lôùn ñang chaùy kia khoâng? Neáu ngöôøi naøo oâm laáy ngoïn löûa kia thì lieàn seõ bò ñoát chaùy tieâu heát da thòt, xöông coát. Laïi coù ngöôøi oâm laáy saùt lôïi nöõ, Baø-la-moân nöõ, tyø-xaù nöõ, thuû-ñaø-la nöõ, vuoát ve vaø hoân. Hai vieäc laøm treân, vieäc naøo laø toát hôn? Caùc Tyø-kheo baïch Phaät:

550. Thuû ö haï ñaïo . Nghiaõ laø trôû laïi ñôøi soáng theá tuïc. Haùn dòch saùt nghóa ñen, cf. Pali: hīnāya āvattati. 551. Tham chieáu Pali, A. iv. 128: Aggikkhandhopama.

- Baïch Ñaïi ñöùc, neáu oâm laáy saùt lôïi nöõ, v.v.. vuoát ve vaø hoân; vieäc naøy toát hôn. Vì sao vaäy? Vì neáu oâm laáy löûa thì lieàn seõ bò chaùy tieâu heát da thòt, gaân coát, bò ñaïi khoå thoáng khoâng theå chòu noåi! Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: - Nay Ta noùi vôùi caùc ngöôi, thaø laø oâm laáy löûa kia ñeå roài bò chaùy heát da thòt,

gaân coát, thì vieäc naøy vaãn laø ñieàu toát hôn. Taïi sao vaäy? Vì khoâng do nhaân naøy maø ñoïa aùc ñaïo. Coøn neáu chaúng phaûi Sa-moân maø töï noùi laø Sa-moân, chaúng phaûi tònh haïnh, töï noùi laø tònh haïnh, phaù giôùi laøm ñieàu aùc, hoaøn toaøn khoâng trì giôùi, oai nghi, taø kieán, nôi choã khuaát kín laøm ñieàu toäi loãi. Beân trong troáng roãng, hö naùt, beân ngoaøi hieän ra laø hoaøn thieän. Vì aên ñoà aên cuûa tín thí maø khoâng tieâu ñöôïc neân phaûi ñoïa vaøo ba ñöôøng aùc, thoï khoå laâu daøi. Cho neân caùc ngöôi caàn phaûi trì tònh giôùi môùi aên cuûa ngöôøi tín thí; duøng caùc thöù caàn thieát nhö y phuïc, ngoïa cuï, thuoác men, môùi coù theå khieán cho tín thí ñöôïc ñaïi quaû baùo, vaø muïc ñích cuûa ngöôøi xuaát gia laøm Sa-moân cuõng ñöôïc thaønh töïu. - Naøy caùc Tyø-kheo, caùc ngöôi neân caàm caây kích ñoát noùng chích vaøo chaân, hay laø nhaän söï leã baùi döôùi chaân cuûa thieän nam töû, thieän nöõ nhaân coù taâm tín moä? Hai vieäc nhö vaäy, vieäc naøo laø toát hôn? Caùc Tyø-kheo baïch Phaät: - Neân nhaän söï leã baùi döôùi chaân cuûa thieän nam töû, thieän nöõ nhaân coù taâm tín moä. Taïi sao vaäy? Vì duøng caây kích ñoát noùng chích vaøo chaân phaûi chòu söï ñaïi thoáng khoå! Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: - Nay Ta baûo caùc ngöôi, thaø duøng caây kích noùng chích vaøo thaân coøn hôn. Taïi sao vaäy? Vì khoâng do nhaân naøy maø ñoïa vaøo ba ñöôøng aùc. Neáu chaúng phaûi Sa-moân maø töï noùi laø Sa-moân, chaúng phaûi tònh haïnh, töï noùi laø tònh haïnh, phaù giôùi laøm ñieàu aùc, hoaøn toaøn khoâng trì giôùi, oai nghi, taø kieán, nôi choã khuaát kín laøm ñieàu toäi loãi. Beân trong troáng roãng, hö naùt, beân ngoaøi hieän ra laø hoaøn thieän. Vì aên ñoà aên cuûa tín thí maø khoâng tieâu ñöôïc neân phaûi ñoïa vaøo ba ñöôøng aùc, thoï khoå laâu daøi. Cho neân caùc ngöôi caàn phaûi trì tònh giôùi môùi aên cuûa ngöôøi tín thí; duøng caùc thöù caàn thieát nhö y phuïc, ngoïa cuï, thuoác men, môùi coù theå khieán cho tín thí ñöôïc ñaïi quaû baùo, vaø muïc ñích cuûa ngöôøi xuaát gia laøm Sa-moân cuõng ñöôïc thaønh töïu. - Naøy caùc Tyø-kheo, neân töï caàm buùa noùng cheùm vaøo thaân vaøo ñaàu mình, hay laø nhaän baøn tay cuûa thieän nam töû, thieän nöõ nhaân coù taâm tín moä vuoát ve thaân theå? hai vieäc naøy vieäc naøo laø toát hôn? Caùc Tyø-kheo baïch Phaät:

>12 BOÄ LUAÄT TAÄP 4

- Baïch Ñaïi ñöùc, neân nhaän baøn tay cuûa thieän nam töû, thieän nöõ nhaân coù taâm tín moä vuoát ve thaân theå. Taïi sao vaäy? Vì caàm buùa noùng cheùm vaøo thaân vaøo ñaàu phaûi thoï ñaïi khoå thoáng! - Naøy caùc Tyø-kheo, nay Ta baûo caùc ngöôi neân caàm buùa noùng cheùm vaøo thaân vaøo ñaàu, vieäc naøy môùi laø toát hôn. Taïi sao vaäy? Vì khoâng do nhaân duyeân naøy maø ñoïa vaøo ba ñöôøng aùc. Coøn laïi, vaên cuù nhö treân ñaõ noùi. - Naøy caùc Tyø-kheo, caùc ngöôi neân laáy saét noùng laøm y ñeå ñoát chaùy heát thaân naøy, hay laø nhaän maëc caùc loaïi y toát cuûa thieän nam töû, thieän nöõ nhaân tín moä? Hai vieäc naøy vieäc naøo laø toát hôn? Caùc Tyø-kheo baïch Phaät: - Baïch Ñaïi ñöùc, neân nhaän caùc loaïi y toát. Taïi sao vaäy? Vì loaïi y baèng saét noùng kia ñoát chaùy thaân hình, phaûi chòu ñaïi khoå thoáng! Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: - Nay ta baûo caùc ngöôi laø neân nhaän laáy y baèng saét noùng kia ñeå ñoát chaùy thaân hình. Taïi sao vaäy? Vì

khoâng do nhaân duyeân aáy maø ñoïa vaøo ba ñöôøng aùc. Coøn laïi, vaên cuù nhö treân ñaõ noùi. - Naøy caùc Tyø-kheo, neân nuoát hoaøn saét noùng chaùy caû nguõ taïng roài tuoân thaùo ra ngoaøi, hay laø nhaän thöùc aên cuùng döôøng cuûa keû thieän nam töû, thieän nöõ nhaân tín moä? Hai vieäc naøy vieäc naøo laø toát hôn? Caùc Tyø-kheo thöa: - Neân nhaän thöùc aên cuùng döôøng kia. Taïi sao vaäy? Nuoát hoaøn saét noùng kia phaûi chòu ñaïi khoå thoáng! Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: - Nay ta baûo caùc ngöôi, thaø laø nuoát hoaøn saét noùng. Taïi sao vaäy? Vì khoâng do nhaân duyeân naøy maø khoâng ñoïa vaøo ba ñöôøng aùc. Coøn laïi, vaên cuù nhö treân ñaõ noùi. Nhaän caùc thöù chaùo cuõng nhö vaäy. - Naøy caùc Tyø-kheo, neân naèm treân giöôøng saét noùng ñeå töï ñoát chaùy heát thaân hình, hay laø nhaän caùc loaïi giöôøng toát, ngoïa cuï toát cuûa thieän nam töû thieän nöõ nhaân tín moä ñeå ngoài naèm? Hai vieäc naøy ñieàu naøo laø toát hôn? Caùc Tyø-kheo baïch Phaät: - Neân nhaän caùc thöù giöôøng, ngoïa cuï toát kia. Taïi sao vaäy? Vì ngoài naèm treân giöôøng saét noùng töï ñoát chaùy thaân hình thoï ñaïi khoå thoáng! Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: - Nay ta baûo caùc ngöôi, thaø nhaän giöôøng, toïa cuï baèng saét noùng kia ñeå töï ñoát chaùy thaân hình. Taïi sao vaäy? Vì khoâng do nhaân duyeân naøy maø ñoïa vaøo ba ñöôøng aùc. Coøn laïi, vaên cuù nhö treân ñaõ noùi.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN (Phaàn 4) >1>

- Naøy caùc Tyø-kheo, neân ôû trong nhaø baèng saét noùng ñeå thaân hình bò ñoát chaùy, hay laø nhaän phoøng nhaø cuûa thieän nam töû, thieän nöõ nhaân tín moä ñeå nguû nghæ? Hai vieäc naøy ñieàu naøo laø toát hôn? Caùc Tyø-kheo baïch Phaät: - Neân nhaän phoøng nhaø kia ñeå nghæ ngôi. Taïi sao vaäy? Vì ôû trong phoøng nhaø baèng saét noùng seõ bò thieâu ñoát thaân hình thoï ñaïi thoáng khoå! Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: - Thaø ôû trong nhaø saét noùng kia ñeå töï ñoát chaùy thaân hình. Taïi sao vaäy? Vì khoâng do nhaân duyeân naøy maø ñoïa vaøo ba ñöôøng aùc. Ngoaøi ra nhö treân ñaõ noùi. Khi Ñöùc Theá Toân noùi nhöõng lôøi naøy, coù saùu möôi vò Tyø-kheo maùu tuoân ra töø loã chaân loâng nôi maët; saùu möôi vò Tyø-kheo xaû giôùi thoâi tu; saùu möôi vò Tyø-kheo ñaëng taâm voâ laäu giaûi thoaùt; soá ñoâng Tyø-kheo vieãn traàn ly caáu, ñaëng con maét phaùp thanh tònh. IX. CHÍN PHAÙP 1. Nhaø baïch y coù chín phaùp, chöa laøm ñaøn-vieät thì khoâng ñöôïc laøm. Ñeán nhaø ñoù, (Tyø-kheo) khoâng ñöôïc ngoài. Chín phaùp gì? Thaáy Tyø- kheo khoâng hoan hyû ñöùng daäy; khoâng hoan hyû taùc leã; khoâng hoan hyû môøi Tyø-kheo ngoài; khoâng hoan hyû khi Tyø-kheo ngoài; giaû söû (Tyø-kheo) coù noùi ñieàu gì, ngöôøi aáy cuõng khoâng tín thoï; neáu coù y phuïc aåm thöïc, vaø nhöõng thöù maø (Tyø-kheo) caàn duøng, thì khinh maïn Tyø-kheo neân khoâng cho; hoaëc coù nhieàu maø cho ít; hoaëc coù thöù tinh teá maø cho thöù thoâ xaáu; hoaëc cho maø khoâng coù loøng cung kính. Ñoù laø nhaø baïch y coù chín phaùp thì khoâng ñöôïc ñeán. 2. Laïi coù chín phaùp chöa laøm ñaøn-vieät thì neân laøm ñaøn-vieät, ñaõ laøm thì (Tyø-kheo) neân ñeán vaø ngoài (ngöôïc nghóa caâu treân). >. Coù chín söï ngaên thuyeát giôùi khoâng nhö phaùp: daãn baèng chöùng söï phaù giôùi voâ caên maø ngaên vì taùc, ngaên vì baát taùc, hay ngaên vì vöøa taùc vöøa baát taùc; phaù kieán, phaù oai nghi cuõng nhö vaäy.552 Ñoù laø chín. 4. Coù chín nhö phaùp ngaên thuyeát

giôùi (ngöôïc nghóa caâu treân). 5. Coù chín lôøi xaû giôùi: - Toâi xaû Phaät, xaû Phaùp, xaû Taêng, xaû Hoøa thöôïng, xaû ñoàng Hoøa thöôïng, xaû A-xaø-leâ, xaû ñoàng A-xaø-leâ, xaû caùc phaïm haïnh, xaû giôùi. Ñoù laø chín. Cuõng vaäy, moãi moãi chín lôøi laøm thaønh moät haïng muïc, cho ñeán - ... chaúng phaûi Sa-moân Thích töû cuõng nhö vaäy.55> 6. Ñöùc Nhö Lai ra ñôøi thaáy coù söï laàm loãi neân vì chín nghóa maø cheá

552. X em phaàn iii, chöông xiv, ñoaïn 2 - Giaø yeát-ma. Veà yù nghóa taùc vaø baát taùc, xem caùc cht. 7, 8, 9 cuõng trong ñoaïn daãn treân. 55>. Xem muïc - Naêm phaùp, haïng muïc 219.

>14 BOÄ LUAÄT TAÄP 4

giôùi cho caùc Tyø-kheo: nhieáp thuû ñoái vôùi Taêng, cho ñeán ñoaïn höõu laäu vò lai.554 Ñoù laø chín. Ñöùc Nhö Lai ra ñôøi, thaáy coù söï loãi laàm neân vì chín lôïi nghóa maø cheá yeát-ma ha traùch cho caùc Tyø-kheo: töø nhieáp thuû ñoái vôùi Taêng, cho ñeán ñoaïn höõu laäu vò lai. Ñoù laø chín. Cho ñeán baûy dieät traùnh cuõng nhö vaäy. X. MÖÔØI PHAÙP 1. Coù möôøi thöù y: y caâu-xa, y kieáp-boái, y khaâm-baït-la, y soâ-ma, y xoa-ma, y xaù-naäu, y gai boá, y sí-di-la, y caâu-giaù-la, y sai-la-ba-ni.555 Ñoù laø möôøi thöù y neân nhuoäm laøm maøu y ca-sa ñeå thoï trì. 2. Coù möôøi thöù y phaán taûo:556 y traâu nhôi, y chuoät gaëm, y bò chaùy, y nguyeät thuûy, y saûn phu,557 y thaàn mieáu, y goø maû, y nguyeän, y thoï Vöông chöùc,558 y vaõng hoaøn. Ñoù laø möôøi loaïi y. >.Coù möôøi söï ngaên thuyeát giôùi phi phaùp: khoâng ñöôïc keå vaøo trong Ba-la-di;559 chaúng phaûi xaû giôùi; khoâng ñöôïc keå vaøo trong xaû giôùi; tuøy thuaän yeâu caàu nhö phaùp cuûa Taêng;560 khoâng traùi nghòch yeâu caàu nhö phaùp cuûa Taêng;561 khoâng ñöôïc keå vaøo trong söï traùi nghòch yeâu caàu nhö phaùp cuûa Taêng; phaù giôùi khoâng ñöôïc thaáy, nghe, nghi phaù kieán khoâng ñöôïc thaáy, nghe, nghi; phaù oai nghi khoâng ñöôïc thaáy, nghe, nghi.562 Ñoù laø möôøi. 4. Coù möôøi nhö phaùp ngaên thuyeát giôùi (traùi vôùi caâu treân). 5. Laïi coù möôøi söï ngaên thuyeát giôùi phi phaùp: khoâng phaïm bieân toäi, khoâng ñöôïc keå vaøo bieân toäi, khoâng phaïm Tyø-kheo-ni, khoâng ñöôïc keå vaøo phaïm Tyø-kheo-ni, khoâng taëc taâm thoï giôùi, khoâng ñöôïc keå vaøo taëc taâm thoï giôùi, khoâng phaù noäi ngoaïi ñaïo, khoâng ñöôïc keå vaøo phaù noäi ngoaïi ñaïo, chaúng phaûi huyønh moân, khoâng ñöôïc keå vaøo huyønh moân.56>

554. Xem treân, - Hai phaùp, haïng muïc 1>6; - Ba phaùp, haïng muïc 156; - Boán phaùp, haïng muïc 57; - Naêm phaùp, haïng muïc 220. 555. Xem phaàn i, Tyø-kheo, Ni-taùt-kyø 1, cht. 8; baûn Vieät, quyeån 1, tr.2>6. Phieân aâm ôû ñaây coù vaøi choã khaùc vôùi phieân trong ñoaïn daãn treân. Xem theâm, Phaàn iii, chöông vi - Y. 556. Xem phaàn iii, chöông vi - Y, cht. 7. 557. Trong baûn: sô saûn y. Coù baûn cheáp: sô hö. Treân kia, ñoaïn ñaõ daãn (cht. 217) noùi laø - y saûn phuï. 558. Trong baûn Haùn: laäp Vöông y. Treân kia, ñoaïn ñaõ daãn (cht. 217) noùi laø - y thoï Vöông chöùc. 559. Thaäp tuïng >>: Tyø-kheo phaïm Ba-la-di, nhöng chöa ñöôïc Taêng neâu toäi. Nghóa laø, chöa bò buoäc toäi laø phaïm Ba-la-di. 560. Thaäp tuïng >>: tuyø thuaän Taêng söï nhö phaùp. 561. Thaäp tuïng >>: khoâng khinh Taêng, töùc khoâng choáng ñoái caùc

quyeát ñònh nhö phaùp cuûa Taêng. 562. Xem phaàn iii, chöông xiv, ñoaïn 2, vaø xem giaûi thích ôû ñoaïn > veà 10 nhö phaùp. 56>. 10 trong 1> giaø naïn. Khoâng ñöôïc nhaän laø Tyø-kheo, maëc duø coù thoï giôùi.

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN (Phaàn 4) >15

Ñoù laø möôøi. 6. Coù möôøi phaùp ngaên thuyeát giôùi (ngöôïc vôùi caâu treân). 7. Coù möôøi phaùp neân sai giaùo thoï Tyø-kheo-ni: thoï trì ñuû hai traêm naêm möôi giôùi, ña vaên, roäng tuïng hai boä giôùi tyø-ni, coù khaû naêng veà ngoân ngöõ, bieäân thuyeát roõ raøng, töø ñaïi taùnh xuaát gia nhö Saùt-lôïi Baø-la-moân cö só, hình maïo ñoan chaùnh, Tyø-kheo-ni cung kính, ñuû khaû naêng vì Tyø- kheo-ni noùi phaùp khieán ñöôïc hoan hyû, khoâng vì Phaät xuaát gia, maëc aùo ca sa maø phaïm troïng toäi; hai möôi hay hôn hai möôi haï. Ñoù laø möôøi. 8. Baáy giôø, Ñöùc Phaät baûo Öu-ba-ly: - Caùc ngöôi khoâng ñöôïc luùc naøo cuõng cöû toäi caùc Tyø-kheo khaùc564. Taïi sao? Neáu thaân oai nghi khoâng thanh tònh maø cöû toäi Tyø-kheo khaùc thì khieán ngöôøi aáy noùi: - Thöa Tröôûng laõo, tröôùc phaûi töï mình tònh thaân oai nghi ñaõ. Naøy Öu-ba-ly, neáu Tyø-kheo thaân oai nghi thanh tònh thì lôøi noùi kia khoâng phaùt sinh. Lôøi noùi khoâng thanh tònh, maïng khoâng thanh tònh, khoâng ña vaên, khoâng roäng tuïng hai boä tyø-ni cuõng nhö vaäy (nhö trong - naêm phaùp ñaõ noùi). 9. Laïi nöõa Öu-ba-ly, neáu muoán cöû toäi Tyø-kheo khaùc thì neân tu taäp naêm phaùp: ñuùng thôøi khoâng ñöôïc phi thôøi, chaân thaät khoâng ñöôïc khoâng chaân thaät, lôïi ích khoâng ñöôïc toån giaûm, dòu daøng khoâng ñöôïc thoâ loã, töø taâm khoâng ñöôïc saân nhueá. Naøy Öu-ba-ly, cöû toäi Tyø-kheo khaùc phaûi coù möôøi phaùp naøy, sau ñoù môùi cöû. 10. Coù möôøi söï nhaän theû phi phaùp:565 khoâng hieåu roõ vaán ñeà maø nhaän theû, khoâng cuøng vôùi ngöôøi nhö phaùp maø nhaän theû, muoán khieán cho ngöôøi phi phaùp nhieàu maø nhaän theû, bieát coù nhieàu ngöôøi phi phaùp maø nhaän theû, muoán khieán Taêng bò phaù maø nhaän theû, bieát Taêng muoán phaù maø nhaän theû, do tieåu toäi maø nhaän theû, khoâng nhö söï thaáy bieát maø nhaän theû, phi phaùp nhaän theû, bieät chuùng nhaän theû. Ñoù laø möôøi. 11. Coù möôøi söï nhaän theû nhö phaùp (ngöôïc vôùi caâu treân). 12. Ñöùc Nhö Lai ra ñôøi, thaáy coù söï laàm loãi, (1012a1) vì möôøi nghóa maø cheá giôùi cho caùc Tyø-kheo: töø nhieáp thuû ñoái vôùi Taêng, cho ñeán chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi.566 Ñoù laø möôøi. 1>. Coù möôøi haïng ngöôøi khoâng ñöôïc leã baùi: töï noùi phaïm bieân toäi, phaïm Tyø-kheo-ni, thoï giôùi vôùi taâm giaëc, phaù noäi ngoaïi ñaïo, huyønh moân, gieát cha, gieát meï, gieát A-la-haùn, phaù Taêng, vôùi taâm aùc laøm thaân Phaät ra maùu. Ñoù laø möôøi.

564. Xem - Naêm phaùp haïng muïc 206. 565. Xem phaàn iii, chöông xvi, muïc iii.2(ii.c). 566. Xem baûn Vieät, quyeån 1, tr. 25, caùc cht. >1, >2.

>16 BOÄ LUAÄT TAÄP 4

14. Tyø-kheo coù möôøi thöù oai nghi khoâng ñöôïc leã baùi: khi ñaïi haønh, khi tieåu haønh, khi khoûa thaân, khi caïo toùc, khi noùi phaùp, khi xæa raêng, khi suùc mieäng, khi uoáng, khi aên, luùc aên traùi caây. Ñoù laø möôøi. 15. Uoáng röôïu coù

möôøi ñieàu maát maùt: saéc dieän xaáu, keùm söùc khoûe, maét khoâng saùng, öa noåi saân, maát cuûa, theâm beänh, gaây ñaáu tranh, tieáng xaáu ñoàn khaép, khoâng trí tueä, cheát ñoïa vaøo ñòa nguïc. Ñoù laø möôøi. 16. Ngöôøi xuaát gia vaøo cung vua, ñeán choã cuûa theå nöõ, coù möôøi ñieàu tai haïi: Neáu vua ñang cuøng phu nhaân hoøa hôïp. Khi Tyø-kheo vaøo cung ñeán choã theå nöõ, phu nhaân thaáy Tyø-kheo beøn cöôøi, Tyø-kheo thaáy phu nhaân cuõng cöôøi. Vua seõ nghó: - Tyø-kheo hoaëc ñaõ laøm vieäc nhö vaäy, hoaëc seõ laøm vieäc nhö vaäy. Ñoù laø tai haïi thöù nhaát khi ngöôøi xuaát gia vaøo trong cung vua ñeán choã cuûa theå nöõ. Laïi nöõa, vua khi say cuøng phu nhaân hoøa hôïp, roài khoâng nhôù; sau phu nhaân coù thai, vua nghó: - Tyø-kheo tôùi lui trong cung. Ñaây laø vieäc laøm cuûa Tyø-kheo. Ñoù laø ñieàu tai haïi thöù hai. Laïi nöõa, thaùi töû cuûa vua muoán laøm phaûn gieát vua. Vua nghó: - Tyø- kheo tôùi lui trong cung noäi, laøm quaân sö cho vieäc naøy. Ñaây laø Tyø-kheo xuùi duïc. Ñoù laø ñieàu tai haïi thöù ba. Laïi nöõa, ñieàu maät cuûa vua trong cung bò loä ra ngoaøi. Vua nghó: - Tyø-kheo naøy tôùi lui trong cung noäi. Ñaây laø do Tyø-kheo naøy truyeàn ñaït. Ñoù laø ñieàu tai haïi thöù tö. Laïi nöõa, vua maát baûo vaät hay tôï baûo vaät, nghó: - Tyø-kheo naøy tôùi lui trong cung noäi cuûa ta. Tyø-kheo naøy laáy ñi. Ñoù laø ñieàu tai haïi thöù naêm. Laïi nöõa, hoaëc vua caát nhaéc keû thaáp keùm leân ñòa vò cao, ngöôøi ngoaøi khoâng baèng loøng, nghó: - Tyø-kheo naøy vaøo trong cung. Ñaây laø vieäc laøm cuûa Tyø-kheo. Ñoù laø ñieàu tai haïi thöù saùu. Laïi nöõa, vua haï chöùc ngöôøi ôû ñòa vò cao, ngöôøi ngoaøi khoâng baèng loøng, nghó: - Tyø-kheo naøy vaøo trong cung. Ñaây laø vieäc laøm cuûa Tyø-kheo. Ñoù laø ñieàu tai haïi thöù baûy. Laïi nöõa, hoaëc voâ söï nhaân duyeân phi thôøi maø vua taäp hôïp boán boä binh; ngöôøi khoâng baèng loøng, nghó: - Tyø-kheo naøy vaøo trong cung. Ñaây laø vieäc laøm cuûa Tyø-kheo. Ñoù laø ñieàu tai haïi thöù taùm. Laïi nöõa, hoaëc vua taäp hôïp binh nöûa ñöôøng roài trôû laïi, ngöôøi khoâng baèng loøng nghó: - Tyø-kheo naøy vaøo trong cung. Ñaây laø vieäc laøm cuûa Tyø-kheo. Ñoù laø ñieàu tai haïi thöù chín. Laïi nöõa, vua ñang ôû trong choã theå nöõ, cho xuaát voi ngöïa toát, nöõ

nhaân xinh ñeïp. (Tyø-kheo) thaáy taâm sinh aùi tröôùc, chaúng phaûi phaùp cuûa Tyø-kheo. Ñoù laø ñieàu tai haïi thöù möôøi. 17. Coù möôøi phaùp khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: Khoâng theå daïy ñeä töû taêng giôùi, taêng taâm, taêng hueä hoïc, taêng oai nghi, taêng tònh haïnh, taêng Ba-la-ñeà-moäc-xoa hoïc, khoâng theå daïy xaû aùc kieán, ñeä töû khoâng an laïc nôi truù xöù naøy, khoâng theå dôøi ñeán truù xöù khaùc an laïc, neáu coù nghi hoái phaùt sinh khoâng theå nhö phaùp nhö tyø-ni ñeå khai giaûi quyeát ñoaùn, khoâng ñuû möôøi haï. Ñoù laø möôøi. 18. Coù möôøi phaùp neân trao ñaïi giôùi cho ngöôøi (ngöôïc nghóa caâu treân). 19. Coù möôøi phaùp khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: khoâng thoï trì ñuû hai traêm naêm möôi giôùi, khoâng ña vaên, khoâng theå daïy ñeä töû A-tyø- ñaøm. Tyø-ni, khoâng theå daïy xaû aùc kieán truï thieän kieán, khoâng bieát Ba-la- ñeà-moäc-xoa, khoâng bieát thuyeát Ba-la-ñeà-moäc-xoa, khoâng bieát boá-taùt, khoâng bieát yeát-ma boá-taùt, khoâng ñuû möôøi haï. Ñoù laø möôøi. 20. Coù möôøi phaùp neân trao ñaïi

giôùi cho ngöôøi (ngöôïc nghóa vôùi caâu treân). 21. Coù möôøi phaùp khoâng ñöôïc sai ñoaùn söï ôû truù xöù khaùc: khoâng thoï trì ñuû hai traêm naêm möôi giôùi, khoâng ña vaên, khoâng roäng tuïng hai boä giôùi, khoâng thieän xaûo ngoân ngöõ khieán ngöôøi khai giaûi, khoâng theå vaán ñaùp daïy doã quôû traùch nhö phaùp dieät taän khieán ñöôïc hoan hyû, coù traùnh söï khôûi khoâng kheùo hay dieät, khoâng bieát Ba-la-ñeà-moäc-xoa, khoâng bieát noùi Ba-la-ñeà-moäc-xoa, khoâng bieát boá-taùt, khoâng bieát yeát-ma boá-taùt. Ñoù laø möôøi. 22. Coù möôøi phaùp khoâng ñöôïc sai ñoaùn söï rieâng ôû truù xöù khaùc: saùu caâu nhö treân; khoâng giaûi ñoaùn roõ vieäc ñaáu tranh, khoâng bieát traùnh söï khôûi, khoâng bieát traùnh söï dieät, khoâng bieát höôùng ñeán choã dieät traùnh söï. Ñoù laø möôøi. 2>. Coù möôøi phaùp neân sai ñoaùn söï rieâng ôû truù xöù khaùc: (ngöôïc vôùi caâu treân). 24. Coù möôøi phaùp khoâng ñöôïc sai ñoaùn söï rieâng ôû truù xöù khaùc: saùu caâu ñaàu nhö treân; coù aùi, coù nhueá, coù boá, coù si. Ñoù laø möôøi. 25. Coù möôøi phaùp neân sai ñoaùn söï rieâng ôû truù xöù khaùc (ngöôïc vôùi caâu treân). 26. Baáy giôø, A-nan töø choã ngoài ñöùng daäy, troáng vai beân phaûi, ñaàu goái beân phaûi chaám ñaát, chaép tay baïch Phaät: - Baïch Ñaïi ñöùc, vì nhaân duyeân gì khieán Taêng chöa coù traùnh söï maø khôûi traùnh söï; coù traùnh söï laïi khoâng tröø dieät ñöôïc?

>18 BOÄ LUAÄT TAÄP 4

Ñöùc Phaät baûo A-nan: - Cöû toäi Tyø-kheo khaùc, khoâng phaïm noùi phaïm, phaïm noùi khoâng phaïm, nheï noùi naëng, naëng noùi nheï, phi phaùp noùi phaùp, phaùp noùi phi phaùp, phi tyø-ni noùi tyø-ni, laø tyø-ni noùi phi tyø-ni, phi cheá laïi cheá, cheá laïi ñoaïn. Do nhöõng nhaân duyeân naøy khieán Taêng chöa sinh traùnh söï laïi sinh traùnh söï, ñaõ coù traùnh söï thì khoâng tröø dieät ñöôïc. A-nan laïi hoûi Phaät: - Baïch Ñaïi ñöùc, do nhaân duyeân gì khieán Taêng chöa coù traùnh söï khoâng sinh traùnh söï, ñaõ coù traùnh söï thì ñöôïc tröø dieät? Ñöùc Phaät traû lôøi cho A-nan: (ngöôïc vôùi caâu treân). 27. Phaät baûo A-nan tieáp: - Coù möôøi loaïi goác reã cuûa tranh caõi, caàn neân bieát, kheùo duøng phöông tieän ñeå ñöôïc tröø dieät. Möôøi loaïi laø gì? (ngöôïc vôùi caâu treân). 28. Baáy giôø, Öu-ba-ly töø choã ngoài ñöùng daäy, ñeå troáng vai beân phaûi, ñaàu goái beân phaûi chaám ñaát, chaép tay baïch Phaät: - Kính baïch Ñaïi ñöùc, noùi laø Taêng vôõ, cho ñeán möùc naøo ñöôïc goïi laø Taêng vôõ? Ai phaù vôõ hoøa hôïp Taêng? Ñöùc Phaät traû lôøi: möôøi söï nhö treân. Do möôøi söï naøy maø tìm caàu beø ñaõng, hoaëc sai ngöôøi tìm caàu, roài thuyeát giôùi boá-taùt yeát-ma bieät boä. Cho ñeán möùc ñoù, ñöôïc goïi laø Taêng vôõ. Ñoù goïi laø phaù vôõ hoøa hôïp Taêng. Öu-ba-ly hoûi veà hoaø hôïp Taêng (ngöôïc vôùi caâu treân). XI. MÖÔØI MOÄT PHAÙP 1. Coù möôøi moät lôøi xaû giôùi: - Toâi xaû Phaät, xaû phaùp, xaû Taêng, xaû Hoøa thöôïng, xaû ñoàng Hoøa thöôïng, xaû A-xaø-leâ, xaû ñoàng A-xaø-leâ, xaû tònh haïnh Tyø-kheo, xaû Ba-la-ñeà-moäc-xoa, xaû tyø-ni, xaû hoïc söï. Ñoù laø möôøi moät. Cuõng vaäy, cöù moãi moãi möôøi lôøi laøm thaønh moät haïng muïc, cho ñeán - ... chaúng phaûi Sa-moânThích töû» cuõng nhö vaäy. 2. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân ôû trong röøng thaønh Baát-thi,567 baûo caùc Tyø-kheo: - Tyø-kheo ôû baát cöù choã naøo cuõng khoâng ñöôïc ñaáu tranh, maï lò nhau, tuoân ra lôøi nhö ñao kieám, böôi moùc vieäc toát vieäc xaáu. Khi nhôù ñeán

coøn khoâng vui huoáng laø soáng vôùi noù. Caùc ngöôi quyeát ñònh neân bieát ba phaùp nhanh choùng daäp taét, neân bieát ba phaùp taêng tröôûng. Ba phaùp gì? Nieäm xuaát ly, nieäm khoâng saân nhueá, nieäm khoâng taät ñoá. Ba söï naøy nhanh choùng daäp taét. Ba phaùp laøm cho taêng tröôûng laø gì? Nieäm tham duïc, nieäm saân nhueá, nieäm taät ñoá. Ba phaùp naøy laøm taêng tröôûng. Vì vaäy, baát cöù ôû choã naøo neáu ñaáu tranh, maï lò laãn nhau, mieäng tuoân ra lôøi nhö

567. Baát-thi thaønh laâm .

SOÁ 1428 - LUAÄT TÖÙ PHAÀN (Phaàn 4) >19

ñao kieám, böôi moùc xaáu toát nhau, khi nhôù ñeán coøn khoâng vui huoáng laø soáng vôùi noù; cho neân caùc ngöôi quyeát ñònh neân bieát ba phaùp toån giaûm, vaø ba phaùp taêng tröôûng naøy. Neáu Tyø-kheo ôû baát cöù choã naøo maø khoâng cuøng ñaáu tranh nhau. (ngöôïc nghóa vôùi caâu treân). >. Tröôøng hôïp neáu coù ñaáu tranh, hai beân ñeàu khoâng nhaãn nhòn, loøng oâm laáy söï caáu ueá, gheùt nhau, haïi nhau, taêng tröôûng (101>a1) saân haän, khoâng kheùo ñieàu phuïc, khoâng nhaän lôøi daïy baûo nhau, cuøng maát söï cung kính, thì neân bieát traùnh söï naøy caøng luùc caøng trôû thaønh kieân coá, khoâng theå nhö phaùp, nhö luaät, nhö lôøi Phaät daïy ñeå chaám döùt ñöôïc. Neáu Tyø-kheo ñaáu tranh nhau, hai beân ñeàu coù theå nhaãn nhòn, loøng khoâng oâm caáu ueá, khoâng gheùt nhau, haïi nhau, khoâng taêng tröôûng saân nhueá, kheùo ñieàu phuïc, nghe lôøi daïy baûo cuûa nhau, khoâng maát cung kính, thì traùnh söï naøy khoâng kieân coá, seõ ñöôïc nhö phaùp, nhö luaät, nhö lôøi Phaät daïy maø chaám döùt. Neáu Tyø-kheo cuøng nhau tranh caûi, maø hai beân ñeàu khoâng nhaãn nhòn, loøng oâm caáu ueá, gheùt nhau, haïi nhau, taêng tröôûng saân nhueá, khoâng kheùo ñieàu phuïc, khoâng nhaän söï daïy baûo cuûa nhau, cuøng maát söï cung kính. Tröôøng hôïp naøy, khi traùnh söï khôûi leân neáu khoâng duøng moät phaùp naøo trong baûy dieät traùnh ñeå chaám döùt, thì neân bieát traùnh söï naøy caøng luùc caøng trôû thaønh kieân coá, khoâng ñöôïc nhö phaùp, nhö luaät, nhö lôøi Phaät daïy ñeå chaám döùt. Neáu traùnh söï nhö phaùp ñöôïc chaám döùt... (ngöôïc vôùi caâu treân). Neáu Tyø-kheo cuøng ñaáu tranh nhau maø khoâng cho Thöôïng, trung, haï toïa bình nghò thì khoâng nhaäp, khoâng töông öng vôùi Tu-ña-la,568 Tyø-ni phaùp luaät. Neáu khi traùnh söï khôûi leân maø khoâng duøng moät trong baûy phaùp dieät traùnh ñeå chaám döùt, thì traùnh söï naøy seõ ñöa ñeán taêng tröôûng kieân coá, khoâng ñöôïc nhö phaùp, nhö luaät, nhö lôøi Phaät daïy ñeå chaám döùt. Neáu traùnh söï nhö phaùp dieät... (ngöôïc vôùi nghóa treân). Neáu khoâng cuøng vôùi vò trì Luaät, trì Phaùp, trì Ma-di, cuøng bình nghò traùnh söï, thì traùnh söï taêng tröôûng cuõng nhö caâu treân ñaõ noùi. Neáu traùnh söï nhö phaùp chaám döùt... (thì cuõng nhö caâu treân). 4. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân baûo Öu-ba-ly: - Caùc ngöôi chôù neân luùc naøo cuõng cöû toäi Tyø-kheo khaùc. Taïi sao vaäy? Neáu cöû toäi ngöôøi khaùc maø thaân khoâng thanh tònh, khaåu khoâng thanh tònh thì ngöôøi khaùc lieàn noùi: - Thöa Tröôûng laõo, tröôùc heát töï mình phaûi tònh thaân, khaåu, oai nghi ñaõ. Naøy Öu-ba-ly, neáu Tyø-kheo thaân,

568. Trong baûn, tu-ñoá-loä .

khaåu thanh tònh thì ngöôøi kia khoâng theå noùi gì ñöôïc. Laïi nöõa, naøy Öu-ba-ly, muoán cöû toäi Tyø-kheo khaùc, maø maïng khoâng thanh tònh, ít nghe, khoâng tuïng Tu-ña-la, thì khi cöû toäi, ngöôøi kia lieàn noùi: - Thöa Tröôûng laõo, tröôùc heát phaûi töï thanh tònh maïng cuûa mình, tuïng Tu-ña-la ñaõ. Naøy Öu-ba-ly, neáu cöû toäi Tyø-kheo khaùc maø mình khoâng ña vaên, khoâng bieát tyø-ni, bieän thuyeát khoâng roõ raøng, ñöôïc ví duï nhö con deâ traéng, neáu cöû toäi ngöôøi thì ngöôøi kia seõ noùi: - Tröôûng laõo phaûi hoïc tyø-ni, hoïc caùch noùi tröôùc ñaõ. Naøy Öu-ba-ly, cöû toäi Tyø-kheo khaùc maø mình ña vaên, tuïng tyø-ni, noùi naêng bieän thuyeát roõ raøng thì ngöôøi kia khoâng noùi gì ñöôïc. Naøy Öu-ba-ly, bôûi vaäy cho neân Tyø-kheo neân bieát nhö vaäy. 5. Neáu Tyø-kheo maø ngöôøi aáy ñoái vôùi mình coù yeâu, coù kính, thì neân cöû toäi. Hoaëc khoâng yeâu nhöng maø kính, thì neân cöû. Hay khoâng kính nhöng yeâu, thì neân cöû. Neáu khoâng yeâu khoâng kính nhöng coù theå khieán ngöôøi aáy boû aùc trôû veà thieän ñöôïc thì neân cöû. Neáu ngöôøi aáy maø khoâng yeâu khoâng kính cuõng khoâng theå khieán cho boû aùc haønh thieän, nhöng coù Tyø-kheo maø ngöôøi aáy coi troïng, toân kính tin töôûng, coù theå khieán cho boû aùc haønh thieän, thì neân cöû. Neáu khoâng yeâu khoâng kính, khoâng theå khieán cho boû aùc haønh thieän, laïi khoâng coù Tyø-kheo maø ngöôøi aáy coi troïng, toân kính tin töôûng, khoâng theå khieán cho boû aùc haønh thieän. Thì naøy Öu-ba-ly, Taêng neân xaû trí lieàn, ñuoåi ñi, vaø noùi: - Duø Tröôûng laõo muoán ñi ñeán nôi naøo, nôi ñoù cuõng seõ ñoái vôùi thaày maø taùc cöû, taùc öùc nieäm, taùc töï ngoân, ngaên A-naäu-baø-ñaø, ngaên thuyeát giôùi, ngaên töï töù. Thí nhö oâng thaày daïy ngöïa, con ngöïa döõ khoù daïy lieàn goäp caû yeân cöông maø ñuoåi noù ñi; Tyø-kheo naøy cuõng laïi nhö vaäy. Ngöôøi nhö vaäy khoâng ñöôïc ñeán hoï caàu thính. Ñaây töùc laø thính. Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy. Öu-ba-ly sau khi nghe, hoan hyû, tin öa thoï trì. 6. Öu-ba-ly baïch Phaät: - Baïch Ñaïi ñöùc, baèng bao nhieâu phaùp ñeå khôi daäy söï vieäc cho Tyø- kheo? Ñöùc Phaät daïy: - Vieäc cuûa Tyø-kheo ñöôïc khôi daäy baèng ba phaùp: phaù giôùi, phaù kieán, phaù oai nghi. Öu-ba-ly laïi hoûi: - Söï vieäc ñöôïc khôûi leân baèng ba söï naøy, laïi phaûi baèng bao nhieâu phaùp ñeå taùc cöû? Ñöùc Phaät daïy:

- Neân baèng ba phaùp kieán, vaên, nghi ñeå cöû. Öu-ba-ly laïi hoûi: - Baèng ba söï khôûi söï; baèng ba phaùp ñeå taùc cöû, beân trong (ngöôøi taùc cöû) phaûi coù bao nhieâu phaùp, sau ñoù môùi cöû? Ñöùc Phaät daïy: - Beân trong ngöôøi aáy phaûi coù naêm phaùp môùi neân taùc cöû. (Nhö tröôùc ñaõ noùi, - ñuùng thôøi chöù khoâng ñöôïc phi thôøi)569. 7. Ñöùc Theá Toân ôû beân ao nöôùc, taïi nöôùc Baït-xaø, baûo caùc Tyø- kheo: - Caùc ngöôi noùi Ta vì y phuïc, aåm thöïc, thuoác men chöõa beänh, giöôøng naèm, ngoïa cuï maø noùi phaùp phaûi khoâng? Caùc Tyø-kheo baïch Phaät: - Baïch Ñaïi ñöùc, chuùng con khoâng daùm sinh yù nghó nhö vaäy. Chuùng con khoâng daùm noùi Ñöùc Theá Toân vì y phuïc, cho ñeán ngoïa cuï maø noùi phaùp. Ñöùc Phaät daïy: - Neáu khoâng nghó nhö vaäy, thì nghó theá naøo? Caùc Tyø-kheo thöa: -

Chuùng con coù nghó raèng Ñöùc Theá Toân duõ loøng töø ñoái vôùi chuùng sinh neân noùi phaùp. Ñöùc Phaät daïy: - Caùc ngöôi neáu thaät söï coù yù nghó nhö vaäy thì ñoái vôùi phaùp maø ta ñaõ giaùc ngoä chöùng tri laø, boán nieäm xöù, boán chaùnh caàn, boán thaàn tuùc, boán thieàn, naêm caên, naêm löïc, baûy giaùc yù, taùm chaùnh ñaïo, caùc ngöôi neân hoan hyû hoøa hôïp tu hoïc. Neáu ñaõ hoan hyû hoøa hôïp tu hoïc thì neáu coù Tyø-kheo naøo phaïm giôùi, caùc ngöôi khoâng ñöôïc voäi vaõ cöû toäi maø neân töï quaùn saùt: “Mong sao cho khoâng gaây phieàn naõo cho chính mình, cuõng khoâng khieán haïi ngöôøi. Ngöôøi phaïm toäi kia phaûi chaêng khoâng öa saân haän, khoâng keát oaùn hieàm, khoâng khoù giaùc ngoä, töï mình coù theå tröø toäi, coù theå boû phaùp baát thieän, truï nôi thieän phaùp?” Quaùn saùt nhö vaäy roài, caàn phaûi caân nhaéc, ñaén ño, neáu thaáy coù theå gaây phieàn naõo cho mình song seõ khoâng haïi ngöôøi. Ngöôøi phaïm kia coù toäi laïi khoâng öa saân nhueá, khoâng khoù tænh ngoä, sôùm coù theå tröø toäi, coù theå boû phaùp baát thieän, truï thieän phaùp. Tyø-kheo kia neân nghó: “Tuy ta bò moät ít phieàn naõo, nhöng ñoái vôùi vò kia khoâng coù haïi, chæ coù aùi, coù lôïi ích, coù theå khieán cho vò aáy boû phaùp baát thieän, maø truï nôi thieän phaùp.” Theá thì neân cöû toäi. - Tyø-kheo nghó nhö vaày: “Ta cöû toäi ngöôøi khaùc, seõ töï chuoác laáy

569. Xem muïc - Naêm phaùp, haïng muïc 215; - Möôøi phaùp, haïng muïc 9.

>22 BOÄ LUAÄT TAÄP 4

phieàn naõo cho chính mình, nhöng khoâng haïi ngöôøi kia. Vò kia coù toäi, öa saân nhueá, nhöng deã ñöôïc giaûi ngoä, coù theå nhanh choùng xaû toäi.” Coøn laïi, nhö treân ñaõ noùi. - Tyø-kheo laïi nghó: “Neáu cöû toäi ngöôøi khaùc, ta seõ töï chuoác laáy phieàn naõo haïi. Vò coù toäi kia öa saân nhueá, khoù coù theå giaûi ngoä, khoâng sôùm xaû toäi. Neáu ta cöû toäi, taùc phaùp öùc nieâm, maø vò aáy seõ duøng nhöõng lôøi quanh co khaùc ñeå traû lôøi ta, roài laïi sinh saân nhueá, thì ngöôøi nhö vaäy neân xaû trí, khoâng caàn phaûi cöû toäi theâm nöõa.” - Tyø-kheo hoøa hôïp, hoan hyû nhö vaäy, maø coù nhöõng lôøi tranh caõi trong A-tyø-ñaøm, thì neân noùi: “Thöa caùc Tröôûng laõo, vaên vaø nghóa cuûa nhöõng ñieàu ñöôïc noùi ñeàu töông öng, ta khoâng neân tranh caõi nhau.” Coù Tyø-kheo khaùc naøo, maø lôøi noùi ñöôïc moïi ngöôøi tin duøng, cuõng neân noùi: “Thöa caùc Tröôûng laõo, vaên vaø nghóa cuûa nhöõng ñieàu ñöôïc noùi ñeàu töông öng, ta khoâng neân tranh caõi nhau.” Laïi coøn coù Tyø-kheo khaùc nöõa, maø lôøi noùi ñöôïc moïi ngöôøi tin duøng, thì cuõng neân noùi nhö vaäy. - Laïi noùi nhö sau: “Thöa Tröôûng laõo, vaên cuù nhöõng gì ñaõ ñöôïc noùi tuy khaùc nhau nhöng nghóa thì ñoàng. Ñaây chæ laø vieäc nhoû. Ta ñöøng tranh caõi nhau nöõa.” Neáu coù ai ñöôïc nhieàu ngöôøi tin, maø lôøi noùi ñöôïc tin duøng, thì cuõng neân noùi nhö vaäy. Laïi coøn ngöôøi khaùc ñöôïc nhieàu ngöôøi tin, maø lôøi noùi ñöôïc tin duøng, thì cuõng neân noùi nhö vaäy. - Laïi noùi nhö vaày: “Thöa Tröôûng laõo, vaên cuûa nhöõng gì ñöôïc noùi thì ñoàng, nhöng nghóa thì khaùc,” cuõng nhö vaäy. - Laïi noùi nhö vaày: “Thöa Tröôûng laõo, vaên vaø nghóa cuûa nhöõng gì ñaõ ñöôïc noùi ñeàu khaùc. Ta ñöøng tranh caõi nhau nöõa.” Neáu coù ai

ñöôïc nhieàu ngöôøi tin, maø lôøi noùi ñöôïc tin duøng, thì cuõng neân noùi nhö vaäy. Laïi coøn ngöôøi khaùc ñöôïc nhieàu ngöôøi tin, maø lôøi noùi ñöôïc tin duøng, thì cuõng neân noùi nhö vaäy. - Neáu noùi lôøi noùi nhö vaäy, maø chuùng Taêng hoøa hôïp coù traùnh söï khôûi, neân cuøng hoaø hôïp taäp trung laïi. Sau khi taäp trung roài, neân taùc phaùp quaùn saùt nhö vaày: “Neáu chuùng ta tranh chaáp nhau, ñoái vôùi phaùp Sa-moân coù gaây löu naïn hay khoâng? Thaày nghó theá naøo?” Tyø-kheo naøo thaáy ñöôïc chaùnh lyù thì neân noùi lôøi naøy: “Phaùp ñaáu tranh ñoái vôùi Sa-moân töùc laø löu naïn.” Laïi hoûi: “Hoïc giaû coù ai thaáy ñaây laø ñieàu ñaùng quôû traùch hay khoâng?” Vò kia noùi: “Theo yù toâi, ñoái vôùi phaùp Sa-moân maø gaây löu naïn töùc laø ñaùng quôû traùch.” Laïi hoûi: “Neáu ñoái vôùi phaùp Sa-moân caùc löu naïn laø phaùp ñaùng quôû traùch, nhöng coù theå tieán ñeán thieän caên, ñaéc quaû Sa-moân hay khoâng?” Coù Tyø-kheo thaáy chaùnh lyù noùi: “Theo yù toâi, ñieàu ñaùng quôû traùch thì khoâng theå tieán ñeán thieän caên, khoâng theå ñaéc Sa-moân

quaû.” Neáu laøm nhö vaäy maø traùnh söï ñöôïc chaám döùt thì neân noùi vôùi Tyø-kheo kia: “Thaày vì chuùng toâi maø chaám döùt traùnh söï naøy.” Tyø-kheo kia neân traû lôøi: “Toâi khoâng bieát ñöôïc taâm cuûa ngöôøi khaùc. Duy chæ tin töôûng nôi Ñöùc Phaät maø thoâi. Ñöùc Theá Toân coù luùc vì toâi noùi phaùp toái thaéng thöôïng dieäu, chæ baøy thieän aùc. Cöù nhö phaùp maø toâi nghe töø Ñöùc Theá Toân nhö vaäy, nay noùi laïi cho thaày.” Neáu Tyø-kheo kia nghe roài lieàn xaû boû traùnh söï. Khi Tyø-kheo naøy noùi lôøi nhö vaäy, ñaõ khoâng töï ñeà cao mình cuõng khoâng haï thaáp ngöôøi. Nhö vaäy, caùc Tyø-kheo khaùc khoâng coù choã naøo ñeå quôû traùch ñöôïc.” Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau nghe, hoan hyû, tin öa thoï trì. 8. Coù möôøi ba haïng ngöôøi, chöa thoï ñaïi giôùi thì khoâng ñöôïc cho thoï, neáu ñaõ thoï thì neân dieät taãn:570 töï noùi phaïm bieân toäi, phaïm Tyø-kheo- ni, taëc taâm thoï giôùi, phaù noäi ngoaïi ñaïo, huyønh moân, gieát cha, gieát meï, gieát A-la-haùn, phaù Taêng, vôùi aùc taâm laøm thaân Phaät ra maùu, phi nhaân, suùc sinh, hai caên. Ñoù laø möôøi ba haïng ngöôøi neáu chöa thoï ñaïi giôùi thì khoâng ñöôïc cho thoï; ñaõ thoï ñaïi giôùi thì neân dieät taãn. 9. Baáy giôø Ñöùc Phaät baûo Öu-ba-ly: - Caùc Ngöôi khoâng ñöôïc luùc naøo cuõng cöû toäi Tyø-kheo khaùc. Taïi sao vaäy? Neáu Tyø-kheo muoán cöû toäi Tyø-kheo khaùc maø thaân khoâng thanh tònh thì vò kia seõ noùi: “Thöa Tröôûng laõo, tröôùc heát töï mình neân tònh thaân ñaõ.” Neáu cöû toäi Tyø-kheo khaùc maø thaân mình ñöôïc thanh tònh thì vò kia seõ khoâng noùi ñöôïc gì. Cuõng vaäy, mieäng khoâng thanh tònh, maïng khoâng thanh tònh, khoâng ña vaên, khoâng tuïng Tyø-ni, khoâng quaùn Tu-ña-la, bieän thuyeát khoâng roõ raøng, duï nhö con deâ traéng, ñoái vôùi thieän Tyø-kheo thaân nghieäp khoâng töø hoaø, cuõng nhö vaäy. 10. Laïi nöõa, Öu-ba-ly, neáu Tyø-kheo muoán xuaát toäi cuûa ngöôøi, khoâng khieán cho coù toäi. Coù phaïm thì cöû, khoâng phaïm thì khoâng cöû. Caên cöù theo töï ngoân cuûa Tyø-kheo ñoù, cho yeát-ma töï ngoân, kheùo hay noùi naêng roõ raøng coù lôïi ích. - Laïi nöõa, naøy Öu-ba-ly, Tyø-kheo cöû toäi ngöôøi khaùc neân coù naêm phaùp: ñuùng thôøi khoâng phi thôøi... (nhö naêm phaùp nhö treân ñaõ noùi). 11.

Naøy Öu-ba-ly, neáu Tyø-kheo naøo coù möôøi baûy phaùp naøy thì neân cöû toäi Tyø-kheo khaùc. 12. Coù hai möôi hai phaùp khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi: khoâng bieát phaùp khoâng, bieát phi phaùp, cho ñeán khoâng bieát thuyeát, khoâng

570. Ñaây noùi ñuû 1> giaø naïn. Xem phaàn iii, chöông i - Thoï giôùi.

bieát phi thuyeát, khoâng bieát toäi coù theå saùm hoái, khoâng bieát toäi khoâng theå saùm hoái, khoâng bieát saùm hoái, khoâng bieát saùm hoái thanh tònh. Coù hai möôi hai phaùp nhö vaäy khoâng ñöôïc trao ñaïi giôùi cho ngöôøi. Coù hai möôi hai phaùp neân trao ñaïi giôùi cho ngöôøi (ngöôïc vôùi caâu treân). 1>. Baáy giôø Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: - Do hai möôi hai haønh töôùng ñeå bieát ngöôøi bình ñoaùn söï: thoï trì ñuû

SOÁ 14>4 - TÖÙ PHAÀN TYØ KHEO NI YEÁT MA PHAÙP 5>2 hai traêm naêm möôi giôùi, ña vaên, kheùo giaûi A-tyø-ñaøm, Tyø-ni, khoâng cuø5ng ngöôøi tranh caõi, cuõng khoâng kieân truï nôi vieäc naøy, ngöôøi ñaùng quôû traùch thì quôû traùch roài sau ñoù môùi an truù, ngöôøi neân daïy doã thì daïy doã roài sau ñoù môùi an truù, neân dieät taãn thì dieät taãn roài sau ñoù môùi an truù, khoâng aùi, khoâng nhueá, khoâng boá, khoâng si, khoâng nhaän thöùc aên cuûa boä naøy, cuõng khoâng nhaän thöùc aên cuûa boä kia, khoâng nhaän y baùt, toïa cuï, oáng ñöïng kim cuûa boä naøy cuõng khoâng nhaän y, baùt, toïa cuï, oáng ñöïng kim cuûa boä kia, khoâng cung caáp boä naøy, cuõng khoâng cung caáp boä kia, khoâng cuøng vôùi boä naøy vaøo xoùm, cuõng khoâng cuøng vôùi boä kia vaøo xoùm, khoâng cuøng kyø heïn cuõng khoâng ñeán nôi kia, ñeán sau thì ngoài sau. Coù hai möôi hai haønh töôùng naøy thì bieát ñoù laø ngöôøi bình ñoaùn söï. Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau nghe, hoan hyû, phuïng haønh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.